

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

โดย

นางสาวชลธิดา หงษ์เหม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้
วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING ABILITY OF
MATTHAYOMSUKSA TWO STUDENTS BY USING SQ4R METHOD AND MIND-
MAPPING TECHNIQUE

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
โดย	ชลธิดา หงษ์เหม
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบุญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทศนวงศ์)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรภัตสร อินทรบำรุง)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบุญ)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยวรี ผลพันธิน)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายวรุณ สุนทรโรทก)	

57255403 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์, วิธีสอนแบบ SQ4R, แผนที่ความคิด

นางสาว ชลธิดา หงษ์เหม: การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุชบา บัวสมบุรณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดระยะเวลาในการทดลองจำนวน 10 คาบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

57255403 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : ANALYTICAL READING ABILITY, SQ4R METHOD, MIND – MAPPING
TECHNIQUE

MISS Cholthida HONGHEAM: THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING
ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA TWO STUDENTS BY USING SQ4R METHOD AND MIND-
MAPPING TECHNIQUE Thesis advisor : Assistant Professor Busaba Buasomboon

The purpose of pre - experimental designs were to 1) compare analytical reading ability of mathayomsuksa two students before and after learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique 2) study the opinions of mathayomsuksa two students towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. The sample of this research were 45 mathayomsuksa 2/2 students of Kongkaram school, Muang Phetchaburi, Phetchaburi province in the first semester of the academic year 2017 which is derived from a simple random sampling by means of a lottery. The duration of the experiment was 10 periods.

The research instruments were lesson plans, the test of analytical reading ability, and questionnaires on student' opinions towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test for dependent.

The results of this research were:

1. Analytical reading ability of mathayomsuksa two students after learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique was significantly higher than before at the .05 level.

2. The opinions of mathayomsuksa two students towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique were at high agreement level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบุญณ์ อาจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยური ผลพันธิน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรภัสสร อินทรบำรุง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโรทก ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาตลอด ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อุทัยวรรณ มีนุช อาจารย์พัชรินทร์ รอดสิน และอาจารย์บุษราคัม ดุลบุตร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย สำหรับการทำให้วิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาการสอนภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของตำรา หนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนคงคาราม ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองผู้อำนวยการดำรงค์ รอดสิน อาจารย์เหมือนจันทร์ สุขเทา ตลอดจนเพื่อนและน้องๆ วิชาเอกการสอนภาษาไทยที่ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก ในการทำงานและเป็นกำลังใจตลอดมา

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัว ผู้ให้กำลังใจ เป็นแรงผลักดันและอยู่เคียงข้างมาโดยตลอด ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ คุณค่าหรือประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ชลธิดา หงษ์เหม

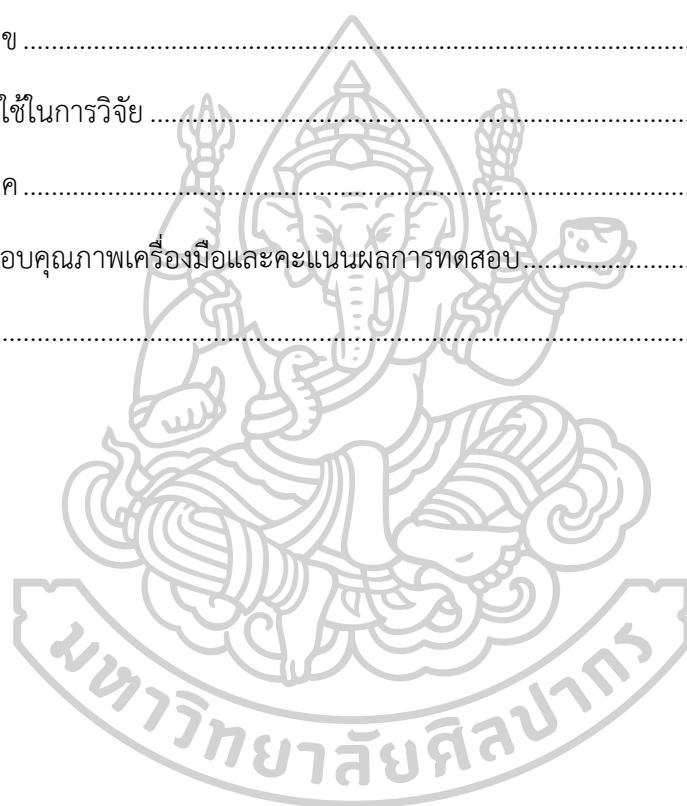
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
คำถามการวิจัย.....	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
สมมติฐานการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	16
บทที่ 2.....	17
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	17
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย... 18	
2. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคงคาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย..... 19	
3. การอ่านเชิงวิเคราะห์..... 24	
3.1 ความหมายของการอ่าน..... 24	

3.2	ความสำคัญของการอ่าน	25
3.3	ประเภทของการอ่าน	26
3.4	ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์	28
3.5	ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์	30
3.6	กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์	31
3.7	องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์	32
3.8	แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์	33
3.9	แนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษาเชิงวิเคราะห์	35
4.	การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R	37
4.1	ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R	37
4.2	ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R	38
4.3	ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R	39
4.4	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R	39
4.5	ประโยชน์และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R	43
5.	แผนที่ความคิด	44
5.1	แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่ความคิด	44
5.2	ความหมายของแผนที่ความคิด	45
5.3	รูปแบบของแผนที่ความคิด	46
5.4	กฎเกณฑ์ของแผนที่ความคิด	50
5.5	ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด	51
5.6	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนที่ความคิด	55
5.7	ประโยชน์ของแผนที่ความคิด	58
5.8	การให้คะแนนแผนที่ความคิด	59
6.	การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	60

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R.....	62
7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด.....	66
บทที่ 3.....	71
วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
1. ชั้นเตรียมการ.....	71
2. ชั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	72
2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	72
2.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	72
3. ชั้นดำเนินการทดลอง.....	86
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	86
3.2 การดำเนินการทดลอง.....	86
4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
บทที่ 4.....	88
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	
ปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	88
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้	
โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	89
บทที่ 5.....	93
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	100

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	100
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	101
รายการอ้างอิง	102
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก	111
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	111
ภาคผนวก ข	118
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ภาคผนวก ค	174
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและคะแนนผลการทดสอบ	174
ประวัติผู้เขียน.....	186

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2557 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).....	3
ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน คงคาราม ปีการศึกษา 2558 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).....	4
ตารางที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน คงคาราม ปีการศึกษา 2559 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).....	4
ตารางที่ 4 ผลการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ปี 2012 และ 2015 ของประเทศไทย จากสถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).....	5
ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2....	18
ตารางที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รายวิชาภาษาไทย (ท 22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 10 คาบ	22
ตารางที่ 7 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R.....	43
ตารางที่ 8 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด.....	57
ตารางที่ 9 รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	73
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์.....	79
ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	89
ตารางที่ 12 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	89
ตารางที่ 13 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	175

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	176
ตารางที่ 15 แบบสำรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน เชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ ความคิด	177
ตารางที่ 16 แบบสำรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	180
ตารางที่ 17 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถใน การอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ ความคิด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ.....	181
ตารางที่ 18 ค่าความแปรปรวน (S^2) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 30 ข้อ...	182
ตารางที่ 19 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 30 ข้อ.....	183
ตารางที่ 20 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	184

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
แผนภาพที่ 2 แผนที่ความคิดแบบ Tony Buzan	46
แผนภาพที่ 3 แผนที่ความคิดแบบวงกลมเหลื่อมซ้อน	46
แผนภาพที่ 4 แผนที่ความคิดแบบวงกลม	47
แผนภาพที่ 5 แผนที่ความคิดแบบรวยยอด.....	47
แผนภาพที่ 6 แผนที่ความคิดรูปแมงมุม.....	47
แผนภาพที่ 7 แผนที่ความคิดแบบกิ่งไม้.....	48
แผนภาพที่ 8 แผนที่ความคิดแบบวงจร.....	48
แผนภาพที่ 9 แผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม.....	48
แผนภาพที่ 10 แผนที่ความคิดแบบก้างปลา.....	49
แผนภาพที่ 11 แผนที่ความคิดแบบตารางเปรียบเทียบ.....	49
แผนภาพที่ 12 แผนที่ความคิดรูปวงกลมทับเหลื่อมกัน.....	49
แผนภาพที่ 13 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	61
แผนภาพที่ 14 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับ แผนที่ความคิด.....	78
แผนภาพที่ 15 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	83
แผนภาพที่ 16 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.....	85
แผนภาพที่ 17 แบบแผนการทดลอง (Experimental Research).....	86

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบกับโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาทางเทคโนโลยีเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ จนเรียกได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับเป็นแนวทางในการศึกษา การประกอบอาชีพ หรือการพัฒนาสิ่งต่างๆในประเทศให้ก้าวหน้า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบัน เพราะเราจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ให้ทันสมัย

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม (กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยความรู้ทางภาษาที่สำคัญและผู้เรียนต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา ก็คือ ความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษาทั้ง 5 ทักษะ ซึ่งจากทักษะดังกล่าวทั้งหมดนั้น ทักษะการอ่านถือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ในการปลูกฝังค่านิยมทัศนคติ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ และเป็นทักษะที่ช่วยในการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนอย่างแท้จริง

(อัจฉรา ประดิษฐ์, 2552) ได้สรุปถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ เป็นรากฐานของการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆอย่างรวดเร็ว กว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน จะมีมุมมองและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รวมทั้งเป็นคนยืดหยุ่น ปรับตัวเข้ากับสังคมและพัฒนาสังคมได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม เพราะทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่างๆ ช่วยในการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินชีวิต สามารถทำให้ผู้อ่านแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อ่าน และสังคมให้ดีขึ้น รวมไปถึงทำให้ผู้อ่านสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข

ทักษะการอ่านแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความสำคัญ และทักษะการอ่านขั้นสูง เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น โดยทักษะการอ่านขั้นสูงที่จำเป็นและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ก็คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารในด้านต่างๆ ด้วย ผู้ที่มีความสามารถในด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จะเป็นผู้ที่สามารถคิดได้ลึกซึ้งชาญฉลาด รอบคอบ สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนดังปัจจุบัน (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

(สุวิทย์ มูลคำ, 2550) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ สรุปว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (พรทิพย์ แข็งขัน และ เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2553) ที่กล่าวถึงความจำเป็นของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า จำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน เพราะผู้อ่านต้องเลือกบริโภคสื่อต่างๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสังคม ทำให้นักเรียนมีหลักการแยกแยะ ประเมินเรื่องทีอ่านอย่างมีเหตุผล ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต พิจารณาความแตกต่างและความเป็นเหตุเป็นผลของสิ่งที่เกิดขึ้น ก่อนที่จะตัดสินใจหรือสรุปสิ่งใดลงไป และเป็นทักษะที่ใช้มากในวงการศึกษาและอาชีพต่างๆ ในปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ดังกล่าว หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 ไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญ และรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่านได้ (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยกำหนดการประเมินสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะสมรรถนะในข้อที่ 2 คือ ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นหนึ่ง ที่ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในมาตรา 24 ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ควบคู่ไปกับกระบวนการคิด โดยเน้นว่าต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน, 2545)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียน แต่ถึงแม้ว่า หลักสูตรจะให้ความสำคัญกับการสอนการวิเคราะห์จากการอ่าน แต่ก็พบว่านักเรียนยังคงมีปัญหาในเรื่องการอ่าน ดังจะเห็นได้จาก รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O - NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน นักเรียนโรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี ทำคะแนนได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับขนาดโรงเรียน ระดับจังหวัด ระดับสังกัด ระดับภาค และระดับประเทศ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O - NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2557 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สาระการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	จังหวัด	สังกัด	ภาค	ประเทศ
การอ่าน	100	38.03	40.17	38.65	38.46	38.25	38.24

ที่มา: (โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี.งานทะเบียนวัดผล, 2557)

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2557 พบว่า ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน ของนักเรียนโรงเรียนคงคาราม ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 38.03 ซึ่งควรเร่งพัฒนาเนื่องจากต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกัน (ขนาดใหญ่พิเศษ) ซึ่งได้ร้อยละ 40.17 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับ

จังหวัด ซึ่งได้ร้อยละ 38.65 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับสังกัด ซึ่งได้ร้อยละ 38.46 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับภาคซึ่งได้ร้อยละ 38.15 และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งได้ร้อยละ 38.24 สอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O-NET)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2558 สารการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน ซึ่งนักเรียนโรงเรียนคงคาราม สามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ดีกว่าในปีการศึกษา2557แต่ก็ยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้คือร้อยละ 50 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2558 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สาระ การ เรียนรู้	คะแนน เต็ม	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	ที่ตั้ง โรงเรียน	จังหวัด	สังกัด	ภาค	ประเทศ
การอ่าน	100	46.74	48.58	47.51	45.91	45.59	45.16	45.40

ที่มา: (โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี.งานทะเบียนวัดผล, 2558)

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2558 พบว่าในสารการเรียนรู้การอ่าน นักเรียนโรงเรียนคงคาราม ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 46.74 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกัน (ขนาดใหญ่พิเศษ) ที่ได้ร้อยละ 48.58 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับที่ตั้งโรงเรียน (อำเภอเมืองฯ) ซึ่งได้ร้อยละ 47.51 และยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้ คือร้อยละ 50 สอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งพบว่า สารการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน นักเรียนโรงเรียนคงคารามทำคะแนนเฉลี่ยได้ดีกว่าในปีการศึกษา 2558 แต่ยังคงต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้คือร้อยละ 50 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2559 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สาระ การ เรียนรู้	คะแนน เต็ม	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	ที่ตั้ง โรงเรียน	จังหวัด	สังกัด	ภาค	ประเทศ
การอ่าน	100	47.03	51.15	50.35	48.18	46.15	46.31	45.78

ที่มา: (โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี.งานทะเบียนวัดผล, 2559).

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2559 พบว่า ในสารการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน ของนักเรียน

โรงเรียนคงคาราม ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 47.03 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกัน (ขนาดใหญ่พิเศษ) ที่ได้ร้อยละ 51.15 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับที่ตั้งโรงเรียน (อำเภอเมืองฯ) ซึ่งได้ร้อยละ 50.35 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด (จังหวัดเพชรบุรี) ที่ได้ร้อยละ 48.18 และยังคงต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้ คือ ร้อยละ 50 เช่นเดียวกัน

การประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา และมีการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่จบการศึกษาภาคบังคับ ประกอบด้วยนักเรียนกลุ่มใหญ่ที่สุดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือ ปวช.1 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และส่วนที่เหลือเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และปีที่ 5 หรือ ปวช.2 การประเมินผล PISA เป็นการประเมินความรู้ในสามด้าน ได้แก่ 1)การอ่าน(Reading Literacy) 2)คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) 3) วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) และประเมินในทุกๆ 3 ปี ผลการประเมินแสดงให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยว่า ไม่สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านในระดับที่น่าพึงพอใจได้ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆในแถบเอเชีย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ปี 2012 และ 2015 ของประเทศไทย จากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

วิชา	คะแนนเฉลี่ยมาตรฐานกลาง		คะแนนเฉลี่ยประเทศไทย		ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย	
	2012	2015	2012	2015	2012	2015
ทักษะการอ่าน	496	493	441	409	55	84

ที่มา : (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559)

จากตาราง จะเห็นได้ว่า ผลการประเมิน PISA ปี 2012 คะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านของไทย ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานกลาง 55 คะแนน จัดอยู่ในลำดับที่ 50 ของประเทศในแถบเอเชีย ในขณะที่ ปี 2015 คะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านของไทยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานกลางถึง 84 คะแนน ซึ่งลดลงจากปี 2012 เมื่อพิจารณาในแง่ของระดับการอ่าน พบว่า นักเรียนที่มีอายุ 15 ปีของไทย ร้อยละ 33 มีระดับการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน ซึ่งหมายความว่า นักเรียนกลุ่มนี้สามารถอ่านและจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้กรณีที่ข้อความกล่าวตรงไปตรงมา ไม่มีการเปรียบเทียบหรือเน้นการวิเคราะห์ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียน

คองคาราม จังหวัดเพชรบุรี (ธิติยา สัจญ์พันธ์, 20 กรกฎาคม 2559) ซึ่งมีความคิดเห็นว่าการที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในสาระการเรียนรู้การอ่านตกต่ำนั้น เป็นเพราะครูผู้สอนไม่ได้สอนให้นักเรียนรู้จักการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอน หรือในการออกข้อสอบ ข้อสอบส่วนมากของครูก็จะเน้นวัดความรู้ในระดับ ความรู้ความจำ หรือความเข้าใจ ดังนั้นเมื่อนักเรียนต้องทำข้อสอบการอ่านที่มีลักษณะข้อคำถามค่อนข้างยาว และเน้นการวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนไม่สามารถทำข้อสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ (อุทัยวรรณ มินุช, 20 กรกฎาคม 2559) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ข้อสอบวัดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ นั้น มักจะเน้นวัดและประเมินผลทักษะการอ่านระดับวิเคราะห์เป็นสำคัญ ถ้านักเรียนไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อน ก็จะไม่สามารถทำข้อสอบได้ ส่งผลให้คะแนนทดสอบทักษะการอ่านของนักเรียนค่อนข้างตกต่ำ กลายเป็นปัญหาใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคน

ในขณะเดียวกัน จากรายงานผลการประเมินของ(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554) ที่ผ่านมาก็พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่จะได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการวิเคราะห์ สะท้อนว่าเด็กทั้งประเทศขาดความสามารถด้านการวิเคราะห์ โดยชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้แถลงผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 (พ.ศ.2554-2558) ว่าการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เป็นการอ่านในขั้นที่สูงขึ้น นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนในด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ซึ่งปัญหานี้ถ้าไม่ได้รับการแก้ไข จะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกๆกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีความจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) ได้กล่าวถึงสภาพและสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยไม่ประสบผลสำเร็จว่าเกิดจากปัญหาหลายๆด้าน ทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวครู ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากตัวครู (จำรูญ เหลืองขจร, 2543) ได้กล่าวว่า วิธีสอนของครูมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบ มากกว่าเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังไม่สามารถปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการรักการค้นคว้า โดยเฉพาะในเรื่องการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ (ทิตินา แคมมณี, 2547) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ของครูเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียน และท่องจำตำราเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนจึงขาดประสบการณ์การศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ขาดการคิดวิจารณ์ญาณ ขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เป็นปัญญาที่สูงขึ้น

(พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2557) ได้สรุปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า จะให้ความสำคัญกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่า ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม

ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า การเรียนรู้ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน มีครูเป็นผู้ช่วยแนะนำและออกแบบกิจกรรม นักเรียนจึงต้องมีความรู้ความสามารถในการรับสาร ไม่ว่าจะผ่านทางฟัง การดู และที่สำคัญที่สุด คือ การอ่าน โดยสามารถวิเคราะห์ หรือจำแนก แยกแยะ ข้อมูลข่าวสารที่พบในชีวิตประจำวันได้ จึงจะเห็นได้ว่า การพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญเป็นอย่างมากและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมีหลายแนวทาง เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL- PLUS การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มร่วมมือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยสนใจการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เพราะเป็นวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การตีความ ขยายความ สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง โดยการสอนแบบ SQ4R จะเน้นการอ่านซ้ำๆจนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องที่อ่านได้ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับที่ (บุหลัน คำอึ้ง, 2556) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของบทอ่าน รวมทั้งผู้อ่านยังได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกคิดที่ซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ได้ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า เพราะการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบเมื่อผู้สอนถาม ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้แล้วจะทำให้เข้าใจดีขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่มีการนำวิธีสอนแบบ SQ4R ไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่าน พบว่า (ไชนา นาทันตอง, 2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ในขณะที่ (พิชยา เสนามนตรี, 2556) ได้วิจัยเรื่องผลการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่านักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กานต์ชนก ด้วงตะกั่ว, 2557) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้ดีขึ้นได้

แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน นอกจากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R แล้ว ผู้วิจัยยังมีความสนใจในการใช้แผนที่ความคิดเข้ามาประกอบอีกด้วย เพราะแผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด เป็นรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงให้เห็นความคิดได้ง่าย และชัดเจน โดยผู้เรียนถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในสมอง ลงในกระดาษ ใช้ภาพ สี เส้นและการโยงใยแทนการจดย่อแบบเดิม ช่วยให้การนำข้อมูลจากภายนอกส่งเข้าสมองให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ซ้ำยังช่วยให้เกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการจดบันทึกที่มองเห็นการแยกแยะเรื่อง ข้อความหลักและข้อความสนับสนุน เชื่อมโยงเป็นภาพรวม และเปิดโอกาสให้สมองเชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่างๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับที่ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2545) ได้กล่าวไว้ว่าแผนที่ความคิดนั้น สามารถนำไปใช้ได้ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำงานจริง และเห็นว่า ถ้านำเทคนิคแนวคิดนี้ไปขยายผลในวงการศึกษา จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ดังนั้นแผนที่ความคิดจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะเป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์และเชื่อมโยงซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายนั่นเอง

นอกจากนี้ แผนที่ความคิดยังมีประโยชน์กับการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถนำมาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้สำรวจความรู้เดิมของนักเรียนว่ามีพื้นฐานอย่างไร ชั้นประกอบกิจกรรม เป็นเครื่องวัดความรู้ความเข้าใจในขณะที่เรียน เพราะการใช้แผนที่ความคิดในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนเห็นโครงสร้างของเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องราวทั้งหมด และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ทำให้ทราบพัฒนาการทางความคิดของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดนั้น ครูจะทราบได้ทันทีว่า นักเรียนสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ได้มากน้อยเพียงใด ทั้งยังเห็นจุดอ่อนและจุดแข็งของนักเรียน แต่ละคนว่า นักเรียนเข้าใจถูกหรือผิดในเรื่องใด โดยดูจากการโยงเส้นในแผนที่ความคิด และสามารถช่วยปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่เข้าใจไม่ถูกต้องได้ตรงประเด็นอีกด้วย (ทิตินา แคมมณี, 2545)

จากการศึกษางานวิจัยที่มีการนำแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่าน พบว่า (จำเนียร เล็กสุมา, 2552) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สำลี หุ่นงาม, 2554) ซึ่งได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนที่ความคิด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัญญา นุช แก้วปราณี, 2558) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศศึกษา โดยใช้การสอนแบบแผนที่ความคิดร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนโดยใช้การสอนแบบแผนที่ความคิดร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ สูงกว่าก่อนเรียน และคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับดี

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และยังมีผู้สนใจที่จะนำวิธีการทั้งสองวิธีดังกล่าวมาใช้ร่วมกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบ SQ4R และแผนที่ความคิด สรุปได้ดังนี้

วิธีสอนแบบ SQ4R นั้น หมายถึง เทคนิคการสอนอ่านอย่างคร่ำๆ เพื่อหาข้อมูลสำคัญของเรื่อง โดยให้นักเรียนอ่านอย่างคร่ำๆ เพื่อสำรวจหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน (Survey) และต่อจากนั้น เป็นการตั้งคำถามโดยเปลี่ยนจากใจความสำคัญของเรื่องให้เป็นคำถาม (Question) ขึ้นต่อไป ให้นักเรียนได้อ่านบทอ่านเพื่อหาคำตอบโดยละเอียด (Read) แล้วให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆ (Record) ขึ้นตอนต่อไป ให้นักเรียนได้มีโอกาสเล่าเรื่องหรือทบทวนเรื่องที่อ่านจากข้อมูลที่ได้จดบันทึกไว้ (Recite) ขึ้นตอนสุดท้ายให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน (Reflect) (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2546)

สำหรับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของนักการศึกษาและผู้วิจัย ได้แก่ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, สนธญา พลิตี และ กานต์ธิดา แก้วงาม พบว่า มีการแบ่งขั้นตอนดังนี้ **1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน** ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนใน

การเตรียมความพร้อมของบรรยากาศ การเสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่

2. ขั้นสอน ซึ่งขั้นสอนสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้ **2.1 Survey (S)** ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ **2.2 Question(Q)** ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน คำถามจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้เรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น **2.3 Read (R)** ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ **2.4 Record (R)** ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่านโดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญ **2.5 Recite (R)** ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง **2.6 Reflect (R)** ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีสอนแบบ SQ4R ไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านพบว่าวิธีสอนแบบ SQ4R สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ส่วน แผนที่ความคิดนั้น หมายถึง การใช้แผนผังในรูปแบบต่างๆที่จะทำให้เห็นภาพรวมทั้งหมด เห็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอด ซึ่งทำให้ความคิดยืดหยุ่นและเห็นข้อเท็จจริงชัดเจน สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้นาน (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2542) โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของกรมวิชาการ, วัฒนาพร ระวังทุกข์, สุพิศ กลิ่นบุปผา และ กัญหา คำหอมกุล พบว่าแบ่งได้ดังนี้ **1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ครูชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน **2) ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้** ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดมาประกอบ **3) ขั้นสรุป** ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สามารถใช้แผนที่ความคิดในการสรุปบทเรียนได้ และ **4) ขั้นประเมินผล** ประเมินผลจากการสร้างแผนที่ความคิดของนักเรียน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาทักษะการอ่าน พบว่า แผนที่ความคิดสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านในระดับต่างๆของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีเช่นกัน

จากหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบSQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ตามรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งแบ่งขั้นตอนหลักเป็น 4 ขั้นตอน วิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ในขั้นตอนนี้ เป็นแผนที่ความคิดที่มีลักษณะเป็นวงกลม เขียนหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและเขียนหัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีความคิดย่อยที่สัมพันธ์กัน ก็สามารถแตกย่อยไปได้อีก เหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมองโดยเสนอความคิดต่างๆ ที่ยังไม่ตัดสินถูกผิด

เป็นเพียงระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนก่อนว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านหรือเรียนอย่างไรบ้าง และแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการนำเสนอหัวข้อในการเรียนแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึง เนื้อหาที่จะเรียน หลักการ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ

2.2 Question (Q) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่ย่าน คำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่ย่าน ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้

2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ และจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง

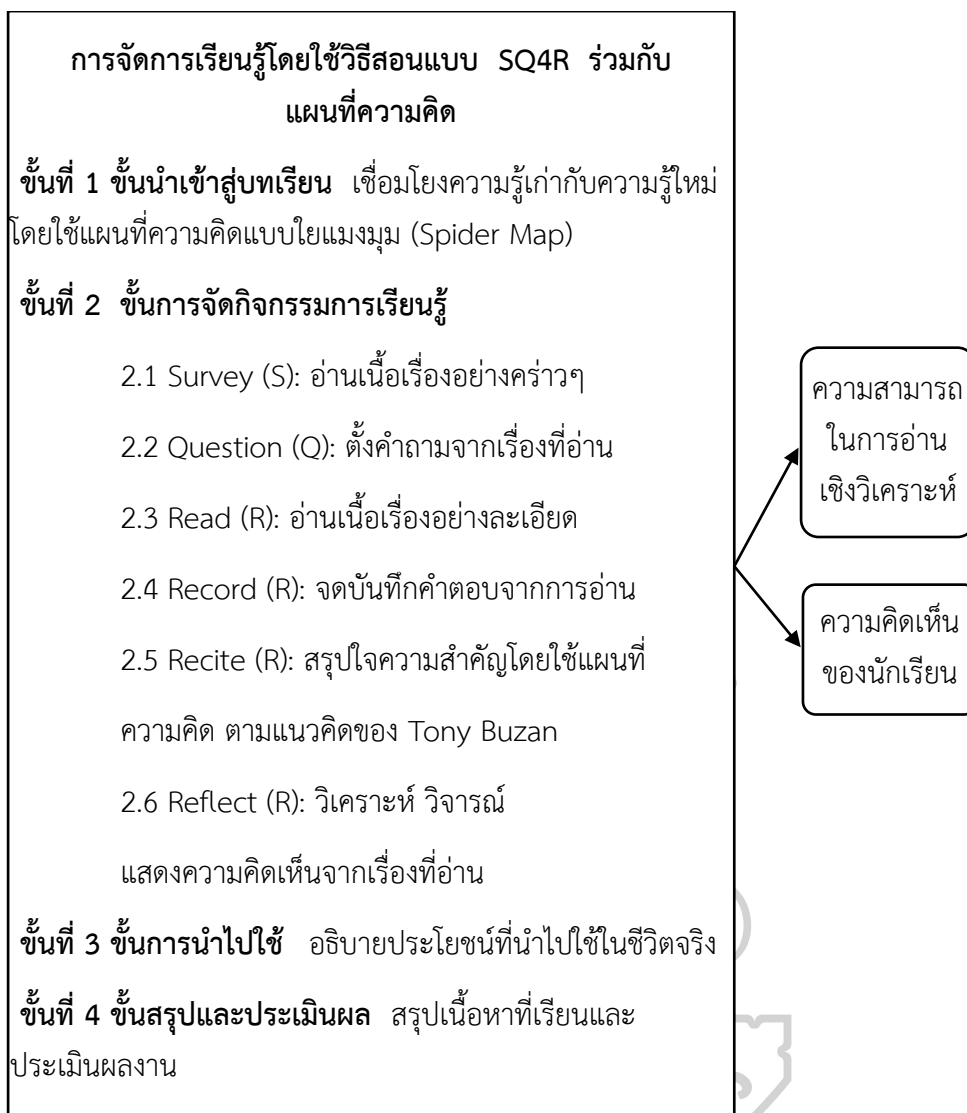
2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ย่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่ช่วยจัดระบบความคิด ช่วยพัฒนาการอ่านได้ โดยมีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น ช่วยให้ผู้จำเนื้อหาที่ย่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่ย่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน แล้วแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิดของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของเรื่องที่เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและครูจะร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอีกครั้ง และประเมินผลงานของนักเรียน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 11 ห้องเรียน รวมนักเรียน 483 คน ซึ่งทางโรงเรียนจัดนักเรียนแต่ละห้อง ในลักษณะคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

2.2.2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ในรายวิชาภาษาไทย(ท 22101) หน่วยการเรียนรู้ที่1การอ่านเชิงวิเคราะห์สาร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัด ท 1.1 ม.2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความและอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/3 เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆที่อ่าน ท 1.1 ม.2/4 อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุนและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่านและ ท 1.1 ม.2/7 อ่านหนังสือ บทความหรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต โดยเลือกใช้บทอ่านดังต่อไปนี้

- 1) บทอ่านประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ และข่าว
- 2) บทอ่านประเภทร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทต่างๆ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สัปดาห์ละ 3 คาบ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 คาบ รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การทำความเข้าใจบทอ่านประเภทเรื่องสั้น บทความ ข่าว และคำประพันธ์ประเภทต่างๆ โดยใช้ความคิด พิจารณาเนื้อหาที่อ่าน แล้วสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านอย่างแท้จริง
2. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยพิจารณาจากความสามารถในการจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R หมายถึง วิธีการสอนการอ่านวิธีหนึ่งซึ่งพัฒนามาจากเทคนิค SQ3R เป็นวิธีการที่ช่วยฝึกทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการอ่านบทอ่านแบบคร่าวๆ ตั้งคำถามจากบทอ่านเพื่อกระตุ้นความสนใจในบทอ่านมากยิ่งขึ้น ดำเนินการอ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ จดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน แล้วนำมาเขียน

สรุป พร้อมทั้งมีการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน เพื่อช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจ เรื่องนั้นได้อย่างแท้จริง

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนภาพหรือแผนผังที่ให้ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้ออกมาเป็นภาพหรือแผนภูมิ สัญลักษณ์ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างมีลำดับชั้น โดยใช้ภาพ เส้น สี สัญลักษณ์ สื่อความหมายให้ชัดเจน หรือใช้รหัส เชื่อมโยงระหว่างคำหรือมโนทัศน์ เพื่อให้คำหรือมโนทัศน์เหล่านั้นมีความหมาย มีการแตกประเด็น จากประเด็นหลัก ไปสู่ประเด็นรองและไปสู่ประเด็นย่อยตามลำดับชั้น มีประโยชน์ต่อการจดจำข้อมูล และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้

5. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด หมายถึง กระบวนการในการเรียนการสอนที่นำวิธีสอนแบบ SQ4R มาจัดกิจกรรมร่วมกันกับการใช้แผนที่ความคิด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองตามรูปแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งแบ่งขั้นตอนหลักเป็น 4 ขั้นตอน วิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในขั้นที่ 2 ขั้นตอนจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ในขั้นตอนนี้ เป็นแผนที่ความคิดที่มีลักษณะเป็นวงกลม เขียนหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและเขียนหัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีความคิดย่อยที่สัมพันธ์กันก็สามารถแตกย่อยไปได้อีก เหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมองโดยเสนอความคิดต่างๆ ที่ยังไม่ตัดสินถูกผิด เป็นเพียงระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนก่อนว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านหรือเรียนอย่างไรบ้าง และแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการนำเสนอหัวข้อในการเรียนแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึง เนื้อหาที่จะเรียน หลักการ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ

2.2 Question (Q) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน คำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้

2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ และจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง

2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิด ตามแนวคิดของ Tony Buzan เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่ช่วยจัดระบบความคิด ช่วยพัฒนาการอ่านได้ โดยมีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น ช่วยให้จดจำเนื้อหาที่อ่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิดของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของเรื่อง ที่เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและครูจะร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอีกครั้ง และประเมินผลงานของนักเรียน

6. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ซึ่งวิเคราะห์จากการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ สอบถามความคิดเห็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

7. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตร เอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคงคาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. การอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 3.3 ประเภทของการอ่าน
 - 3.4 ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 3.5 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 3.6 กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 3.7 องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 3.8 แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 3.9 แนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษาการอ่านเชิงวิเคราะห์
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.3 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.5 ประโยชน์และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
5. แผนที่ความคิด
 - 5.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่ความคิด
 - 5.2 ความหมายของแผนที่ความคิด

- 5.3 รูปแบบของแผนที่ความคิด
- 5.4 กฎเกณฑ์ของแผนที่ความคิด
- 5.5 ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด
- 5.6 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนที่ความคิด
- 5.7 ประโยชน์ของแผนที่ความคิด
- 5.8 การให้คะแนนแผนที่ความคิด
6. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การอ่านเชิงวิเคราะห์ อยู่ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยได้มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดชั้นปีและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 1 การอ่าน ไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยายและบทพรรณนา - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว และกาพย์ห่อโคลง

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	2. จับใจความสำคัญ สรุปความ และ อธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ - บันทึกเหตุการณ์ - บทสนทนา - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - งานเขียนหรือบทความแสดงข้อเท็จจริง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	3. เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆ ที่อ่าน	
	4. อภิปรายแสดงความคิดเห็น และ ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	
	5. วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุนและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน	
	6. ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าวหรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน	
	7. อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์ อย่างหลากหลาย และ ประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการอ่าน

2. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคงคาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เปิดสอนในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีจำนวนครูทั้งหมด 104 คน มีจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,400 คน

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของโรงเรียนคงคารามคือ โรงเรียนคงคารามเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น

พันธกิจ

โรงเรียนคงคารามมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดในวิสัยทัศน์ข้างต้น คือ

1. พัฒนาหลักสูตรที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล
2. พัฒนาคุศลากรสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย
3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เทียบเคียง

มาตรฐานสากล

เป้าประสงค์

1. นักเรียนเกิดองค์ความรู้ทุกกลุ่มสาระ มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์
 2. นักเรียนเขียนและเรียบเรียงความคิดเชิงวิชาการ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม
 3. นักเรียนสร้างสรรค์โครงงานโดยใช้ความรู้จากสาระการเรียนรู้พื้นฐานสู่กิจกรรมบริหาร
- สังคม
4. นักเรียนรู้และตระหนักสถานการณ์โลกนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
 5. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย เข้าร่วมกิจกรรมเชิงปฏิสัมพันธ์ การเข้าร่วมโครงการบนเว็บ หรือสร้างสรรค์ผลงานเผยแพร่
 6. นักเรียนได้รับการสนับสนุนภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ได้เกิดทักษะชีวิต สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่สังคมโลก

วิสัยทัศน์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเขียนสื่อความ ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ท 22101

รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลาเรียน 60 คาบ

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษาหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านสรุปความ และการเขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน หลักการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน หลักการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูล สนับสนุนและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน หลักการระบุข้อสังเกต การชวนเชื่อ การโน้มน้าวหรือ ความสมเหตุสมผลของงานเขียน หลักการประเมินคุณค่าหรือแนวคิดจากการอ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์ หลักการคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด หลักการเขียนบรรยายและพรรณนา หลักการเขียนย่อความ การเขียนเรียงความ การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า มารยาทในการเขียน การพูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและความน่าเชื่อถือ ของข่าวสารจากสื่อต่างๆ การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า มารยาทในการฟัง ดู พูด หลักการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน คำราชาศัพท์ การสรุป เนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดี วรรณกรรมที่อ่าน การอธิบาย คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง การท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ โดยใช้กระบวนการอ่าน ออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง อ่านจับใจความสำคัญ อ่านสรุปความ เขียนผังความคิด อภิปราย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ระบุความสมเหตุสมผลของงานเขียน ประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เขียนบรรยาย พรรณนา เขียนย่อความ เขียนเรียงความ เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า พูดสรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น พูดรายงาน วิเคราะห์โครงสร้างของประโยคต่างๆ รวบรวม สรุป วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหา และคุณค่าของวรรณคดีวรรณกรรม ท่องจำบทอาขยาน สืบค้นความรู้ จดบันทึกและใช้ความสามารถ ในการคิดเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ภาคภูมิใจใน ภาษาไทย และรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ รวมทั้งสามารถนำภาษาไทย รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ถูกต้องเหมาะสม

รหัสตัวชีวิต

ท 1.1 ม.2/1, ม. 2/2 , ม.2/3, ม.2/4 , ม.2/5 , ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8

ท 2.1 ม.2/1, ม. 2/2 , ม.2/3, ม.2/4 , ม.2/5 , ม.2/8

ท 3.1 ม.2/1, ม. 2/2 , ม.2/3, ม.2/5 , ม.2/6

ท 4.1 ม.2/1, ม.2/4

ท 5.1 ม.2/1, ม.2/2 , ม.2/3, ม.2/4 , ม.2/5

รวมทั้งหมด 26 ตัวชีวิต

ตารางที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รายวิชาภาษาไทย (ท 22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 10 คาบ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชีวิต	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (คาบ)
การอ่าน	ท 1.1 ม.2/2	1. ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50	ทดสอบก่อนการจัด การเรียนรู้	1
	ท 1.1 ม.2/3			
	ท 1.1 ม.2/4			
	ท 1.1 ม.2/5			
	ท 1.1 ม.2/7			
การอ่านเชิงวิเคราะห์	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	2
	ท 1.1 ม.2/3			
	ท 1.1 ม.2/4			
	ท 1.1 ม.2/5			
	ท 1.1 ม.2/7			
การอ่านเชิงวิเคราะห์สาร	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ	2
	ท 1.1 ม.2/3			
	ท 1.1 ม.2/4			
	ท 1.1 ม.2/5			
	ท 1.1 ม.2/7			
	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าว	2
	ท 1.1 ม.2/3			
	ท 1.1 ม.2/4			
	ท 1.1 ม.2/5			
	ท 1.1 ม.2/7			

ตารางที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รายวิชาภาษาไทย (ท 22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 10 คาบ (ต่อ)

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (คาบ)
การอ่าน เชิง วิเคราะห์ สาร	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่าน เชิงวิเคราะห์ คำประพันธ์ ประเภท ต่างๆ	2
	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/5 ท 1.1 ม.2/7	1. ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	ทดสอบหลัง การจัด การเรียนรู้	1
รวม				10

ผู้วิจัยทำวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเชิงวิเคราะห์สาร เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งอยู่ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สอดคล้องกับตัวชี้วัด ท 1.1 ม.2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/3 เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆที่อ่าน ท 1.1 ม.2/4 อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุนและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน และ ท 1.1 ม.2/7 อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์ อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

3. การอ่านเชิงวิเคราะห์

3.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่าน เป็นกระบวนการในการรับรู้ ทำความเข้าใจกับความหมายของตัวอักษร สัญลักษณ์ หรือเรื่องราวที่อ่าน เพื่อให้รับรู้สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารมายังผู้อ่าน นักการศึกษาได้อธิบายความหมายของการอ่าน ไว้ดังต่อไปนี้

(ประเทิน มหาจันทร์, 2530) กล่าวถึงการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการบันทึกไว้ รวมถึงการทำความเข้าใจความหมายเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการได้

(บันลือ พุกกะวัน, 2534) อธิบายความหมายของการอ่านว่า หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด สื่อความหมาย ถ้อยคำความคิด ความรู้ จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความและพัฒนาคิด

(วรณี โสมประยูร, 2542) สรุปความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการทางสมอง ที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

(กองทัพ เคลือบพนิกกุล, 2542) สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารที่เป็นขั้นตอนของการรับสาร โดยผู้อ่านจะต้องใช้ประสาทสัมผัสทางตาจับภาพตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ด้วยการสังเกต พิจารณา ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์ของตนในด้านความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในระบบภาษา ผ่านกระบวนการทางความคิด ผู้อ่านจะได้เก็บข้อมูลสาระสำคัญ หรือรวบรวมความคิดที่มีอยู่ในหนังสือที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน แปลความหมายและทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมในการตีความและขยายความ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่อง อันเป็นจุดประสงค์หลักของการอ่าน

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าการอ่าน คือ กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน โดยลักษณะการอ่านที่แท้จริง ได้แก่ การทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร ข้อความ เรื่องราวต่างๆ หรือสัญลักษณ์ผ่านทางสายตา แล้วทำความเข้าใจข้อมูลที่อ่านนั้น นำข้อมูลที่รับรู้ได้มาประมวลเข้ากับความรู้เดิมของผู้อ่าน เพื่อให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมา

3.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เพราะจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร หรือแสวงหาความรู้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในยุคปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจะเป็นคนทันโลก ทันเหตุการณ์ และมีโอกาสประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ดังมีผู้อธิบายความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

(ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่าการอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน เพราะนอกจากจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินแล้วยังเป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากข่าวสาร สารนิเทศทุกประเภท ซึ่งช่วยให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าได้ทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ การอ่านยังช่วยเพิ่มพูนสติปัญญา และความคิด ทำให้เกิดความงอกงามทางวุฒิภาวะและวุฒิปัญญา สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

(ศิริพร ลิ้มตระกูล, 2543) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญโดยสรุปได้ดังนี้ 1) การอ่านทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ 2) การอ่านสามารถทำได้ทุกสถานที่และไม่จำกัดเวลา 3) หนังสือเป็นสื่อที่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน และ 4) ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่านเพราะมีสมาธิอยู่กับข้อความ

(อัจฉรา ชีวพันธ์, 2546) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของบุคคลในการแสวงหาความรู้ เป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในทุกอาชีพ และทุกสาขาวิชา ช่วยให้ผู้คนได้รับรสความบันเทิงและได้รับการจรรโลงใจจากการอ่าน

(กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญา การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ค่านิยมต่างๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ คือ 1) สำคัญต่อชีวิตประจำวัน เพราะทุกคนต้องใช้การอ่านเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ 2) สำคัญต่อการเรียน เพราะการอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลาย และเป็นทักษะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

(สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2552) อธิบายความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลทุกวัย เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พัฒนาสติปัญญา ความสามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นได้ และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในทุกสายวิชา นอกจากการอ่านจะมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตแล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในแง่ของการจรรโลงใจ หรือให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้อีกด้วย

3.3 ประเภทของการอ่าน

การอ่านสามารถแบ่งได้เป็นหลายระดับ ได้แก่ การอ่านขั้นพื้นฐาน และการอ่านขั้นสูง ดังมีผู้อธิบาย การแบ่งประเภทของการอ่าน ไว้ดังนี้

(วรรณีย์ โสมประยูร, 2542) สรุปประเภทของการอ่านไว้ว่า มี 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง แบ่งได้เป็น 3 แบบ ได้แก่
 - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
 - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
 - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
2. การอ่านในใจ แบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่
 - 2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้
 - 2.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน
 - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกขั้นตอน
 - 2.4 การอ่านเพื่อหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ
 - 2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล
 - 2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณ์ญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดีข้อเสีย สำหรับ

เลือกแนวทางปฏิบัติ

- 2.7 การอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อสังเกตและจดจำ

(เสนีย์ วิลาวรรณ, 2542) อธิบายถึงประเภทของการอ่านไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเก็บความรู้ คือ ความสามารถในการแยกแยะ และลำดับความสำคัญของใจความ และบอกผู้อื่นให้รู้ตามได้ การอ่านประเภทนี้มีความสำคัญแก่การเรียนวิชาการทั้งตามหลักสูตรและการเรียนด้วยตนเอง

2. การอ่านเอาเรื่อง คือ การอ่านที่มุ่งเข้าใจเรื่องและลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยคำนึงถึงประเด็นต่างๆ คือ ตัวละครและลักษณะนิสัย บทบาทของตัวละคร ผลที่เกิดตามมาและควรจำเรื่องให้ได้ด้วย การอ่านประเภทนี้มักใช้กับหนังสือบันเทิงคดี เช่น นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น

3. การอ่านวิเคราะห์ คือ การอ่านที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดแจ่มแจ้งในความหมายของคำสำคัญแต่ละคำ ข้อความแต่ละข้อความ ตลอดจนความสัมพันธ์ของใจความและใจความสรุปทั้งหมด เป็นการอ่านขั้นสูงกว่าการอ่านเรื่องธรรมดา

4. การอ่านตีความ เป็นการอ่านอย่างพิจารณาความคิด ความรู้สึก หรือเจตนาารมณ์ของผู้เขียน ที่แฝงอยู่นอกเหนือจากเนื้อเรื่อง เป็นขั้นตอนการอ่านสูงกว่าการอ่านวิเคราะห์ การตีความอาจแตกต่างกันตามความรู้สึกและประสบการณ์ของแต่ละคน

(สนิท สัตโยภาส, 2546) อธิบายลักษณะของการอ่านว่า แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการอ่านต่อเนื่อง ระหว่างสายตา สมองและการเปล่งเสียง คือ สายตาจะจับจ้องอยู่ที่ตัวหนังสือ สมองจะถ่ายทอดออกมาเป็นความคิดแล้วประมวลความคิดออกมาเป็นถ้อยคำพร้อมกับเปล่งเสียงออกมา

2. การอ่านในใจ การอ่านในใจเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านมองตัวอักษรและถ่ายทอดเป็นความคิดอย่างเงียบๆ ในใจ ความคิดที่ได้จะรวมตัวเป็นความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เมื่อถึงเวลาอันสมควรต่อไป การอ่านในใจแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

2.1 การอ่านเร็ว การฝึกการอ่านเร็วจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่านในแง่ที่อ่านได้ปริมาณมาก เก็บใจความสำคัญได้มากกว่าผู้ที่อ่านช้า

2.2 การอ่านสรุปความหรือการอ่านจับใจความสำคัญ คือการอ่านที่ผู้อ่านมุ่งจับสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องที่อ่านได้ การอ่านแบบนี้มักใช้กับงานเขียนประเภทข่าว สารคดี บทความ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น

2.3 การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การอ่านที่ผู้อ่านพยายามเข้าถึงสาระสำคัญของข้อความที่อ่านในแง่มุมต่างๆ เช่น สรุปเรื่องได้ บอกรายละเอียดได้ ลำดับเรื่องราวได้ บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆในเรื่องได้ เป็นต้น การอ่านในลักษณะนี้เหมาะกับการอ่านงานเขียนทุกประเภท โดยเฉพาะตำรา บทความเชิงวิชาการ สารคดี และเรื่องราวต่างๆ

2.4 การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่า เป็นกระบวนการอ่านที่สร้างวิจาร์ณญาณให้แก่ผู้อ่าน เพราะวิจาร์ณญาณในการอ่านจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการวิเคราะห์ก่อน แล้วจึงเกิดการวิจารณ์สารที่อ่านสุดท้ายจึงตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านที่เรียกว่า ประเมินค่า

(ลาวัญญ์ สังขพันธานนท์ และคณะ, 2549) กล่าวถึงประเภทของการอ่านว่า มี 2 ประเภทสรุปได้ดังนี้

1. จำแนกตามลักษณะการอ่าน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 การอ่านออกเสียง คือ การอ่านโดยวิธีการเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำหรือเสียงแล้วถ่ายทอดเสียงออกมาเป็นความคิด

1.2 การอ่านในใจ คือ การอ่านที่ถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิดโดยตรง ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญ ผสมผสานกับการฝึกฝนตนเองเพื่อก่อให้เกิดความชำนาญในการอ่าน

2. จำแนกตามวิธีการอ่าน แบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

2.1 การอ่านอย่างคร่าวๆ เป็นวิธีการอ่านที่จะใช้เมื่อต้องการสำรวจว่าจะอ่านหนังสือต่อไปโดยละเอียดหรือไม่ การอ่านอย่างคร่าวๆจะอ่านเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สารบัญ คำนำ หรือเป็นการอ่านเพียงบางตอน เพื่อดูจำนวน ค้นหาหัวข้อที่ต้องการว่ามีหรือไม่ เป็นต้น

2.2 การอ่านแบบตรวจตรา เป็นวิธีการอ่านละเอียดในข้อความที่ต้องการรู้ เป็นการอ่านเพื่อเก็บข้อมูล คือ การอ่านหนังสือในหัวข้อเรื่องเดียวกันจากหนังสือหลายๆเล่ม เพื่อเปรียบเทียบ และคัดเลือก ก่อนจะสรุปและนำส่วนที่ตนเองต้องการมาใช้ นิยมใช้กันมากในการอ่านเพื่อทำรายงาน ทำวิจัย การค้นคว้า หรือการทำวิทยานิพนธ์

2.3 การอ่านแบบศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย เพื่อให้รู้เนื้อหาอย่างละเอียดลึกซึ้งทุกขั้นตอน และเก็บแนวคิดเพื่อสรุปสาระสำคัญของเนื้อความทั้งหมด

2.4 การอ่านเชิงวิเคราะห์หรือการอ่านตีความ เป็นวิธีการอ่านที่ต่อเนื่องจากวิธีอ่านแบบศึกษาค้นคว้า คือ การอ่านอย่างละเอียดให้ได้ใจความครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะส่วนประกอบออกให้ได้ว่าส่วนต่างๆนั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไร

2.5 การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ คือ การอ่านโดยสอดแทรกการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อ่านไปด้วย โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้พื้นฐานมาก และต้องอาศัยเทคนิคการอ่านทุกวิธีอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วจึงเกิดการสรุปประมวลเป็นความคิดรวบยอด สามารถวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและถูกต้อง

จากประเภทของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านแบ่งตามลักษณะการอ่านได้เป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียง และ การอ่านในใจ แบ่งตามระดับความสามารถในการอ่าน แบ่งได้เป็นการอ่านขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านสรุปความ เป็นต้น และการอ่านขั้นสูง ที่ต้องใช้ความสามารถในการคิด การวิเคราะห์วิจารณ์เข้ามาประกอบด้วย ได้แก่ การอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านตีความ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการอ่านเพื่อประเมินค่า

3.4 ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านอย่างละเอียดที่ผู้อ่านสามารถตอบได้ว่าอ่านเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการอ่าน มีการแยกแยะความเหมาะสมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ จากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์เอาไว้ ดังต่อไปนี้

(ชวาล แพรัตกุล, 2520) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า คือ ความสามารถในการแยกสิ่งสำเร็จรูปออกเป็นส่วนย่อยๆตามหลักการและกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ เพื่อค้นหาความจริงต่างๆ ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเรื่องนั้น

(ประเทิน มหาจันทร์, 2530) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การคิดอย่างรอบคอบ

(สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542) กล่าวว่า การอ่านวิเคราะห์ คือ การพิจารณาส่วนประกอบจากสารที่อ่าน ในส่วนนี้จะไม่มีการตอบที่ระบุชัดเจน ต้องอาศัยบริบทใกล้เคียงที่จะช่วยให้ผู้อ่านค้นพบคำตอบ เช่น นิสัยของตัวละคร หรือลักษณะพิเศษบางอย่างของสถานที่หรือสิ่งแวดล้อม

(สุพรรณิ วราทร, 2545) ให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ไว้ว่าหมายถึง การอ่านเพื่อรู้และเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้งจนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในด้านต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล เช่น การอ่านบทความ วรรณคดี ข่าวและหนังสือต่างๆ เป็นต้น

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546) ได้ให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ ว่าเป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็น จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญาเพื่อแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง

(กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่าเป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียด ให้ความครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะให้ได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆอย่างไร วิธีอ่านแบบวิเคราะห์ อาจใช้วิเคราะห์องค์ประกอบของคำ วลี การใช้คำในประโยค สำนวนภาษา จุดประสงค์ของผู้แต่ง หรือเบื้องหลังของการจัดทำหนังสือหรือเอกสารนั้น การอ่านวิเคราะห์จะต้องตั้งคำถามและจัดวางระเบียบเรื่องราวเพื่อให้เข้าใจเรื่องและความคิดที่ผู้เขียนต้องการ

(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะรูปแบบของงานประพันธ์ที่อ่านว่าเป็นอะไร แล้วพิจารณาเนื้อหาว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนๆให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพราะเหตุใด หรือทำไมพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร หรือประกอบด้วยอะไรบ้าง วิเคราะห์ทัศนนะของผู้แต่งเพื่อทราบจุดหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษาและถ้อยคำที่ใช้

(สมชาย หอมยก, 2550) กล่าวว่า การอ่านวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียด ทุกตัวอักษรและเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะได้ว่า อะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด

(สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2552) ให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การอ่านพิจารณา ไตร่ตรอง กลั่นกรอง แยกแยะอย่างมีเหตุผล เพื่อสรุปความคิดเกี่ยวกับงานเขียน

นั้นๆ อันจะส่งผลให้ผู้อ่านเป็นผู้มีเหตุผล มีความรู้ สามารถนำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

จากความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การอ่านข้อมูลข่าวสารต่างๆโดยใช้ความคิด พิจารณาเนื้อหาที่อ่าน แล้วสามารถแยกแยะข้อมูลเรื่องราวเหตุการณ์ หรือส่วนประกอบของสิ่งที่อ่านออกเป็นส่วนย่อยๆตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านอย่างแท้จริง รวมไปถึงสามารถสรุปเรื่อง ข้อคิด และประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้

3.5 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การวิเคราะห์เรื่องที่อ่านมีประโยชน์ต่อการอ่านงานเขียนมาก เพราะทำให้ผู้อ่านรู้จักแยกแยะรายละเอียด แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่าน ดังนั้นนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

(ประเทิน มหาจันทร์, 2530) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า

1. ความเจริญก้าวหน้าทางด้านสื่อสารมวลชนมีมาก การรับข่าวสารจึงจำเป็นต้องใช้วิจรรณญาณให้รอบคอบเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง
2. ความก้าวหน้าทางการโฆษณาขายสินค้ามีมากขึ้น จนคนส่วนใหญ่หลงเชื่อในคำโฆษณา การใช้ความคิดอย่างพินิจวิเคราะห์จะช่วยให้การตัดสินใจซื้อสินค้าเป็นไปอย่างถูกต้อง
3. ลัทธิการปกครองในปัจจุบันมีหลายลัทธิ แต่ละลัทธิก็พยายามโฆษณาชวนเชื่อ การใช้วิจรรณญาณอย่างรอบคอบ จะช่วยให้การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อลัทธิใดเป็นไปอย่างถูกต้อง
4. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวิถีทางของประชาธิปไตย ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล ด้วยเหตุนี้ การอ่านอย่างพินิจวิเคราะห์ จึงมีความจำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย
5. บรรดาสรรพตำราต่างๆ มีมากมาย การเรียนรู้มิได้ยึดอยู่กับตำราเพียงเล่มเดียว หากต้องใช้วิจรรณญาณจากตำราหลายเล่ม หลายผู้เขียน ด้วยเหตุผลนี้ การอ่านอย่างพินิจวิเคราะห์ จึงมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน

(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์จำเป็นสำหรับเราทุกคน หากเราต้องการให้จังหวะก้าวของการเรียน รู้จักชีวิตสิ่งต่างๆรอบตัวเป็นไปด้วยดี อีกทั้งการวินิจฉัย การประเมิน การตัดสินใจ การวางแผนและคาดการณ์อนาคตต่างๆเป็นไปอย่างราบรื่นลดโอกาสความล้มเหลวจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด เราจำเป็นต้องพัฒนาทักษะความสามารถในการอ่านวิเคราะห์

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้ต่างๆมาเปรียบเทียบ และนำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง และประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตครอบครัว

(สมบัติ การจนารักษ์, 2549) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไว้ว่า โลกปัจจุบันเป็นสิ่งแห่งความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลง บุคคลสามารถรับรู้ข่าวสารทั่วโลกได้ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรม ตลอดจนแนวความคิดต่างๆ จึงถ่ายทอดสู่คนไทยได้อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลไม่มีทักษะการคิด คิดไม่เป็น อาจทำให้ตกเป็นเหยื่อของสังคม ตามการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วไม่ทัน ไม่สามารถอยู่รอดในสังคมยุคเทคโนโลยีดิจิทัลได้

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนในยุคสังคมข่าวสารและยุคสังคมแห่งเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้อ่านจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ ไตร่ตรองข้อมูลอย่างรอบคอบ ก่อนตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

3.6 กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ประกอบไปด้วยกระบวนการหลายขั้นตอนในการอ่านเพื่อพิจารณา ไตร่ตรอง แยกแยะ หาเหตุผล เพื่อสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ อ่านได้ ดังมีผู้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์เอาไว้ ดังนี้

(วรรณ บัวเกิด, 2541) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เริ่มต้นด้วยการพิจารณาวรรณกรรมหรือหนังสือแต่ละเรื่องว่ามีรูปแบบอย่างไร ถ้าเป็นร้อยแก้วก็อาจมีรูปแบบเป็น บทความ จดหมาย เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร ฯลฯ ถ้าเป็นร้อยกรอง ก็อาจมีรูปแบบเป็น กลอน โคลง ฉันท์ หรืออาจแต่งเป็นลิลิต เป็นนิราศ ฯลฯ แล้วแต่กรณี ถัดจากรูปแบบ ก็พิจารณาเนื้อเรื่อง ถ้าเป็นร้อยแก้วที่มีรูปแบบเป็นบทความ ก็พิจารณาความคิดและสาระสำคัญว่ามีอะไรบ้าง จัดลำดับไว้อย่างไร ถ้าเป็นเรื่องสั้นก็พิจารณาแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนๆ ให้เห็นพฤติกรรมของบุคคลในเรื่อง ฉากและเวลาที่เรื่องราวขึ้นเกิดขึ้น ต่อไปก็พิจารณาแต่ละส่วนว่าประกอบกันอย่างไร ขั้นสุดท้ายพิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีอย่างไรในการเขียนหรือประพันธ์เรื่องนั้นๆ

ในขณะที่ (เสนีย์ แสงดี, 2545) กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่าควรประกอบไปด้วย

1. จุดประสงค์ในการเขียนของผู้เขียน เช่น ให้ข้อเท็จจริง ให้ความรู้ เป็นต้น
2. รูปแบบในการนำเสนอ ในรูปแบบร้อยแก้ว หรือ ร้อยกรอง
3. ทรรศนะหรือแนวคิดในการแต่ง
4. วิธีนำเสนอในข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

5. กลวิธีในการแต่ง ซึ่งอาจเป็นเทคนิคเฉพาะของผู้เขียนแต่ละคน
นอกจากนี้ยังได้ให้หลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์งานเขียนโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1. อ่านเรื่องนั้นๆอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบโดยใช้เหตุผลควบคู่ไปกับการพิจารณา
2. อ่านหนังสือหรือความรู้เสริมประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจและช่วยในการประเมิน
3. ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแยกแยะส่วนประกอบ ส่วนที่ดีและบกพร่องโดยใช้

เหตุผล

4. อ่านเรื่องนั้นๆจบ สามารถตอบคำถามตนเองได้ว่าได้ประโยชน์จากเรื่องนี้อย่างไร
(กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้

ดังนี้

1. ดูรูปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด
2. แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนๆให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร
3. แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร หรือประกอบด้วย

อะไรบ้าง

4. พิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนให้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

(สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์, 2548) กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์
ว่า เป็นการแสวงหาคำตอบ ผู้อ่านได้รับความรู้อะไร รับทราบความคิดเห็น รับความรู้สึก อะไรเป็น
พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นขณะได้รับสาร และแบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์สาร เป็นขั้นตอน
เช่นเดียวกันกับกรมวิชาการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ เริ่มจากการอ่านแล้ววิเคราะห์
พิจารณาไตร่ตรอง กลับรื้อ แยกแยะ หาเหตุผล เพื่อสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร
หรืองานเขียนนั้นๆ จับใจความสำคัญของเรื่อง ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร จากนั้นใช้
ความรู้และประสบการณ์แยกแยะส่วนประกอบต่างๆ รวมทั้งกลวิธีในการเขียนของผู้เขียนเรื่องนั้นๆ

3.7 องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้อ่านสามารถนำมาพิจารณา
เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนขึ้น โดยมีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านเชิง
วิเคราะห์ไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

(บุญเหลือ เทพยสุวรรณ.หม่อมหลวง, 2539) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการอ่านเชิง
วิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของวรรณกรรม วรรณกรรมแต่ละชนิดมีรูปแบบแตกต่างกัน จึงมีข้อจำกัดและลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ตามวิธีการและแนวนิยมในการแต่ง การเข้าใจรูปแบบของวรรณกรรม นับเป็นกรอบจำกัดอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การพินิจสาร มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้น

2. ภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ สภาพสังคม สมัยที่แต่งหรือปรากฏวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ขึ้นมา เป็นครั้งแรก และสภาพภูมิหลังที่เสนอวรรณกรรมเรื่องนั้น นำมาบรรยายผูกเป็นเรื่อง เป็นฉาก เป็นเหตุการณ์ขึ้นมา การทราบภูมิหลังทางสังคมจะเป็นประโยชน์ในแง่นำมาศึกษา ทำความเข้าใจ สภาพสังคมที่ปรากฏในเรื่อง ตลอดจนพฤติกรรม ความคิดของตัวละครได้ง่ายขึ้น

3. ภูมิหลังเกี่ยวกับผู้แต่ง ภูมิหลังเกี่ยวกับประวัติผู้แต่งช่วยในการตีความ วิเคราะห์ และลึกซึ้ง เพราะถ้าผู้อ่านทราบชีวประวัติของผู้แต่ง จะช่วยให้ทราบทั้งทัศนคติ บุคลิกและความคิดของผู้แต่ง รวมทั้งสภาพสังคมในสมัยผู้แต่งมาเป็นข้อมูลประกอบการพินิจสาร

ในขณะที่ (ทิพย์สุนทร อนุบุตร, 2542) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ว่าประกอบไปด้วย

1. รูปแบบของวรรณกรรม
2. กลวิธีในการเขียน
3. สำนวนภาษาในการเขียน
4. เนื้อเรื่อง
5. แนวคิดหลักของเรื่อง
6. ข้อมูลเสริม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบไปด้วยรูปแบบของงานเขียน ที่ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ว่าเป็นงานเขียนประเภทใด ประวัติผู้แต่งหรือสภาพสังคมที่มีผลต่อการแต่ง กลวิธีและการใช้สำนวนภาษาในการเขียน มีลักษณะเป็นอย่างไร ตลอดจนเนื้อเรื่องและแนวคิดสำคัญของเรื่อง ที่ผู้อ่านต้องวิเคราะห์จึงจะทราบสิ่งที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ

3.8 แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ถือว่ามีสำคัญ เพราะเป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่าน รู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน ฝึกแสดงความคิดเห็น เพื่อช่วยให้อ่านมีความรู้เพิ่มพูน กว้างขวาง ลึกซึ้ง แยกแยะความรู้ให้เห็นรายละเอียด ทำให้เกิดความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างชัดเจน ซึ่ง (ทิพย์สุนทร อนุบุตร, 2542) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนต้องได้เรียน ด้วยการเสาะแสวงหา ใฝ่รู้ วิเคราะห์วิจารณ์ คิดค้น สร้างความรู้ หากกระบวนการแก้ปัญหา ที่เรียกว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ครู

ต้องจัดโอกาสให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบ แนะนำเสริมสร้างกระบวนการคิดค้นเพื่อให้ผู้เรียนสืบเสาะด้วยตนเอง กระบวนการเรียนรู้ต้องไม่ยึดติดว่า ต้องอยู่แต่ในห้องเรียน ต้องหาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งความรู้ ซึ่งครูต้องทำงานหนักกว่าเดิม มิใช่เพียงบอกหรือสอนให้ทำตามครู แต่เทคนิคเดิมไม่ใช่ไม่ได้ จะดีบางเรื่อง บางเวลา บางสถานการณ์

2. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ผู้เรียนและครูต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ร่วมเรียน ร่วมทำ ร่วมคิด เรียนรู้ร่วมกัน ครูต้องให้โอกาสคิดค้น วิเคราะห์ แสวงหาข้อมูลหลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน จะทำให้ได้ข้อมูลกว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อต้องออกไปเผชิญปัญหาต่างๆ ต้องสร้างพื้นฐานความรู้ให้ผู้เรียนเกิดความมั่นคง

3. ห้องสมุด ตำรา สถานที่ บุคคลในห้องถื่น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้เรียน นอกจากนี้ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ ที่จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีสีสัน เกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น น่าสนใจ

4. ครูต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนท่องโลก หน้าที่ของครูต้องสอนเด็กให้แสวงหาสาระข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำงานอย่างมีระบบ มีเหตุมีผล

นอกจากนี้ (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่เน้นทักษะการอ่านไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งนักเรียนอาจวิเคราะห์ โดยการพูด หรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลว่า ครูควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหา หรือข้อความต่างๆโดยการจัดเตรียมเองหรือมอบหมายให้นักเรียนศึกษาหรือรวบรวมมาก็ได้ แต่เนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์นั้น ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ซึ่งอาจใช้หลายวิธี ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความสั้นๆ แล้ววิเคราะห์คำที่ผู้เรียนเลือกใช้แล้วว่า คำใดใช้ผิดความหมาย คำใดใช้ผิดหน้าที่ คำใดที่ใช้ไม่เหมาะสม หรือไม่ชัดเจน พร้อมทั้งให้ตัวอย่างแนวทางแก้ไข

2. ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวสั้นๆ แล้ววิเคราะห์ประโยคที่ผู้เรียนใช้ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ ผิดจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ การเรียงลำดับความในประโยคถูกต้องหรือไม่ ใช้ประโยคกะทัดรัดหรือไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือไม่ นักเรียนมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงอย่างไร ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นๆแล้ววิเคราะห์ก็ได้

3. ให้นักเรียนอ่านบทความสั้นๆ แล้ววิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่งว่าเป็นความคิดที่มีเหตุผล น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจของผู้เรียนให้เข้าใจเรื่องที่สามารถอ่านได้ยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด แยกแยะรายละเอียดต่อสิ่งที่อ่าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราว เนื้อหา หรือข้อความต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาด้วยตนเอง รวมไปถึงผู้เรียนและครู สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3.9 แนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์

การจะพิจารณาว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หรือไม่นั้น ผู้สอนต้องมีวิธีการหรือแนวทางในการวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธีการ ดังมีผู้อธิบายไว้ต่อไปนี้

(ภัทรา นิคมานนท์, 2543) กล่าวว่าแนวทางการประเมินการวิเคราะห์นั้นควรประเมินใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในเรื่องราวต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึง มูลเหตุ ต้นกำเนิด สาเหตุ ผลลัพธ์ และประเด็นสำคัญของเรื่องราวต่างๆ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องราวต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด อาจเหมือนหรือต่างกัน คล้อยตามกัน หรือขัดกัน เกี่ยวข้องกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน อะไรเป็นเหตุ หรืออะไรเป็นผล เป็นต้น

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการค้นหาว่าการที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่างๆรวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้ เพราะยึดหลักหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ

(กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ได้อธิบายถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า อาจใช้วิธีการดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์ คำ วลี หรือประโยค นอกจากนั้น ควรวัดผลด้านเหตุผล การวิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ตลอดจนประเมินผลจากความตั้งใจ สนใจและผลงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ให้นักเรียนเลือกอ่านบทร้อยกรองที่นักเรียนชอบแล้วสรุปความเป็นร้อยแก้วโดยใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย

3. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองแล้ววิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านในด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ ความคิดและเนื้อหาสาระในบทร้อยกรอง กลวิธีในการแต่งของบทร้อยกรอง และสิ่งที่ผู้เขียนฝากไว้ในบทร้อยกรอง

4. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง แล้ววิเคราะห์ว่าเนื้อหาของบทร้อยกรอง ให้อารมณ์ ความรู้สึกสอดคล้องกับเนื้อหาของบทร้อยกรองหรือไม่ อย่างไร นักเรียนมีความซาบซึ้งประทับใจกับ บทร้อยกรองที่อ่านหรือไม่ ต่อจากนั้นจึงพิจารณาความสามารถและผลการทำงาน ด้วยการวัดผล ความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา การสรุปความ การวิเคราะห์วิจารณ์บทร้อยกรอง และ ความตั้งใจในการทำกิจกรรม

5. ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วสรุปความให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดให้ ดังตัวอย่าง

แบบสรุปความ

ใคร.....

ทำอะไร.....

เมื่อไร.....

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

สรุปความ.....

6. ให้นักเรียนอ่านและสรุปความจากเรื่องพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์

7. ให้นักเรียนอ่านข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ แล้วขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็น ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของผู้เขียน ด้วยสีหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน

8. ให้นักเรียนตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์ แล้ววิเคราะห์ว่าข่าวนั้นมีข้อเท็จจริงหรือ ความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย พร้อมให้เหตุผลว่าความคิดเห็นน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด

9. ให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์ การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ต่างๆในแง่การใช้สำนวน ภาษา การสื่อความหมาย และความสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวนั้นๆ

10. ให้นักเรียนตัดข้อความโฆษณาจากสิ่งตีพิมพ์ต่างๆแล้วแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ในด้านความน่าเชื่อถือ การใช้สำนวนภาษา ความน่าสนใจของการนำเสนอ

11. ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตีความเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เขียน แล้ว สรุปความคิดเห็นของผู้เขียน พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือเล่มนั้น

12. ให้นักเรียนเลือกวิเคราะห์วิจารณ์บทความหนึ่งเรื่องในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ กลวิธีการแต่งและการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา

13. ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วประเมินค่าของเรื่องที่อ่าน ทั้งจุดดีและจุดด้อย โดยให้เหตุผล ประกอบ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และคุณค่าทางวรรณคดีและสังคม

นอกจากนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) ได้กล่าวถึงการประเมิน การอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการประเมินศักยภาพผู้เรียนในการอ่าน จากหนังสือเอกสารและสื่อ

ต่างๆ เพื่อหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่าน นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์นั้น ผู้สอนอาจวัดผลและประเมินผลจากการให้ผู้เรียนได้อ่านคำ วลี ประโยค ข้อความ บทความ สิ่งพิมพ์ หรือบทร้อยกรอง แล้วพิจารณา แยกแยะ คติวิเคราะห์เรื่องในด้านรูปแบบการแต่ง ความคิดและเนื้อหาสาระ กลวิธีในการแต่ง การใช้ถ้อยคำ สำนวน ภาษา การสรุปความและการประเมินค่าของเรื่องที่อ่าน

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

4.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับนำมาพัฒนาความสามารถในทักษะการอ่าน เน้นกระบวนการอ่านแบบซ้ำๆ อย่างมีระบบ มีขั้นตอนพัฒนามาจากวิธีสอนอ่านแบบ SQ3R โดยมีผู้อธิบายความเป็นมาของวิธีสอนแบบ SQ4R เอาไว้ดังนี้

(สุคนธ์ สิ้นรพานนท์, 2545) กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ว่า เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ซึ่งเป็นวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนสามารถจับใจความของเรื่องได้ดี และยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเรื่องจากที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว และจดจำเรื่องตลอดจนสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย (ศิริพร ลิ้มตระกูล, 2543) ได้เสนอขั้นตอนของวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ของโรบินสัน (Robinson) ไว้ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจ (Survey – S) เป็นการอ่านอย่างรวดเร็ว สรุปรวความคิดทั่วไป
- ขั้นตอนที่ 2 การถาม (Question – Q) ให้ตั้งคำถามตัวเองเกี่ยวกับเรื่องนั้น
- ขั้นตอนที่ 3 การอ่าน (Read – R) เป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย อ่านเพื่อหาคำตอบตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมุ่งหารายละเอียดให้เกิดความกระจ่างชัดเจน
- ขั้นตอนที่ 4 การจำ (Recite – R) ให้ย่อเรื่องราวที่สำคัญโดยใช้คำพูดของตัวเองซึ่งจะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านดีขึ้น
- ขั้นตอนที่ 5 การทบทวน (Review – R) การพยายามทบทวนเรื่องที่อ่าน เพื่อรวบรวมความคิด

ต่อมาในปี 1984 Walter Pauk ได้เสนอแนะวิธีอ่านแบบ SQ4R โดยได้แนวความคิดจากวิธีการอ่านของโรบินสัน (Robinson) โดยการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน

(Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี บอกรายละเอียด และจดจำเรื่อง และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R พัฒนามาจากวิธีสอนแบบ SQ3R ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านในรูปแบบต่างๆ โดยผ่านขั้นตอนในการอ่าน เริ่มจากการอ่านแบบคร่าวๆ การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน การอ่านอย่างละเอียด เพื่อหาคำตอบของคำถาม การจดบันทึกสาระสำคัญ การสรุปใจความสำคัญ และการวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนหนึ่งที่นักวิจัยนิยมนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ดังมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R เอาไว้ดังต่อไปนี้

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544) ได้อธิบายความหมายของวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ว่าเป็นทักษะการศึกษาซึ่งเกี่ยวกับเทคนิคที่ใช้อ่านหนังสือประเภทวิชาการ แบ่งออกเป็นขั้นตอน ได้แก่ Survey, Question, Read, Record, Recite และ Reflect

(สุคนธ์ สิ้นรพานนท์, 2545) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่า SQ4R เป็นการอ่านอย่างคร่าวๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตั้งไว้ ลักษณะการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง แต่ความชำนาญจะขึ้นอยู่กับฝึกฝนและความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียน หรือจะต้องมีการปูพื้นฐานเดิมให้กับผู้เรียนก่อนที่จะถึงบทเรียน และผู้สอนจะต้องคำนึงด้วยว่า การอ่านเป็นการอ่านเพื่อหาเนื้อหาสาระ มิใช่สนใจที่ตัวภาษา

(สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ได้กล่าวถึงความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่า เป็นวิธีการอ่านที่ดำเนินการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก ขั้นสำรวจ เป็นขั้นแรกที่ครูให้ผู้เรียนสำรวจ ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และหัวข้อย่อยอย่างคร่าวๆ ขึ้นตั้งคำถาม เป็นขั้นที่ผู้เรียนตั้งคำถามก่อนการอ่าน ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย ขั้นอ่าน ผู้เรียนจะอ่านบทอ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากนั้นบันทึกข้อความ ใจความหลักและข้อความที่สำคัญ แล้วนำมาเขียนสรุปใจความสำคัญ และนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R ได้ว่า หมายถึงวิธีการสอนการอ่านวิธีหนึ่ง ซึ่งพัฒนามาจากเทคนิค SQ3R เป็นวิธีการที่ช่วยฝึกทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการอ่านบทอ่านแบบคร่าวๆ ตั้งคำถามจากบทอ่านเพื่อกระตุ้นความสนใจในบทอ่านมากยิ่งขึ้น ดำเนินการอ่านอย่างละเอียด เพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ จดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน แล้วนำมาเขียนสรุป พร้อมทั้งมีการวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน เพื่อช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องนั้นได้อย่างแท้จริง

4.3 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนที่มีลักษณะสำคัญ คือ เน้นกระบวนการอ่านแบบซ้ำๆ ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการตั้งคำถาม จดบันทึก สรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งขั้นตอนต่างๆเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้มากยิ่งขึ้น ดังมีผู้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เอาไว้ดังนี้

(สุคนธ์ สินธพานนท์, 2545) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่า เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้การอ่านตำราที่เป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตำราที่อ่านด้วยตนเอง เน้นที่การอ่านซ้ำๆจนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจ เป็นการดูแบบผ่านไปอย่างรวดเร็ว และดูหัวข้อย่อยในแต่ละบท รวมถึงคำถามและสรุปใจความท้ายบท เพื่อนำไปตั้งคำถามที่ได้มาจากบทอ่าน เช่น ใคร อะไร ทำไม อย่างไร และเมื่อไร ซึ่งจะช่วยให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายและจับประเด็นที่สำคัญได้ หลังจากนั้น ผู้เรียนต้องกลับมาอ่านเนื้อหาซ้ำอีกครั้งอย่างละเอียด การอ่านอย่างแท้จริงเกิดขึ้นในขั้นนี้ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้แล้ว ในขั้นนี้หากนึกถึงเนื้อความอะไรได้อีกก็จดบันทึกลงไป เมื่อได้คำตอบแล้ว ใช้คำพูดของตนเองเพื่อสรุปคำตอบในขั้นตอนนี้ และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจของผู้อ่านด้วยว่าเข้าใจประเด็นถูกต้องหรือไม่ หลังจากนั้นเขียนคำตอบที่ได้ เพื่อสรุปใจความเรื่องราวที่ได้อ่าน ประกอบด้วย ใจความหลัก และใจความสนับสนุน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และทบทวนสิ่งต่างๆ ที่ได้จดบันทึกย่อไว้และเขียนสรุปใจความหลังจากที่ได้อ่านจบแล้ว เป็นการทวนคำถามคำตอบ หากไม่แน่ใจส่วนใดของเรื่อง ให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่เพื่อจำได้ดีขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R คือ เป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่งที่มีความเป็นระบบ ผู้เรียนสามารถฝึกฝนด้วยตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนในการอ่านทั้งหมด 6 ขั้นตอน เริ่มจากขั้นตอนแรกคือการอ่านสำรวจแบบคร่าวๆ จากนั้นจึงตั้งคำถามจากเรื่อง และเริ่มลงมืออ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบ โดยใช้การจดบันทึกสาระสำคัญเอาไว้ จากนั้นสรุปใจความสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง มีการวิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านเพื่อแสดงว่าเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างแท้จริง

4.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R นั้น ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน โดยวิธีสอนแบบ SQ4R จัดอยู่ในขั้นสอนหรือขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังมีผู้อธิบายถึงรายละเอียดเอาไว้ ดังนี้

(สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2545) กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ไว้ว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จัดทำบรรยากาศให้ผู้รู้สึกสบาย ไม่เครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การเสนอเนื้อหาใหม่สำหรับการอ่าน ผู้สอนอาจจะกำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนอ่านมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้จึงควรเป็นของจริง (Authentic Materials) เช่น ใบโฆษณา ข่าว จดหมาย ใบสมัครงาน จุลสาร ฯลฯ

2. ขั้นสอน ซึ่งขั้นสอนสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง ไม่ควรใช้เวลาเนิ่นนานเกินไป

2.2 Question (Q) การตั้งคำถาม การตั้งคำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านอยากรู้อยากเห็น จึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญก็คือคำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะต้องถามตัวเองว่าใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตาม ควรพยายามตั้งคำถามให้ได้ เพราะจะช่วยให้อ่านในขั้นต่อไป เป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นสำคัญได้อย่างถูกต้อง ไม่ผิดพลาด

2.3 Read (R) คือ การอ่านข้อความในบทเรียนหรือตอนนั้นๆซ้ำอีกอย่างละเอียด และในขณะเดียวกัน ก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญๆโดยแท้จริง ขณะที่กำลังอ่านอยู่ ถ้านึกคำถามได้ ก็อาจจดบันทึกไว้ในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อน แล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งเน้นจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและจำเป็น โดยใช้ข้อความรัดกุมหรือย่อๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญโดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใด ให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือมีความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้สอนจะต้องไม่ลืมว่า การสิ้นสุดการเรียนรู้ จะต้องมีการวัดประเมินผลว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมา

พัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้เรียนที่อ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติม ให้แบบฝึกหัดมากขึ้น หรือสำหรับผู้ที่ยิ่งดี ก็อาจจะให้แบบฝึกเสริมให้มีความเข้มข้นขึ้นอีกก็ได้

(สนธญา พลิตี, 2548) เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ไว้ โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง ชี้นำหรือเสนอสิ่งเร้า เพื่อให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียน บทเรียนใหม่

2. ชี้นสอน นักเรียนศึกษาใบความรู้ ใบงาน และเอกสารประกอบการเรียนรู้ตามขั้นตอน การสอนด้วยวิธี SQ4R

2.1 Survey (S) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านเนื้อหาในใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสาร ประกอบการเรียนรู้ เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง โดยใช้เวลาประมาณ 1 – 5 นาที หลังจากนั้นครู และนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันถึงใจความสำคัญของเรื่อง แล้วให้นักเรียนเขียนลงในแบบบันทึก กิจกรรม SQ4R

2.2 Question (Q) หมายถึงขั้นที่นักเรียนอ่านเนื้อหาในใบความรู้ ใบงาน หรือ เอกสารประกอบการเรียนรู้ โดยคำถามจะได้มาจากใจความสำคัญที่เขียนไว้และครูจะเป็นผู้แนะนำ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาในการตั้งคำถาม ครูทำการสุ่มเลือกนักเรียน แล้วถามเกี่ยวกับคำถามที่ นักเรียนตั้งไว้ จากนั้นให้นักเรียนคนอื่นๆ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน แล้วเขียนคำถามลงในแบบบันทึก กิจกรรม SQ4R

2.3 Read (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านข้อความในใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสาร ประกอบการเรียนรู้ขึ้นช้าอย่างละเอียด เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ หรือหาลำดับขั้นตอน และวิธีการนำไปปฏิบัติทดลอง โดยครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำตอบ หรือลำดับ ขั้นตอนในการทดลองหลังจากที่นักเรียนอ่านเสร็จแล้ว

2.4 Record (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนทำการจดบันทึกข้อมูลต่างๆที่ได้จากการ อ่านในขั้นตอนที่ 2 และ 3 โดยเป็นการเขียนคำตอบเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นตอนที่ 2.2 และ มุ่งเน้นการจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุม หรือย่อตาม ความเข้าใจของนักเรียน หรือเป็นการบันทึกผลการทดลองจากการปฏิบัติการทดลองตามใบงาน

2.5 Recite (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนเขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อ สรุปใจความสำคัญของเรื่อง จากการอ่านใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการทดลอง หรือเป็น การสรุปทดลองจากการปฏิบัติการทดลองตามใบงาน

2.6 Reflect (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำเข้าสู่ ข้อมูล หรือความรู้ที่ได้จากการเรียนหรือจากการอ่านนั้น เชื่อมโยงเข้ากับความรู้ที่ตนมีอยู่เดิมแล้ว

3. ขั้นสรุปและประเมินผล หมายถึง ขั้นที่นักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองจากการอ่าน

(กานต์ธิดา แก้วกาม, 2556) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นของตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม จัดกลุ่มนักเรียนโดยละความสามารถกลุ่มละ 5 – 6 คน พร้อมชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นความสนใจของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้ดูภาพที่สัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน เกมทางการศึกษา การใช้คำถาม

3. ขั้นสอน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ แบ่งเป็น 1) นักเรียนสำรวจ (Survey-S) บทอ่านและอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ 2) นักเรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทอ่าน 3) นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read-R) และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ 4) นักเรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่างๆที่ได้จากการอ่านตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมทั้งจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ 5) ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง และ 6) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวน (Reflect-R) วิเคราะห์ วิจาร์ณ บทอ่าน แสดงความคิดเห็น ครูจะทบทวนคำถามและคำตอบที่ได้จากบทอ่าน หากข้อมูลที่สูญหายไป ให้นักเรียนกลับไปอ่านซ้ำ

4. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่าน ครูตรวจสอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

นัก การศึกษา/ ผู้วิจัย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R								ขั้นสรุปและ ประเมินผล
	ขั้น เตรียม ความพร้อม	ขั้น นำเข้าสู่ บท เรียน	ขั้นสอน					ขั้นสรุปและ ประเมินผล	
			Survey (S)	Question	Read (R1)	Record (R2)	Recite (R3)		
สุคนธ์ สินธพานนท์	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สนธญา พลีดี	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กานต์ธิดา แก้วกาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ได้ว่าประกอบด้วย 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนโดยครูจัดกิจกรรมหรือสร้างสถานการณ์เชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน 2) ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1 Survey (S) ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ 2.2 Question (Q) ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน 2.3 Read (R) ผู้เรียนอ่านเนื้อหาอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ 2.4 Record (R) ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆ 2.5 Recite (R) ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2.6 Reflect (R) ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น และ 3) ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน ประเมินผลการเรียนรู้

4.5 ประโยชน์และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีทั้งประโยชน์และข้อจำกัดในการนำไปใช้ที่ผู้สอนควรรู้ ดังต่อไปนี้

(สุคนธ์ สินธพานนท์, 2546) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ว่า ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า ทำให้การอ่านนั้นมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน คำถามช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดและพยายามหาคำตอบ ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้แล้วทำความเข้าใจได้ดีขึ้น

(สนธญา พลีดี, 2548) ได้อธิบายประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่า เป็นการฝึกทักษะในการอ่าน ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีขึ้น เข้าใจและจำเรื่องได้ดี และช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ในขณะที่ (พิชยา เสนามนตรี, 2556) กล่าวว่าประโยชน์คือทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ได้ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถาม และพยายามหาคำตอบเมื่อผู้สอนถาม ดังนั้น การใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้แล้วจะทำให้ดีขึ้น ข้อจำกัดคือ 1) ผู้สอนจะต้องมีความคล่องทางด้านภาษา 2) ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมเนื้อหาหรือกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย น่าสนใจ ทันทสมัย และต้องคำนึงถึงความสามารถ ความรู้เดิมของผู้เรียน 3) วิธีการสอนแบบนี้ ไม่มีขั้นตอนสำหรับโครงสร้างภาษาและศัพท์ใหม่ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องสอดแทรกขั้นตอนนี้ในจังหวะที่เหมาะสม เพราะผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้สอนจำเป็นต้องทบทวนหรือสอนโครงสร้างและคำศัพท์

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปประโยชน์และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ได้ว่า ประโยชน์ คือ เป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอนที่เป็นระบบ ไม่ใช่เพียงแค่อ่านไปเรื่อยๆและผู้เรียนจะมีเป้าหมายในการอ่าน ตลอดจนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ข้อจำกัด คือ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนโดยคำนึงถึงระดับความสามารถเดิมของผู้เรียนด้วย และเป็นวิธีสอนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาบางประเภทที่อาจมีคำศัพท์ยากหรือโครงสร้างภาษาที่แปลกใหม่ เพราะผู้สอนอาจต้องทบทวนความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้เรียนเสียก่อนที่จะให้ผู้เรียนลงมืออ่านตามขั้นตอน

5. แผนที่ความคิด

แผนที่ความคิด เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดระบบความคิด โดยใช้ภาพ สี เส้น เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่างๆ ในการถ่ายทอดเพื่อให้มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิด ระหว่างความคิดหลักแตกแขนงไปสู่ความคิดรองและความคิดย่อยตามลำดับ ดังมีผู้กล่าวถึงแนวคิดของแผนที่ความคิด ไว้ดังนี้

5.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่ความคิด

แผนที่ความคิดเป็นการจัดระบบความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงเกิดจากการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวา ดังมีผู้อธิบายรายละเอียดเอาไว้ต่อไปนี้

(วิลลาร์ดน์ สุนทรโรจน์, 2551) ได้กล่าวว่า แผนที่ความคิด คือ การนำทฤษฎีเกี่ยวกับสมอง ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง หรือเป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก คือ สมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับความเป็นเหตุผล

ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวาจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ โดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคัลโลซัมเป็นเหมือนสะพานเชื่อม

ในขณะที่ (ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ได้อธิบายถึงแผนที่ความคิด (Mind map) ว่าเป็นผลงานของนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ชื่อ Tony Buzan ได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะครั้งแรกทางรายการ Use Your Head ของสถานีโทรทัศน์บีบีซีและหนังสือชื่อเดียวกัน โดยสำนักพิมพ์บีบีซี เมื่อปี 2517 มีการแปลเป็นไทยอยู่หลายคำ เช่น แผนที่ความคิด แผนที่ผังมโนทัศน์ เป็นต้น ผลงานของ Tony Buzan เคยมีสำนักพิมพ์โกมลคิมทองแปลมาจาก Use Both Sides Your Brain เมื่อปี 2535 ต่อมาสำนักพิมพ์ขวัญข้าว '94 พิมพ์ “ใช้หัวคิด” ซึ่งแปลมาจาก Use Your Head เมื่อปี 2541 และ “วิธีเขียน Mind Map ฉบับเจ้าสำนัก” เมื่อปี 2547

สรุปได้ว่า แผนที่ความคิด เกิดจากการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวา เป็นการจัดระบบความคิด โดยใช้ ภาพ สี เส้น เครื่องหมายต่างๆ ในการถ่ายทอด พัฒนามาจากแนวคิดของ Tony Buzan นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ มีประโยชน์ช่วยในเรื่องความจำได้เป็นอย่างดี

5.2 ความหมายของแผนที่ความคิด

แผนที่ความคิด เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดระบบความคิดรวบยอด และช่วยในเรื่องความจำของผู้เรียนได้ โดยมีผู้อธิบายถึงความหมายของแผนที่ความคิดเอาไว้ดังนี้

(สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, 2542) อธิบายความหมายของแผนที่ความคิดไว้ว่า หมายถึง การใช้แผนที่รูปแบบต่างๆที่จะทำให้เห็นภาพรวมทั้งหมด เห็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดต่างๆ ซึ่งทำให้ความคิดยืดหยุ่น และเห็นภาพข้อเท็จจริงชัดเจน สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้นาน

(สุวิทย์ มูลคำ และ อรรถัย มูลคำ, 2545) ได้อธิบายความหมายของแผนที่ความคิดว่า แผนที่ผังความคิดเป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิด ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรองลงไป

(ทิศนา แคมมณี, 2545) ให้ความหมายว่า ผังความคิด (A Mind Map) เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม โดยใช้ เส้น คำ ระยะเวลา จากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ มีเส้นประสาทคอร์ปัสคัลโลซัมเป็นเสมือนสะพานเชื่อม

(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) กล่าวว่า แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นภาพสะท้อนของการคิดเป็นรัศมีจึงเป็นการทำงานตามธรรมชาติของความคิด เป็นเทคนิคเชิงกราฟิกที่ทรงพลัง เปรียบเสมือนกุญแจสารพัดประโยชน์ที่จะเปิดสมองให้ทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

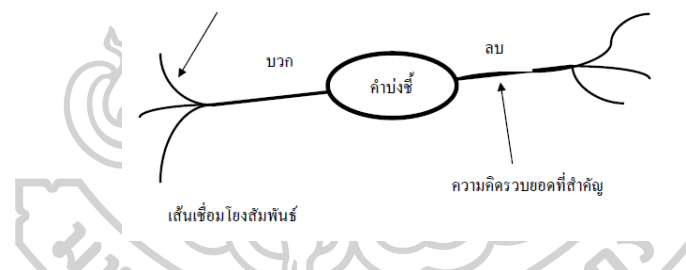
จากความหมายของแผนที่ความคิดดังกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แผนที่ความคิดเป็นแผนภาพหรือแผนผังที่ให้ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้ออกมาเป็นภาพหรือแผนภูมิ สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกันอย่างมีลำดับชั้น โดยใช้ภาพ เส้น สี สัญลักษณ์ สื่อความหมายให้ชัดเจน หรือใช้รหัสเชื่อมโยงระหว่างคำหรือมโนทัศน์ เพื่อให้คำหรือมโนทัศน์เหล่านั้นมีความหมาย มีการแตกประเด็นจากประเด็นหลักไปสู่ประเด็นรองและไปสู่ประเด็นย่อย ตามลำดับชั้น มีประโยชน์ต่อการจดจำข้อมูล และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้

5.3 รูปแบบของแผนที่ความคิด

แผนที่ความคิดที่มีการนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ หรือช่วยในเรื่องบันทึกความจำนั้นมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้แตกต่างกันไป ดังมีผู้อธิบายรายละเอียดของรูปแบบแผนที่ความคิดเอาไว้ ดังนี้

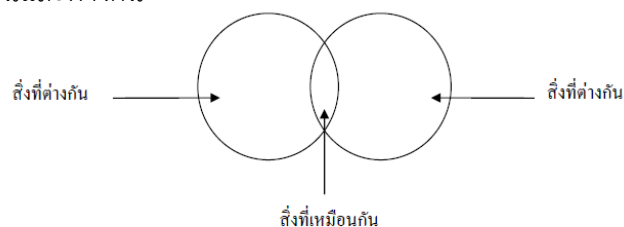
(ชาตรี สาราณ, 2544) ได้อธิบายถึงแผนที่ความคิด ว่ามีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. แผนที่ความคิดแบบ Tony Buzan ใช้ในการระดมพลังสมอง โดยบันทึกความคิดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดย่อย

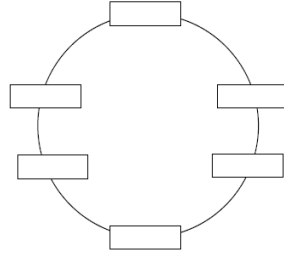
แผนภาพที่ 2 แผนที่ความคิดแบบ Tony Buzan

2. แผนที่ความคิดแบบวงกลมเหลื่อมซ้อน (Overlapping Circles Map) ใช้ในการนำเสนอสิ่งที่เหมือนกันและต่างกัน

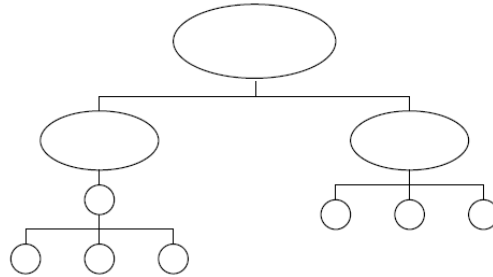
แผนภาพที่ 3 แผนที่ความคิดแบบวงกลมเหลื่อมซ้อน

3. แผนที่ความคิดแบบวงกลม (A Circle Map) แผนที่ความคิดชนิดนี้ใช้ในการเสนอ
ขั้นตอนต่างๆ ที่สัมพันธ์เรียงตามลำดับเป็นวงกลม

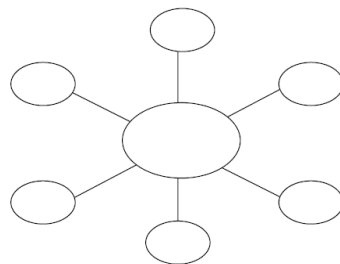
แผนภาพที่ 4 แผนที่ความคิดแบบวงกลม

4. แผนที่ความคิดรวบยอด (A Concept Map) แผนที่ความคิดชนิดนี้ใช้ในการเขียน
แสดงความคิดรวบยอดไว้กึ่งกลาง ลากเส้นให้สัมพันธ์กับความคิดรวบยอดอื่นๆ ที่สำคัญรองลงไป หรือ
ซับซ้อน

แผนภาพที่ 5 แผนที่ความคิดแบบรวบยอด

5. แผนที่ความคิดรูปแมงมุม (A Spider Map) ใช้ในการเขียนแสดงความคิดรวบยอด
ที่สำคัญในกึ่งกลางแล้วแตกความคิดรวบยอดย่อยลงไป

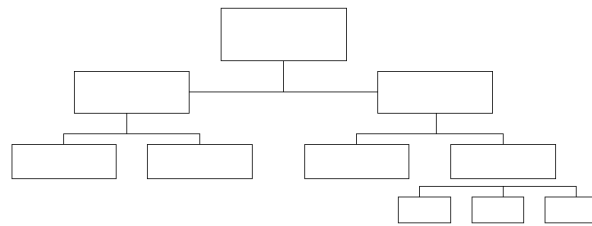
แผนภาพที่ 6 แผนที่ความคิดรูปแมงมุม

(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ได้สรุปถึงรูปแบบของแผนที่ความคิด
ไว้ว่า แผนที่ความคิดทุกใบ มีหลักการพื้นฐานเหมือนกัน หรือมีเพียงรูปแบบเดียว คือ จะใช้สี่สัน
หลากหลาย ใช้โครงสร้างตามธรรมชาติที่แผ่กระจายออกมาจากจุดศูนย์กลาง ใช้เส้นโยง มี
เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และรูปภาพที่ผสมผสานร่วมงานกันอย่างเรียบง่าย เป็นการเปลี่ยนวิธีการ

จดบันทึกแบบเดิมให้มีสีสันสดใส น่าจดจำและมีโครงสร้างการจัดเรียงข้อมูลที่ดี สอดคล้องกับธรรมชาติของสมอง

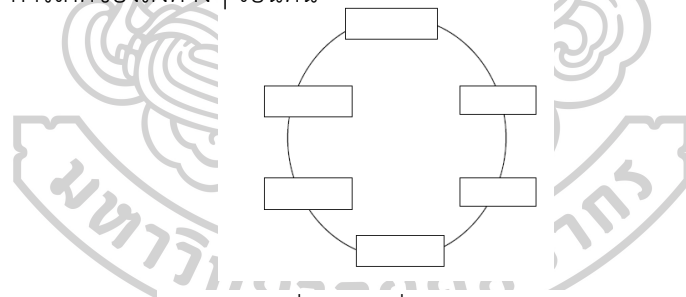
(วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2551) ได้เสนอรูปแบบการสร้างแผนที่ความคิดไว้ ดังนี้

1. แผนที่ความคิดแบบกิ่งไม้ (Branching Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ข้างบนหรือตรงกลาง แล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่นๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ นำไปใช้กับการเขียนแผนภูมิการทำงาน แผนภูมิการบริหารงาน ประวัติการครองพระนคร ลำดับกษัตริย์ในพระราชวงศ์ ประวัติของตนเอง เป็นต้น

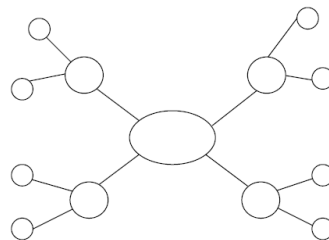
แผนภาพที่ 7 แผนที่ความคิดแบบกิ่งไม้

2. แผนที่ความคิดแบบวงจร (Circle Map) นำเสนอโดยเขียนเป็นแผนผังเพื่อเสนอความสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนต่างๆที่สัมพันธ์กันเรียงเป็นวงกลม นำไปศึกษาวงจรชีวิตของสัตว์ พืช วัฏจักรของน้ำ การเกิดของสิ่งต่างๆ เป็นต้น

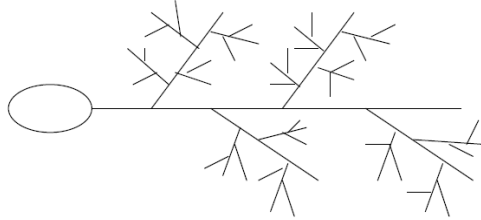
แผนภาพที่ 8 แผนที่ความคิดแบบวงจร

3. แผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ แล้วเขียนคำอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม นำไปเขียนสรุปเรื่องที่อ่าน นำไปเขียนเรื่องใหม่ เช่น ประวัติของข้าพเจ้า เป็นต้น

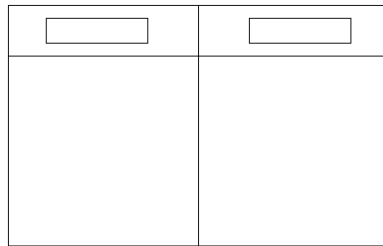
แผนภาพที่ 9 แผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม

4. แผนที่ความคิดแบบก้างปลา (Fishbone Map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลักและเสนอสาเหตุและผลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น เส้นทางคมนาคม ทางบก หรือทางน้ำ การทำงานของหน่วยงาน แล้วแยกเป็นสาขาหรือแผนก แผนผังการปกครองของท้องถิ่น เป็นต้น

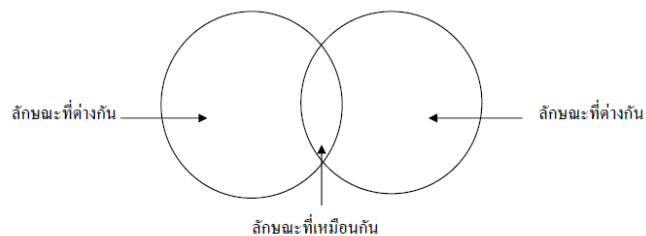
แผนภาพที่ 10 แผนที่ความคิดแบบก้างปลา

5. แผนที่ความคิดแบบตารางเปรียบเทียบ (Compare Table Map) เสนอโดยการเขียนเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่ง ในประเด็นที่กำหนด เช่น การเปรียบเทียบลักษณะของพืชใบเลี้ยงเดี่ยวกับใบเลี้ยงคู่ เปรียบเทียบสัตว์บกกับสัตว์น้ำ เป็นต้น

แผนภาพที่ 11 แผนที่ความคิดแบบตารางเปรียบเทียบ

6. แผนที่ความคิดรูปวงกลมทับเหลื่อมกัน (Overlapping Circles Map) เสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องที่มีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน โดยเริ่มจากสิ่งที่ได้รู้ไปหาสิ่งที่ไม่ได้รู้ เช่น ลักษณะของลูกเปิดกับลูกไก่ ต้นมะขามกับต้นกระถิน วัวกับควาย เป็นต้น

แผนภาพที่ 12 แผนที่ความคิดรูปวงกลมทับเหลื่อมกัน

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนที่ความคิด แบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น แบบของ Tony Buzan แบบก้างปลา แบบใยแมงมุม แบบความคิดรวบยอด แบบวงกลม เป็นต้น แต่ทุกประเภทอาศัยหลักการเดียวกัน คือ ใช้สี เส้น หรือเครื่องหมาย กระจายความคิดออกจากศูนย์กลาง สอดคล้องกับธรรมชาติของสมอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แผนที่ความคิด จำนวน

2 รูปแบบ ได้แก่ 1) แผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) นำมาใช้ในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีลักษณะเป็นวงกลม เขียนหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและเขียนหัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีความคิดย่อยที่สัมพันธ์กันก็สามารถแตกย่อยไปได้อีก เหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมองโดยเสนอความคิดต่างๆที่ยังไม่ตัดสินถูกผิด เป็นเพียงระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุด และ 2) แผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan นำมาใช้ในชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่ช่วยจัดระบบความคิด ช่วยพัฒนาการอ่านได้ โดยมีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น ช่วยให้จดจำเนื้อหาที่อ่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5.4 กฎเกณฑ์ของแผนที่ความคิด

กฎเกณฑ์ของการสร้างแผนที่ความคิด คือ เป็นการกระจายความคิดจากจุดศูนย์กลางหรือประเด็นหลักที่เขียนไว้กึ่งกลางภาพ ไปสู่ประเด็นรองและประเด็นย่อยตามลำดับ โดยมีผู้อธิบายถึงรายละเอียดของกฎเกณฑ์แผนที่ความคิด เอาไว้ดังนี้

(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ได้สรุปกฎเกณฑ์ของแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ไว้ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสีตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพๆเดียวมีค่ากว่าคำพันคำ ชี้ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย ให้วางกระดาษตามแนวนอน

2. ใช้ภาพให้มากที่สุด ใน Mind Mapping ตรงไหนที่ใช้ภาพได้ ให้ใช้ก่อนคำหรือรหัส เป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยจำ

3. ควรเขียนคำบรรจงตัวใหญ่ๆ และถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เพื่อที่ว่าเมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่ จะให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตา อ่านง่าย และก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่า ช่วยให้เราสามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง

4. เขียนคำเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกันกับเส้นอื่นๆเพื่อให้ Mind Mapping มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

5. คำควรมีลักษณะเป็นหน่วยคำ กล่าวคือ คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอ่านได้อย่างอิสระ เปิดทางให้ Mind Mapping คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

(วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2551) ได้สรุปกฎการทำ Mind Mapping ไว้ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสีตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพภาพเดียวมีค่ากว่าคำพันคำและยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย

2. ใช้ภาพให้มากที่สุด ใน Mind Mapping ก่อนคำสำคัญ (Key Word) หรือรหัส เพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยในการจำ

3. ควรเขียนคำสำคัญบรรจงตัวใหญ่ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะทำให้ภาพชัดเจน สะดุดตา อ่านง่าย และก่อผลกระทบกับความคิดมากกว่า การเขียนตัวใหญ่จะทำให้อ่านง่าย ชัดเจน และจะช่วยให้สามารถประหยัดเวลาได้ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง

4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่นๆ เพื่อให้ Mind Mapping มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

5. คำสำคัญ ควรมีลักษณะเป็นหน่วย โดยคำสำคัญ 1 คำ ต่อเส้น 1 เส้น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่นๆได้อย่างอิสระ เปิดทางให้ Mind Mapping คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ระบายสีให้ทั่ว Mind Mapping เพราะสีจะช่วยยกระดับความจำ เพลินตา กระตุ้นสมอง

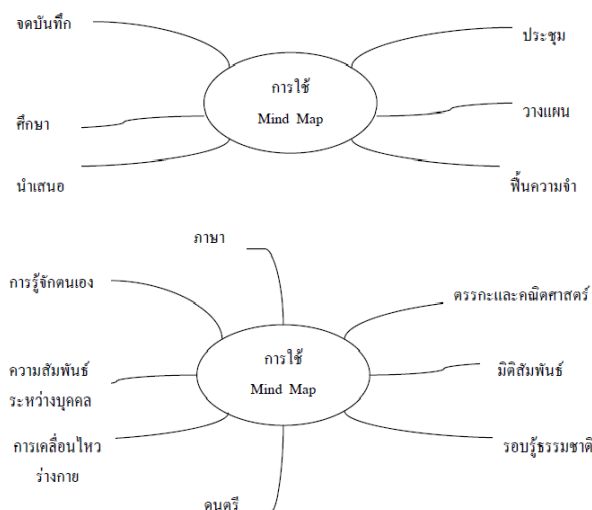
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ควรปล่อยให้ห้วงคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่ามัวคิดว่า จะเขียนลงตรงไหนดี หรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้า

จากกฎของแผนที่ความคิดสรุปได้ว่า แผนที่ความคิดจะเน้นความสัมพันธ์ของประเด็น ความคิดหลัก ประเด็นความคิดรอง และประเด็นย่อย โดยอาศัย คำ กลุ่มคำ รูปภาพ สี เส้น สัญลักษณ์ เครื่องหมายต่างๆ ในการเชื่อมโยงความคิด ที่ผู้เขียนสื่อออกมาโดยใช้รูปแบบที่แตกต่างกัน

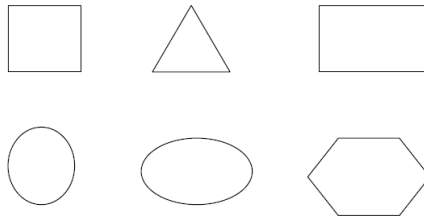
5.5 ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด

(ทิตินา แชมมณี, 2545) ได้เสนอขั้นตอนหลักในการสร้างแผนที่ความคิด ไว้ดังนี้

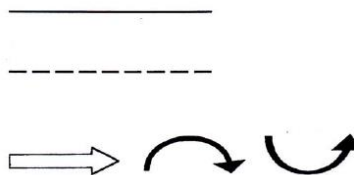
1. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อยๆ

2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้นๆลงไป และใช้รูปทรงเรขาคณิตแสดงระดับของคำ คำใดอยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกัน ใช้รูปทรงเรขาคณิตเดียวกันล้อมรอบคำนั้น รูปทรงเรขาคณิตที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป มีดังภาพประกอบ

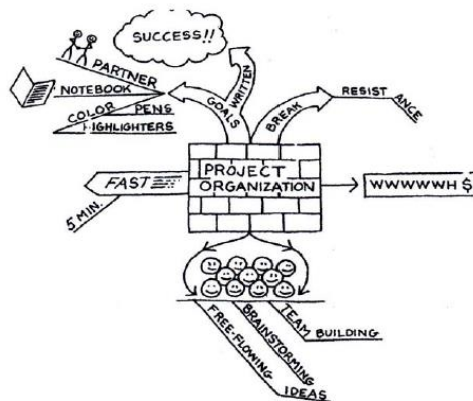
3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่างๆ เส้นที่ใช้อาจเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรืออาจใช้ลูกศรแสดงความเชื่อมโยงความคิดต่างๆ ตัวอย่างการใช้เส้น มีดังภาพประกอบ

4. ใช้สัญลักษณ์ต่างๆเป็นตัวแทนความหมายของความคิดและความรู้สึกต่างๆ ดังภาพประกอบ

5. สร้างผังความคิดให้สมบูรณ์ ตามความเข้าใจของตน ดังภาพประกอบ

(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ได้เสนอขั้นตอนการทำแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

1. วางกระดาษเปล่าตามแนวนอน เริ่มจากกลางหน้าเพราะจะช่วยให้สมองของนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีอิสระในการคิด แผ่ขยายกิ่งออกไปได้ทุกทิศทุกทาง และแสดงออกได้อย่างอิสระตามธรรมชาติมากขึ้น

2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนประเด็นหลัก หัวเรื่องที่เป็นแกนกลางของเรื่องที่นักเรียน นิสิต นักศึกษา กำลังคิด (ซึ่งในที่นี้คือตัวเองเพราะควรเริ่มฝึกเขียนจากเรื่องของตนเองก่อน) เพราะภาพหนึ่งภาพ มีความหมายแทนคำได้นับพันและยังช่วยให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้ใช้จินตนาการมากขึ้น ระหว่างที่วาดภาพที่ศูนย์กลาง ซึ่งเรียกว่า แก่นแกน จะช่วยให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้ตั้งสติว่ากำลังคิดอะไรอยู่ และยังเพิ่มความน่าสนใจให้กับแผนที่ความคิดแผ่นนั้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดสมาธิด้วย

3. ใช้สีสันทึบให้ทั่วทั้งแผ่น เพราะสีสันทึบช่วยเร้าอารมณ์ ได้เช่นเดียวกับรูปภาพที่หลากหลาย ไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มชีวิตให้กับแผนที่ความคิดของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มพลังความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย ทั้งเวลาเขียนแผนที่ความคิดด้วยสีสันทึบก็ทำให้สนุกสนานอีกด้วย

4. เชื่อมโยงกิ่งแก้ว ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญๆ เข้ากับแก่นแกนที่เป็นภาพอยู่ตรงกลาง และเชื่อมกิ่งก้อยหรือความคิดย่อยๆ แยกแขนงต่อออกมาจากกิ่งแก้ว ออกไปเป็นชั้นที่ 2 และ 3 ตามลำดับ เพราะเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น สมองของคนเราทำงานด้วยการเชื่อมโยงความคิด เมื่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา เชื่อมโยงกิ่งก้านต่างๆ เข้าด้วยกัน ก็จะเข้าใจและจดจำได้ง่ายมากขึ้น การเชื่อมโยงที่เป็นความคิดหลักๆ ยังสร้างและกำหนดโครงสร้างพื้นฐานให้กับความคิดของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ด้วย วิธีการนี้คล้ายคลึงกับธรรมชาติของต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านสาขาออกไปรอบๆ ลำต้น (หรือแก่นแกนของต้นไม้) ถ้าหากต้นไม้มีช่องว่างเล็กๆ อยู่ระหว่างลำต้นกับกิ่งแก้ว หรือช่องว่างระหว่างกิ่งแก้วกับกิ่งก้อยหรือกิ่งย่อยเล็กๆ ต้นไม้ต้นนั้นคงโค่นล้มลงมาแน่ๆ แผนที่ความคิดก็เช่นเดียวกัน ถ้ากิ่งต่างๆ ไม่เชื่อมต่อกัน องค์ประกอบต่างๆ ก็จะเสียขบวนไป องค์ภาพก็จะเสียเอกภาพ (โดยเฉพาะความจำและการเรียนรู้) ฉะนั้นกิ่งทุกกิ่งต้องเชื่อมโยงติดต่อกัน

5. วาดกิ่ง ที่มีลักษณะเป็นเส้นโค้ง แทนที่จะเขียนเป็นเส้นตรง เพราะสมองของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เบื่อเส้นตรง เส้นโค้งจะช่วยให้ดูเป็นธรรมชาติเช่นเดียวกับกิ่งไม้ ทั้งเส้นโค้งยังช่วยดึงดูดสายตาและต้องตาต้องใจมากขึ้น

6. ใช้คำมูลเพียงคำเดียวที่สะท้อนใจความ หรือประเด็นสำคัญเท่านั้น และหนึ่งคำมูลต่อหนึ่งกิ่งเท่านั้น ทั้งนี้เพราะคำสำคัญที่กินใจความทั้งหมดเพียงคำเดียวจะทำให้แผนที่ความคิดมีพลังและมีความยืดหยุ่นมากกว่าคำมูลที่เป็นประเด็นหลักเพียงคำเดียว จะทำหน้าที่เหมือนเป็นตัวคูณที่จะแตกแยกย่อยออกไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งอื่นๆ อีกมาก ยิ่งใช้คำมูลที่สั้นมากเท่าใด ยิ่งมีอิสระในการ

แตกแขนงกิ่งย่อยออกไปได้มากยิ่งขึ้น แผนที่ความคิดที่ใช้คำมูลหลายๆคำบนกิ่งเดียวกัน เช่น เขียน เป็นวลี หรือประโยค จะไม่ก่อให้เกิดผลดีที่ตามมา แผนที่ความคิดจึงใช้คำมูลเพียงคำเดียว แต่ละกิ่ง เปรียบเหมือนมือ ที่นิ้วและข้อต่างๆทำงานได้อย่างอิสระและคล่องแคล่ว แต่แผนที่ความคิดที่ใช้ คำยาวๆ หรือใช้วลีและประโยคบนกิ่งต่างๆ จะเปรียบได้กับมือที่เข้าเฟือกเอาไว้ ขยับจับถือได้อย่าง จำกัด ไม่คล่องตัว

7. ใช้รูปภาพประกอบให้ทั่วทั้งแผนที่ความคิด ทุกๆภาพก็เหมือนกับแก่นแกน มีความหมายเท่ากับคำพ้องคำ ดังนั้น ถ้านักเรียน นิสิต นักศึกษา ใช้เพียง 10 ภาพ ในแผนที่ของตน ก็เท่ากับนักเรียน นิสิต นักศึกษาได้บันทึกคำหมิ่นคำลงไปเรียบร้อยแล้ว

(วิมลรัตน์ สุทรโรจน์, 2551) ได้อธิบายขั้นตอนในการเขียนแผนที่ความคิดไว้ ดังนี้

1. การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ มีดังนี้

1.1 ภาพควรมีสีไม่น้อยกว่า 3 สี

1.2 ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไป ประมาณ 2 ตารางนิ้ว

1.3 ภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลายๆภาพ หรือหลายๆสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ

เรื่องนั้น

1.4 ถ้าเป็นภาพที่มีลักษณะเคลื่อนไหวก็จะดี

1.5 ไม่ควรจะใช้กรอบภาพศูนย์กลางเพราะกรอบอาจจะเป็นการสกัดกั้นการไหล

ของความคิด

2. การหาคำสำคัญ (Key Word) คำสำคัญควรมีลักษณะ ดังนี้

2.1 ควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้นๆ

2.2 ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงถึงจุดเน้น กระตุ้นความสนใจง่ายถึง

การจำ

3. การหาความคิดรองหรือการแตกกิ่ง ควรทำดังนี้

3.1 เป็นคำสำคัญที่รองลงไป หรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญ เป็นการ

ลงรายละเอียด

3.2 ควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่เส้นจะเรียวยาวไปเรื่อยๆ

3.3 ถ้าต้องการเน้น อาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบหรือขีดเส้นใต้ เป็นต้น

3.4 คำ/ภาพ/เส้น บนสาขาเดียวกัน ควรใช้สีเดียวกัน

3.5 สำหรับการแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้ภาพ

แผนที่ความคิดที่สมดุล

3.6 การแตกกิ่ง ควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตก บน - ล่าง

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแผนที่ความคิด พอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด เริ่มด้วยการใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนความคิดหลัก ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ เขียนคำสำคัญด้วยตัวบรรจงขนาดใหญ่ แล้วโยงเส้น แดกประเด็นความคิดรอง ความคิดย่อยต่อออกมาเรื่อยๆ ใช้สี เส้นสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆในการนำเสนอ

5.6 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนที่ความคิด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) นั้น มีผู้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้หลากหลาย ดังนี้

(วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน
 - 1.1 ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน แสดงภาพ นักเรียนระดมพลังสมอง เขียนสิ่งที่นักเรียนเสนอบนกระดาน
 - 1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) จากคำที่ปรากฏบนกระดาน
 2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน
 - 2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน แจกบทอ่านให้แต่ละคนอ่าน ขณะอ่านให้ขีดเส้นใต้คำ
 - 2.2 ให้นักเรียนสร้างแผนที่ความคิด (Mind Mapping) จากเรื่องที่อ่าน
 - 2.3 นักเรียนนำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ที่ตนเขียนมาเปรียบเทียบกับเพื่อนในกลุ่ม ช่วยกันพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมแล้วหลอมรวมเป็นของกลุ่ม โดยเขียนเป็นแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ลงในกระดาษขาว ตกแต่งให้สวยงาม
 3. กิจกรรมหลังการอ่าน
 - 3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการจัดทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) พร้อมบรรยายประกอบ กลุ่มอื่นๆช่วยกันประเมินผลงานของกลุ่มแต่ละกลุ่ม ตามแบบประเมินที่ครูแจก
 - 3.2 ครูสรุปผลงานของแต่ละกลุ่ม เสนอแนะเพื่อการพัฒนางานต่อไป
 - 3.3 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- (สุพิศ กลิ่นบุปผา, 2545) ได้สรุปขั้นตอนในการนำแผนที่ความคิดมาใช้เอาไว้ ดังนี้
- ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

- 2.1 ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยใช้คำถามที่นักเรียนเห็นว่าสัมพันธ์กับภาพ
- 2.2 ครูเขียนคำตอบของนักเรียนเป็นแผนที่ความคิดบนกระดาน
- 2.3 ให้นักเรียนจัดลำดับเรื่องจากแผนที่ความคิด
- 2.4 ครูและนักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องจากข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด
- 2.5 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาหิบบภาพที่ครูเตรียม
- 2.6 ให้แต่ละกลุ่มเขียนเรื่องจากภาพโดยเขียนเป็นแผนที่ความคิด
- 2.7 แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น
- 2.8 ครูวิจารณ์และให้คำชี้แนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

- 3.1 นักเรียนร่วมกันสรุป
- 3.2 ให้นักเรียนเขียนความเรียงที่ครูกำหนดเป็นการบ้าน

(กัณฑ์ คำหอมกุล, 2548) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด ในแบบของตนเอง ไว้ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน นำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหา
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่องทีอ่านแล้วเลือกแผนที่ความคิดมาใช้ให้เหมาะสม
 - 2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายอีกครั้งเพื่อเขียนคำสำคัญ
 - 2.3 นักเรียนเขียนโครงร่างรูปแบบต่างๆล้อมรอบคำสำคัญหรือชื่อเรื่อง
 - 2.4 ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
 - 2.5 นักเรียนเขียนใจความสำคัญของเรื่องและเขียนโครงร่างรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งลากเส้นโยงจากคำสำคัญหรือชื่อเรื่อง มายังใจความสำคัญ
 - 2.6 นักเรียนเขียนใจความสนับสนุนและเขียนโครงร่างรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งลากเส้นจากใจความสำคัญมายังใจความสนับสนุน
 - 2.7 นักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องจากแผนที่ความคิด
3. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องอีกครั้ง

(กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ได้เสนอการนำแผนที่ความคิดมาใช้ในการสอนภาษาไทย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้ในการเตรียมการอ่าน การอ่านและการฟังจะเกิดความเข้าใจได้ ต่อเมื่อผู้อ่านและผู้ฟังจะต้องมีประสบการณ์พื้นฐานในเรื่องที่จะอ่านและฟังก่อนเสมอ ผู้สอนจะใช้แผนที่ความคิดเป็นการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านก่อนว่า ผู้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านอย่างไรบ้างในระหว่างการระดมสมอง

ขั้นที่ 2 ใช้ในระหว่างการอ่าน ในขณะที่ผู้เรียนอ่านเรื่อง ผู้เรียนจะทำแผนที่ความคิดโดยเขียนเหตุการณ์ของเรื่องทีอ่านตามลำดับ ตั้งแต่เหตุการณ์เริ่มต้นจนเหตุการณ์สุดท้าย จะทำให้ช่วยความเข้าใจการอ่านได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ใช้หลังการอ่าน แผนที่ความคิดอาจใช้หลังการอ่าน เมื่อผู้เรียนอ่านจบแล้ว ผู้เรียนจะสร้างแผนที่ความคิด และผู้เรียนจะอ่านค้นหาเรื่องอีกครั้งหนึ่ง ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนเรื่องราวอีกครั้ง แผนที่ความคิดที่ผู้เรียนสร้างจะเป็นการสรุปเรื่องราวเป็นแผนภาพทำให้จำเรื่องราวได้แม่นยำ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด

นักการศึกษา/ผู้วิจัย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด		
	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	ขั้นสอน (ขั้นระหว่าง การอ่าน)	ขั้นสรุปและ ประเมินผล (ขั้นหลังการอ่าน)
วิวัฒนาพร ระงับทุกข์	√	√	√
สุพิศ กลิ่นบุปผา	√	√	√
กัณหา คำหอมกุล	√	√	√
กรมวิชาการ	√	√	√

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดเพื่อพัฒนาการอ่านดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือที่ผู้สอน สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในทุกขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หรือขั้นก่อนการอ่าน เป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนโดยใช้แผนที่ความคิดในการระดมสมอง 2) ขั้นสอนหรือขั้นระหว่างการอ่าน เป็นการอธิบายเนื้อหาที่เรียน ทำกิจกรรมโดยใช้แผนที่ความคิดสรุปเรื่องราวที่อ่าน และ 3) ขั้นสรุปและประเมินผล หรือขั้นหลังการอ่าน เป็นการ

นำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิดและสรุปทเรียนร่วมกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แผนที่ความคิด จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) แผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) นำมาใช้ในขั้นนำเข้าสู่ทเรียน มีลักษณะเป็นวงกลม เขียนหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและเขียนหัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีความคิดย่อยที่สัมพันธ์กัน ก็สามารถแตกย่อยไปได้อีก เหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมองโดยเสนอความคิดต่างๆที่ยังไม่ตัดสินใจเป็นเพียงระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุด และ 2) แผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan นำมาใช้ในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่ช่วยจัดระบบความคิด ช่วยพัฒนาการอ่านได้ โดยมีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็นและช่วยให้จดจำเนื้อหาที่อ่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่อง ที่อ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5.7 ประโยชน์ของแผนที่ความคิด

แผนที่ความคิดมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้เรียนในหลายๆ ด้าน ดังมีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวไว้ดังนี้

(สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิดกับการใช้งานด้านการจัดการเรียนรู้ในด้านผู้เรียน คือ ใช้สำหรับจัดบันทึกความรู้ การสรุป ทบทวนความรู้เดิม จัดระบบข้อมูลที่กระจัดกระจายให้เป็นระเบียบ ด้านผู้สอน คือ ครูสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการวางแผนการสร้างหลักสูตร แผนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การตรวจสอบความรู้ของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจจากบทเรียน

(ทิศนา แคมมณี, 2547) กล่าวถึง ประโยชน์ของแผนที่ความคิดว่า แผนที่ความคิดจะช่วยให้เห็นองค์ประกอบหลักของข้อมูลที่เชื่อมโยงกันอยู่ ทำให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลได้ง่ายและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) กล่าวถึง ประโยชน์ของแผนที่ความคิดว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจความรู้เดิมของผู้เรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดที่เป็นระบบชัดเจน พร้อมทั้งสามารถสรุปสิ่งที่เรียนออกมาเป็นแผนผังเพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ และยังช่วยพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาของผู้เรียนได้อีกด้วย

จากการศึกษาประโยชน์ของแผนที่ความคิดดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แผนที่ความคิดมีประโยชน์ในเรื่องของการช่วยจัดระบบข้อมูลในสมองของผู้เรียนให้เป็นระเบียบ สามารถใช้ในช่วงตอนการจัดการเรียนรู้ได้ทั้ง ขั้นนำเข้าสู่ทเรียน ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุปประเมินผลการเรียนรู้ เพราะแผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำความรู้ในเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และเป็นวิธีการพัฒนาสมองที่ดีวิธีหนึ่ง

5.8 การให้คะแนนแผนที่ความคิด

การให้คะแนนแผนที่ความคิด มีหลักการให้คะแนนได้หลากหลายรูปแบบ ดังมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

(กัณหา คำหอมกุล, 2548) ใช้หลักการประเมินผลการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างมีความหมายของ Ausubel โดยพิจารณาความสมบูรณ์ ความสมเหตุสมผลของแผนที่ความคิด ในการให้คะแนน โดย Novak and Gowin ซึ่งมีหลักดังนี้

1. นับความสัมพันธ์ทั้งหมดที่สมเหตุสมผลและให้คะแนนความสัมพันธ์ละ 1 คะแนน
2. นับจำนวนการเรียงตามลำดับชั้น การให้คะแนนลำดับชั้น นำตัวเลขใดมาคูณกับลำดับชั้นนั้น ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้สอน ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 3 - 10 เท่าของความสัมพันธ์ แล้วนำมาคูณกับจำนวนลำดับชั้นของแผนที่ความคิดที่ผู้เรียนสร้างขึ้นที่มีแขนงสาขา มากที่สุด นับเป็นจำนวนลำดับชั้น และจะไม่ให้คะแนน ถ้ามีการจัดลำดับชั้นไม่ชัดเจน
3. การเชื่อมโยงระหว่างสายของมโนคติที่แสดงความสัมพันธ์อย่างสมเหตุสมผล จะให้คะแนน 2-10 เท่าของคะแนนที่ให้ในแต่ละระดับ คูณด้วยจำนวนความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสายของมโนคติ
4. ให้นักเรียนยกตัวอย่างมโนคติที่เป็นเหตุการณ์หรือวัตถุที่อยู่ในแผนผังมโนคติเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่า นักเรียนเข้าใจถูกต้องและให้คะแนนเช่นเดียวกับความสัมพันธ์อื่นๆคือ 1 คะแนน หรืออาจจะให้ครึ่งคะแนนก็ได้ เพราะทำได้ง่ายกว่าหาความสัมพันธ์

(ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การให้คะแนนแผนที่ความคิด ดังนี้

กิ่งแก้ว (ดูความกว้างของประเด็นที่นักเรียนจับไว้ได้)	5	คะแนน
กิ่งก้อย (ดูรายละเอียดในแต่ละประเด็นว่าลงได้ลึกแค่ไหน)	5	คะแนน
มีความคิดเห็นของนักเรียนเองหรือไม่	2	คะแนน
ภาพรวมการใช้แผนที่ความคิด	2	คะแนน
สี	2	คะแนน
ภาพ/สัญลักษณ์	2	คะแนน
ลูกศร การโยงข้อมูลความคิด	2	คะแนน
รวม	20	คะแนน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแผนที่ความคิด สรุปได้ว่า เกณฑ์การให้คะแนนแผนที่ความคิด ผู้สอนสามารถกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนได้อย่างอิสระโดยพิจารณาจากประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ความสมเหตุสมผล ความถูกต้องของเนื้อหา การแตกแขนงของกิ่งก้าน การเชื่อมโยงการใช้สี เส้น และภาพประกอบ เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เกณฑ์การให้คะแนน

แผนที่ความคิดตามเกณฑ์การให้คะแนนของธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ โดยมีการประเมินใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านการตกแต่ง (การใช้ภาพ สี เส้น) เกณฑ์การให้คะแนนใช้มาตราประเมินค่า 3 ระดับ

6. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

จากหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ตามรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งแบ่งขั้นตอนหลักเป็น 4 ขั้นตอน วิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ในขั้นตอนนี้ เป็นแผนที่ความคิดที่มีลักษณะเป็นวงกลม เขียนหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและเขียนหัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีความคิดย่อยที่สัมพันธ์กันก็สามารถแตกย่อยไปได้อีก เหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมองโดยเสนอความคิดต่างๆที่ยังไม่ตัดสิน ถูกผิด เป็นเพียงระบุงสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุดโดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนก่อนว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านหรือเรียนอย่างไรบ้าง และแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการนำเสนอหัวข้อในการเรียนแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเนื้อหาที่จะเรียน หลักการ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

- 2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ
- 2.2 Question(Q)ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน คำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น
- 2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้
- 2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ และจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
- 2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิด ตามแนวคิดของ Tony Buzan เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่ช่วยจัดระบบความคิด ช่วย

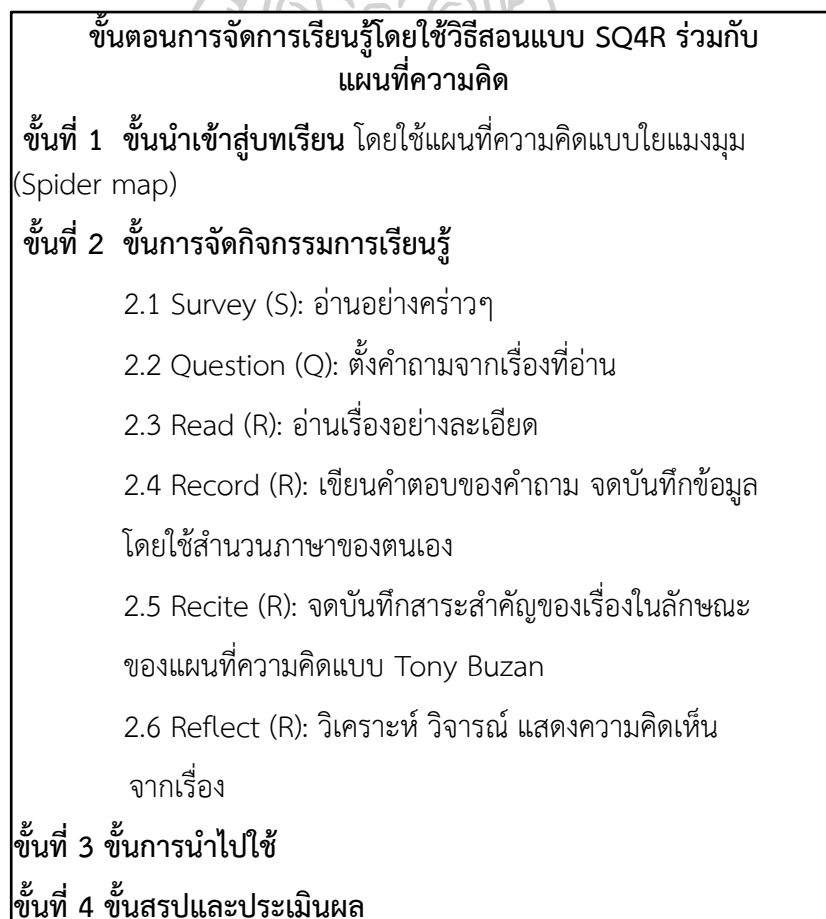
พัฒนาการอ่านได้ โดยมีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น ช่วยให้จดจำเนื้อหาที่อ่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิดของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของเรื่องที่เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและครูจะร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอีกครั้ง และประเมินผลงานของนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 13 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

จากผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดของตนเองตามรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนซึ่งแบ่งขั้นตอนหลักเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ขั้นการนำไปใช้ และ 4) ขั้นสรุปและประเมินผล โดยวิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในขั้นที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีแผนที่ความคิดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการทบทวนความรู้เดิมและเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่สอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ในการระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน เนื่องจากเหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมอง โดยเสนอความคิดต่างๆที่ยังไม่ตัดสินถูกผิด เป็นเพียงระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุด 2. ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็น 2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ 2.2 Question (Q) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน 2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาอย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ 2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ และจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง 2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่มีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น ช่วยให้อ่านเนื้อหาที่อ่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น 3) ขั้นการนำไปใช้ ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) ขั้นสรุปและประเมินผล ครูประเมินผลงานผู้เรียนจากการสร้างแผนที่ความคิด

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

7.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ จากตัวอย่างงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีดังนี้

(กรรณิการ์ เครือมาศ, 2554) ได้วิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ3R โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ3R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 2)

เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ3R 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ3R และ 4) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ3R กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 จำนวน 43 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ และ 3) แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ dependent ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.24/82.35 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ .6780 3) นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ3R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ3R มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยในระดับเห็นด้วยมาก

(พิชยา เสนามนตรี, 2556) ได้วิจัยเรื่อง ผลการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ4R โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ4R 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนและ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์แบบ SQ4R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.23/85.69 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) ของการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.75 ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 75 3) นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมเห็นว่ามี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

(ไหมนา นาทันตอง, 2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดินทรายอ่อน จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 40 ข้อ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/78.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) ของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.5798 คิดเป็นร้อยละ 57.98 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก

(กานต์ชนก ด้วงตะกั่ว, 2557) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนภูวิทยา จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด นักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 17.33 2) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(มนธิรา ภูมิลี, 2557) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยที่เรียนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบ้านร่องคำ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหคามวิทยาคาร รวม 44 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 3) แบบวัด เจตคติของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ Hotelling's T^2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยที่เรียนโดยใช้เทคนิคตั้งคำถามและแผนผังความคิดมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.79/81.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6044 และ 0.6286 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.44 และ 62.86 และ 3) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

7.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ จากตัวอย่างงานวิจัยต่างประเทศที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีดังนี้

(Bradshaw, 2002) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีสอนแบบการสร้างเรื่องใหม่และการสอนแบบ SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจตำราเรียนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เรียนในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยชุมชน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยมีกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มและกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ผลการศึกษาปรากฏว่าความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(Hedberg, 2002) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R กับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนทั้ง 3 คน มี

ความสามารถในการอ่านที่สูงขึ้น มีการใช้ทักษะและกระบวนการคิดในการอ่านโดยการตั้งคำถาม ผู้เรียนสามารถจำรายละเอียดบทเรียนได้มากขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

(Miner, 2005) ศึกษาผลของการใช้วิธีการอ่านด้วย SQ4R ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นคู่และฝึกอ่านเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังการฝึกสูงกว่า ก่อนการฝึกอ่านด้วยวิธี SQ4R

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิธีนี้ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ โดยเฉพาะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เนื่องจากวิธีสอนแบบ SQ4R ทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการอ่าน ใช้หลักการอ่านซ้ำๆ ในแต่ละขั้นตอนจนผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สามารถนำมาแก้ปัญหาเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด

7.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ จากตัวอย่างงานวิจัยในประเทศที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีดังนี้

(วิลาวัลย์ ธรรมชัย, 2550) ศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์เรื่องกระต่ายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์เรื่อง กระต่ายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์เรื่องกระต่ายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง กระต่ายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองแมว จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง กระต่ายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรม

การเรียนรู้ประสิทธิภาพเท่ากับ 85.47/84.73 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการอ่าน จับใจความและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมและร่วมทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน รู้จัก แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

(จำเนียร เล็กสุมา, 2552) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ จากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค การสร้างแผนที่ความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ จากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างแผนที่ความคิดของนักเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทัพยายท้าว จังหวัดนครปฐม จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด แบบทดสอบวัด ความสามารถในการอ่านจับใจความ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยสรุป ได้ว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิค การสร้างแผนที่ความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน 2) นักเรียนมีความสามารถในการสร้างแผนที่ความคิดอยู่ในระดับสูง และ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดระดับเห็นด้วยมาก ทุกด้าน

(แสงระวี ประจวบวัน, 2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียง โดยใช้ แบบฝึกทักษะที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนความเรียงให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเขียนความเรียงสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึก ทักษะการเขียนความเรียงที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละอียดอุบลรัตน์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะการเขียน ความเรียงที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิด แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน แบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนความเรียง โดยใช้แบบฝึกทักษะที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิดได้ค่าประสิทธิภาพ 80.31/82.11 2) ผลการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเขียนความเรียงโดยใช้แบบฝึกทักษะที่ใช้วิธีการ แผนที่ความคิด หลังใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยแบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น นักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมเห็นด้วยมากที่สุดในทุกด้าน

(อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร, 2554) ได้วิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบโทนี บูซาน 2) เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 52 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 2) แบบฝึกทักษะการเขียนและการอ่านอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์แบบปรนัย 4) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแบบฉบับของโทนี บูซานแบบอัตนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.39/86.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบฉบับของโทนี บูซาน มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ จากตัวอย่างงานวิจัยต่างประเทศที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีดังนี้

(Alvermann, 1984) ได้ศึกษาผลการใช้แผนผังสรุปโยงเรื่องเป็นแบบฝึกหัดชนิดเติมคำกับนักเรียนระดับ 10 จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเรียนการอ่านด้วยการใช้แผนผังสรุปโยงเรื่อง กลุ่มที่สองเรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบธรรมชาติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนผังสรุปโยงเรื่องที่อ่าน สามารถจำใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ร้อยละ 73 ในขณะที่กลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบธรรมชาติสามารถจำได้ร้อยละ 57 ผลการวิจัยสรุปว่า แผนผังสรุปโยงเรื่องช่วยให้ นักเรียนสามารถจำใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

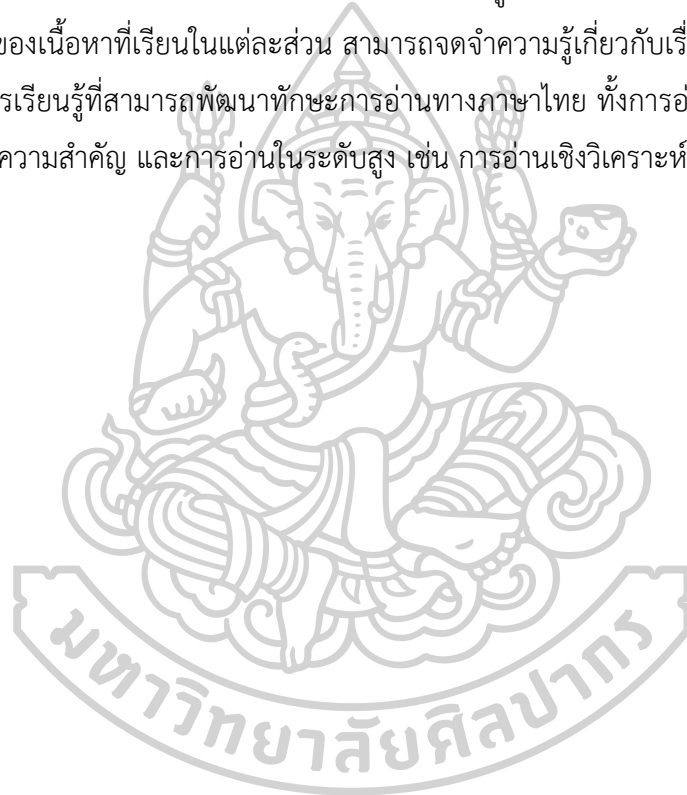
(Taricani, 2002) ได้ศึกษาผลการใช้ข้อมูลป้อนกลับผสมผสานกับการสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับแผนผังหรือแผนที่ความคิดที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์และความเข้าใจคำศัพท์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยใหญ่ทางตอนเหนือของสหรัฐอเมริกา จำนวน 150 คน จำแนกเป็นนักศึกษาชาย จำนวน 79 คน นักศึกษาหญิง จำนวน 71 คน โดยมีวิชาเอกวิทยาศาสตร์ 55 คน และวิชาเอกอื่นๆ อีก 95 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ใช้แผนที่ความคิดกับนักศึกษาที่ไม่ใช้แผนที่ความคิดมีความรู้ความเข้าใจด้านการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่ไม่ได้รับข้อมูลป้อนกลับ มีความรู้ความเข้าใจ สูงกว่านักศึกษาที่ใช้ข้อมูลป้อนกลับ นักศึกษาที่ใช้การสร้างแผนที่ความคิดและได้รับข้อมูลป้อนกลับมีความสามารถในเรื่องคำศัพท์ดีกว่ากลุ่มอื่น และ นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์สามารถทำคะแนนทดสอบความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ได้สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกอื่นๆ

(Lin, 2003) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจผลการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนแผนผังความคิดโดยใช้การสอนการเขียนเรียงความแบบจูงใจ การศึกษาครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลองที่ออกแบบเพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนขนาดกลาง เมืองไอดาโฮ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับศิลปะทางภาษาในระดับเกรด 8 จำนวน 319 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่สอนแผนผังความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์และกลุ่มควบคุมที่มีการประเมินผลการเขียนก่อนการทดลองการสอนนั้น เน้นการใช้แผนผังความคิดซึ่งเป็นยุทธวิธีในการเขียนเรียงความแบบจูงใจ นักเรียนกลุ่มควบคุมจะสร้างแผนผังความคิดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับแผนผังความคิดกับคอมพิวเตอร์ ผลการศึกษาพบว่า การสอนแผนผังความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์มีประโยชน์สำหรับการรวบรวมแนวคิดแต่ไม่ส่งผลต่อการเขียนของนักเรียน อย่างไรก็ตามคุณภาพของเนื้อหาของแผนผังความคิดมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเขียนของนักเรียน และยังพบอีกว่าเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนในทางลบ เมื่อใช้แผนผังความคิดด้วยคอมพิวเตอร์ นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีการใช้แผนผังความคิดไม่แตกต่างกัน

(Wang, 2003) ได้ทดสอบนักเรียนก่อนเรียนโดยการใช้ผังความคิดในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ตามความแตกต่างของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ยุทธวิธีผังความคิด ได้แก่ การจับคู่ การจำแนกบุพบท และการให้นักเรียนรวบรวมผังความคิด สื่อการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ยุทธวิธีการใช้ผังความคิดทั้ง 3 แบบ ให้ผลในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน รวมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 290 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 182 คน ได้แก่ กลุ่มที่จับคู่โดยใช้ผังความคิด 50 คน กลุ่มที่ใช้ผังความคิดในการจำแนกบุพบท 44 คน และกลุ่มที่ใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิดจำนวน 46 คน และจัดเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 42 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1. ยุทธวิธีการใช้ผังความคิดทั้ง 3 แบบให้ผลในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เท่าเทียมกัน ตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ความแตกต่างกันระหว่างการใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิดในการจำแนกบุพบทและกลุ่มควบคุมที่ใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ทุกชนิด

2. ยุทธวิธีการใช้ผังความคิดทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน
3. ความรู้ก่อนสอนและใช้ผังความคิดไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคงคาราม แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R และการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ เพราะผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ มองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนในแต่ละส่วน สามารถจดจำความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนได้ดี รวมไปถึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านทางภาษาไทย ทั้งการอ่านในระดับพื้นฐาน เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ และการอ่านในระดับสูง เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดและ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

- 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
- 2.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3. ขั้นดำเนินการทดลอง

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1.1.1 ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 1.1.2 ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
- 1.1.3 ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แผนที่ความคิด
- 1.1.4 ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
- 1.1.5 ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 1.1.6 ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 11 ห้องเรียน รวมนักเรียน 483 คน ซึ่งทางโรงเรียนจัดนักเรียนในแต่ละห้องในลักษณะคละความสามารถ

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ชั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

2.1.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

2.1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 1 ฉบับ มีจำนวน 12 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

2.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 8 แผน คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์บทอ่านประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ และข่าว จำนวน 6 แผน และบทอ่านประเภทร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทต่างๆจำนวน 2 แผน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคงคาราม เอกสาร หนังสือ และงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

1.2 เลือกและกำหนดเนื้อหาต่างๆ เพื่อนำมาเป็นบทอ่านในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยเลือกเนื้อหาเป็น บทอ่านประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ ข่าว และบทอ่านประเภทร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทต่างๆ

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 8 แผน แผนละ 1 คาบ โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

แผน ที่	มฐ. การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวน คาบ
1	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่องสั้น - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1
2	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่องสั้น - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1
3	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/5 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ บทความ - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1

ตารางที่ 9 รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด (ต่อ)

แผน ที่	มฐ. การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวน คาบ
4	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/5 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ย่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่ย่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ย่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจาก เรื่องที่ย่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่อง ที่ย่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ บทความ - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1
5	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/5 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ย่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่ย่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ย่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริงจากเรื่องที่ย่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่อง ที่ย่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ ข่าว - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - จำแนกข้อเท็จจริง - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1
6	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/5 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ย่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่ย่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ย่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริงจากเรื่องที่ย่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่อง ที่ย่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ ข่าว - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - จำแนกข้อเท็จจริง - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1
7	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ย่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่ย่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ย่านได้ 4. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่อง ที่ย่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ คำประพันธ์ - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1

ตารางที่ 9 รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด (ต่อ)

แผน ที่	มฐ. การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวน คาบ
8	ท 1.1 ม.2/2 ท 1.1 ม.2/3 ท 1.1 ม.2/4 ท 1.1 ม.2/7	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่อง ที่อ่านได้	การอ่านเชิงวิเคราะห์ คำประพันธ์ - จับใจความสำคัญ - แสดงความคิดเห็น - วิเคราะห์คุณค่า/ ข้อคิด	1
รวม				8

จากหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ตามรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งแบ่งขั้นตอนหลักเป็น 4 ขั้นตอน วิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ในขั้นตอนนี้ เป็นแผนที่ความคิดที่มีลักษณะเป็นวงกลม เขียนหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและเขียนหัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีความคิดย่อยที่สัมพันธ์กัน ก็สามารถแตกย่อยไปได้อีก เหมาะสำหรับใช้ในการระดมสมองโดยเสนอความคิดต่างๆ ที่ยังไม่ตัดสินถูกผิด เป็นเพียงระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องกันให้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมอง เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนก่อนว่าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านหรือเรียนอย่างไรบ้าง และแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการนำเสนอหัวข้อในการเรียนแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเนื้อหาที่จะเรียน หลักการ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ

2.2 Question (Q) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน คำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้

2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ และจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง

2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan เนื่องจากเป็นแผนที่ความคิดที่ช่วยจัดระบบความคิด ช่วยพัฒนาการอ่านได้ โดยมีการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรอง มีการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น ช่วยให้จดจำเนื้อหาที่อ่านได้ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจารณ์บทอ่าน แล้วแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิดของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของเรื่องที่เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและครูจะร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอีกครั้ง และประเมินผลงานของนักเรียน

1.4 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา

1.5 ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1.6 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547)

เห็นว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้คะแนน 1

ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้คะแนน -1

$$\text{จากสูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

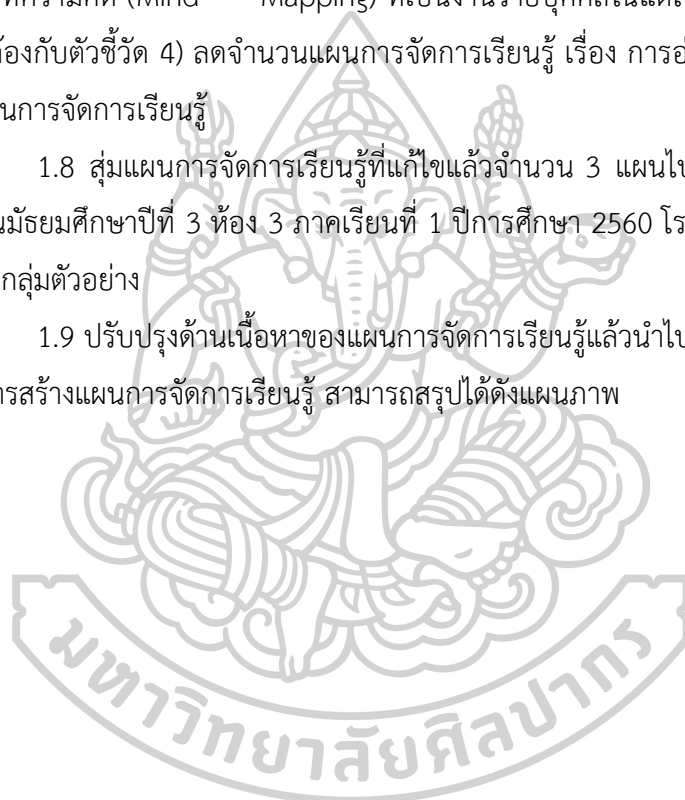
N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

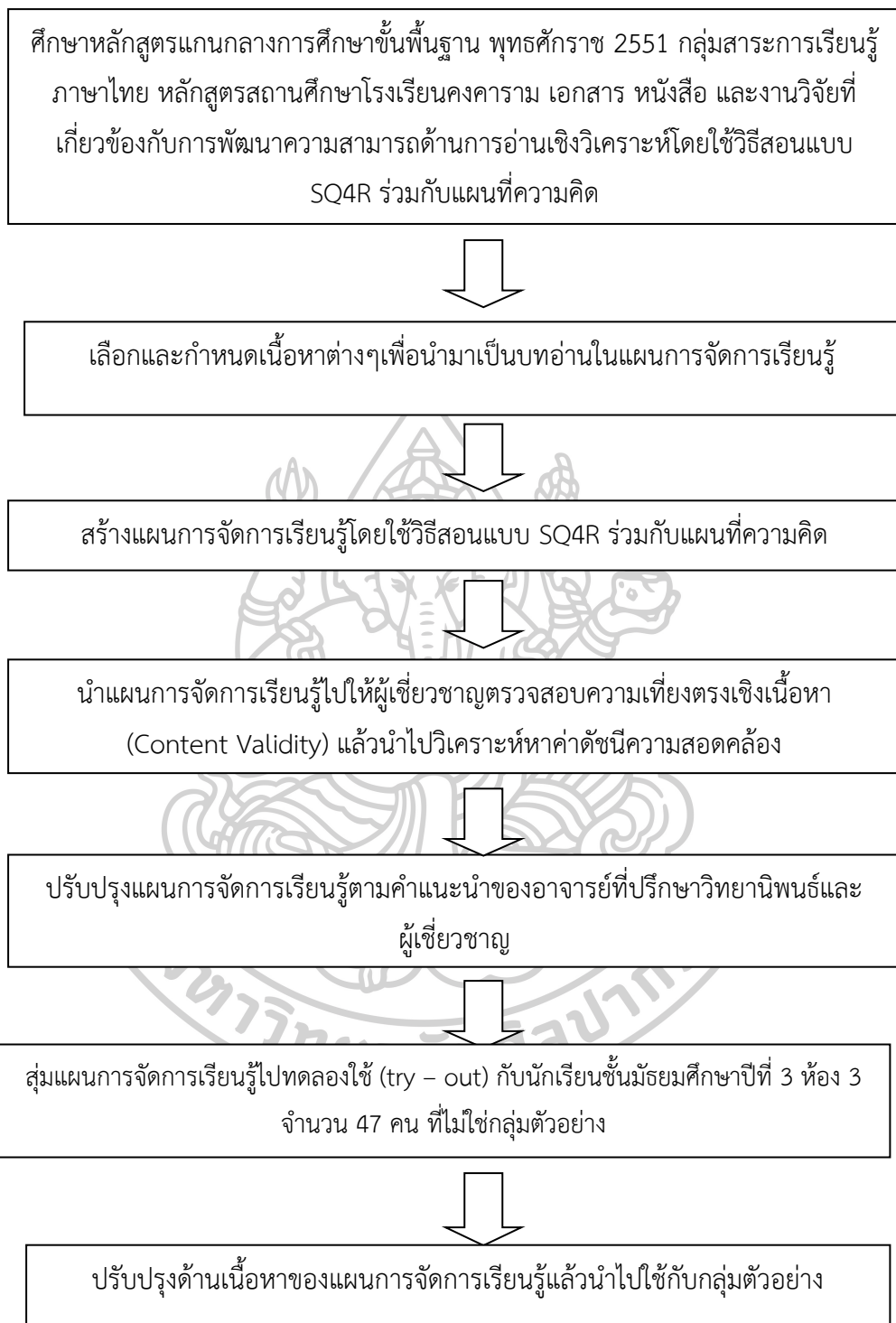
โดยค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งผลจากการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.7 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ปรับในเรื่องใบความรู้ให้มีเนื้อหาความรู้ครอบคลุมทุกประเด็นที่นำมาเป็นแบบทดสอบ 2) ปรับแก้ไขรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนในแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล และแบบประเมินผลการทำกิจกรรมกลุ่มให้ถูกต้อง 3) เพิ่มใบงานการเขียนแผนที่ความคิด (Mind - Mapping) ที่เป็นงานรายบุคคลในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด 4) ลดจำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น ให้เหลือ 2 แผนการจัดการเรียนรู้

1.8 สุ่มแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วจำนวน 3 แผนไปทดลองใช้ (try - out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม จำนวน 47 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.9 ปรับปรุงด้านเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจากขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 14 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคงคาราม ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและเอกสารต่างๆ

2.3 วิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.4 จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์

เนื้อหา	มฐ./ ตัว ชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	ระดับพฤติกรรม						รวม
			รู้จำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	
เรื่องสั้น	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่านได้	-	2	-	-	-	-	2
	ท 1.1 ม.2/3	2. เขียนผังความคิด จากเรื่องที่อ่านได้	-	-	-	-	-	-	-
	ท 1.1 ม.2/4	3. แสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่านได้	1	-	-	2	-	-	3
	ท 1.1 ม.2/7	4. วิเคราะห์ข้อคิด หรือคุณค่าจากเรื่อง ที่อ่านได้	-	-	1	1	1	-	3
รวม									8

ตารางที่ 10 ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์ (ต่อ)

เนื้อหา	มฐ./ ตัว ชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	ระดับพฤติกรรม						รวม
			รู้จำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	
บทความ	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่านได้	-	1	-	-	-	-	1
	ท 1.1 ม.2/3	2. เขียนผังความคิด จากเรื่องที่อ่านได้	-	-	-	-	-	-	-
	ท 1.1 ม.2/4	3. แสดง ความคิดเห็นจาก เรื่องที่อ่านได้	-	-	-	2	-	-	2
	ท 1.1 ม.2/5	4. จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่อง ที่อ่านได้	-	-	-	2	-	-	2
	ท 1.1 ม.2/7	5. วิเคราะห์ข้อคิด หรือคุณค่าจากเรื่อง ที่อ่านได้	-	-	2	-	-	-	2
รวม									7
ข่าว	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่านได้	1	1	-	-	-	-	2
	ท 1.1 ม.2/3	2. เขียนผังความคิด จากเรื่องที่อ่านได้	-	-	-	-	-	-	-
	ท 1.1 ม.2/4	3. แสดง ความคิดเห็นจาก เรื่องที่อ่านได้	-	1	-	1	1	-	3
	ท 1.1 ม.2/5	4. จำแนกข้อเท็จจริง จากเรื่องที่อ่านได้	-	-	-	1	-	-	1
	ท 1.1 ม.2/7	4. วิเคราะห์ข้อคิด หรือคุณค่าจากเรื่อง ที่อ่านได้	-	-	1	1	-	-	2
รวม									8

ตารางที่ 10 ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์ (ต่อ)

เนื้อหา	มฐ./ ตัว ชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	ระดับพฤติกรรม						รวม
			รู้จำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	
คำ ประพันธ์	ท 1.1 ม.2/2	1. จับใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่านได้	-	2	-	-	-	-	2
	ท 1.1 ม.2/3	2. เขียนผังความคิด จากเรื่องที่อ่านได้	-	-	-	-	-	-	-
	ท 1.1 ม.2/4	3. แสดง ความคิดเห็นจาก เรื่องที่อ่านได้	1	-	-	1	1	-	3
	ท 1.1 ม.2/7	4. วิเคราะห์ข้อคิด หรือคุณค่าจากเรื่อง ที่อ่านได้	-	-	1	1	-	-	2
รวม									7

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นข้อสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 30 ข้อ มาใช้ในการวิจัย

2.6 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องของข้อคำถาม ความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์

2.7 ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2.8 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องของข้อคำถามและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) (Index of Item Objective Congruence) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งผลจากการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบให้มีความชัดเจนมากขึ้น จึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม จำนวน 47 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเรียนเนื้อหาการอ่านเชิงวิเคราะห์มาแล้ว

2.10 ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.11 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.53 – 0.74 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.57

2.12 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี KR 20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

2.13 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ได้ปรับปรุงตามเกณฑ์แล้ว จำนวน 30 ข้อ นำไปใช้ทดสอบก่อนเรียน (pretest) และหลังเรียน (posttest) ทั้งนี้ข้อสอบที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน แต่สลับข้อ สลับตัวเลือก กำหนดเวลาในการทำข้อสอบ 60 นาที

จากขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 15 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย ประโยคข้อความ จำนวน 12 ข้อ สอบถามความคิดเห็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พร้อมด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนระดับ	5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนระดับ	4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนระดับ	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนระดับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนระดับ	1

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อคำถาม

3.4 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

3.5 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม (IOC) (Index of Item Objective Congruence) นำผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งผลจากการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อคำถามให้มีความชัดเจนมากขึ้น จึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม จำนวน 45 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จากขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

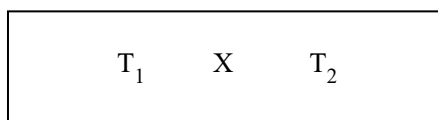

แผนภาพที่ 16 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3. ขั้นตอนการทดลอง

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง One Group Pretest Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547) ดังนี้

แผนภาพที่ 17 แบบแผนการทดลอง (Experimental Research)

เมื่อ T_1 คือ การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

X คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

T_2 คือ การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3.2 การดำเนินการทดลอง

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Pretest) จำนวน 30 ข้อ กำหนดเวลา 60 นาที

3.2.2 ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านเชิงวิเคราะห์ (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 8 แผน แผนละ 1 คาบ รวมเวลาสอนทั้งหมด 8 คาบ

3.2.4 ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สัปดาห์ละ 3 คาบ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 คาบ รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้ว

3.2.5 กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Posttest) จำนวน 30 ข้อ กำหนดเวลา 60 นาที

3.2.6 กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3.2.7 ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Posttest) หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านเชิงวิเคราะห์ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2.8 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best John & Best, 1982) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	เห็นด้วยในระดับมาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยในระดับน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคำนวณคอมพิวเตอร์เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปการทดลอง ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t –test for dependent) โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนนครคาราม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน โดยทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้รวมทั้งสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามในการวิจัย โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	45	30	15.31	3.83	-10.95*	.000
หลังเรียน	45	30	19.33	2.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่าคะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ($\bar{X}=15.31, S.D.=3.83$) และหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=19.33, S.D.=2.88$) เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยพบว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน	4.29	0.65	มาก	3
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้	4.29	0.78	มาก	3

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน เชิงวิเคราะห์ทุกขั้นตอน	4.31	0.75	มาก	2
4.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน ได้คิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งคำถามและ หาคำตอบในสิ่งที่ต้องการได้	4.49	0.65	มาก	1
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.34	0.72	มาก	1
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้					
5.	นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	4.07	0.83	มาก	3
6.	นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม	4.07	0.88	มาก	3
7.	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.20	0.81	มาก	2
8.	ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือใน การทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.56	0.72	มากที่สุด	1
รวมด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้		4.22	0.83	มาก	3
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
9.	นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน เชิงวิเคราะห์	4.22	0.84	มาก	3
10.	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ที่เรียนมากยิ่งขึ้น	4.33	0.89	มาก	1

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
11.	นักเรียนได้รับความรู้ใหม่จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.18	0.74	มาก	4
12.	นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.27	0.74	มาก	2
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ		4.25	0.81	มาก	2
รวมทุกด้าน		4.27	0.79	มาก	-

จากตารางที่ 12 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D.=0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.34, S.D.=0.72$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.25, S.D.=0.81$) และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.22, S.D.=0.83$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งคำถามและหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการได้ ($\bar{X}=4.49, S.D.=0.65$) ลำดับที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ทุกขั้นตอน ($\bar{X}=4.31, S.D.=0.75$) ลำดับที่ 3 ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ ($\bar{X}=4.29, S.D.=0.78$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน ($\bar{X}=4.29, S.D.=0.65$) ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.89$) ลำดับที่ 2 นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=4.31, S.D.=0.75$) ลำดับที่ 3 นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ($\bar{X}=4.22, S.D.=0.84$) และนักเรียนได้รับความรู้ใหม่จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.18, S.D.=0.74$) ตามลำดับ

ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.56, S.D.=0.72$) ลำดับที่ 2 นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.20, S.D.=0.81$) ลำดับที่ 3 นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.88$) และนักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.83$) ตามลำดับ

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด พบว่า นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ทำให้สามารถแยกแยะเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายขึ้นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 2) ครูสอนเข้าใจง่าย มีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น 3) ทำให้ได้เรียนรู้การทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือกันในการทำงานของเพื่อนในกลุ่ม ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน 4) ควรลดการบ้านให้น้อยลง หรือเพิ่มเวลาในการทำงานกลุ่มให้มากขึ้น 5) การใช้แผนที่ความคิดทำให้จดจำได้ง่ายกว่าการเขียนแบบร้อยแก้ว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนคงคารามอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดที่ผ่านการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.53 – 0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22–0.57 และค่าความเชื่อมั่น 0.75 และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการทดลองเป็นแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง (One Group Pretest Posttest Design) ดำเนินการทดลองโดยการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว เมื่อดำเนินการทดลองครบ 8 แผน จำนวน 8 คาบ จึงทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของ

นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างสะดวก ดังที่ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2545) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ด้วยตนเอง โดยเน้นการอ่านแบบช้าๆ จนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยเป็นของตนเอง ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการทบทวนความรู้เดิมและเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็น 2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ 2.2 Question(Q) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน 2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ 2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่

ได้ตั้งไว้ และจัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง 2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan และ 2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน แล้วแสดงความคิดเห็น นำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิด ชั้นที่ 3 ชั้นการนำไปใช้ ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของเรื่องที่เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และ ชั้นที่ 4 ชั้นสรุปและประเมินผล ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนและประเมินผลงานของนักเรียน

จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดของผู้วิจัย ดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยผ่านขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นระบบ โดยเฉพาะขั้นตอน Question (Q) ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น จนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง ทุกแง่มุม สอดคล้องกับ (ฉันทขจร กันชาติ, 2550) ที่กล่าวว่า การใช้คำถามในการสอนอ่าน ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านเนื้อหามากยิ่งขึ้น เพราะคำถามช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถาม และพยายามหาคำตอบ ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางให้นักเรียนอ่านเนื้อหาที่อยู่ในขอบเขต ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ (สนธญา พลิตี, 2548) ที่กล่าวถึงวิธีสอนแบบ SQ4R ไว้ว่า เป็นการฝึกทักษะในการอ่าน ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีขึ้น เข้าใจและจำเรื่องได้ดี และพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิชยา เสนามนตรี, 2556) ที่วิจัยเรื่อง ผลการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R สรุปได้ว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในขณะเดียวกัน การใช้แผนที่ความคิดเข้ามาประกอบในขั้นตอนนำเข้าสู่บทเรียน และขั้นตอน Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan จะเห็นได้ว่า การใช้แผนที่ความคิดทำให้ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้เดิม จัดระบบความคิด ลำดับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาช่วยทำให้ผู้เรียนจดจำในสิ่งที่เรียนได้ดี มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานได้มากกว่า สอดคล้องกับคำกล่าวของ (ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ที่กล่าวถึงหลักการของแผนที่ความคิด ไว้ว่า สอดคล้องกับการทำงานตามธรรมชาติของสมอง ช่วยพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา เป็นการเปลี่ยนวิธีการจัดบันทึกแบบเดิม ให้มีสีสันสดใส น่าจดจำ และมีโครงสร้างการจัดเรียงข้อมูลที่ดี

นอกจากนี้การใช้แผนที่ความคิดในการจัดการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (สมศักดิ์ สินธุระเวช, 2542) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิด สรุปได้ว่าเหมาะสมในการนำมาใช้ทั้งในด้านผู้เรียนและด้านผู้สอน สอดคล้องกับ (ทศนา แคมมณี, 2547) ที่กล่าวถึง ประโยชน์ของแผนที่ความคิดว่า ช่วยทำให้เห็นองค์ประกอบหลักของข้อมูลที่เชื่อมโยงกันอยู่ ทำให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลได้ง่ายและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร, 2554) ที่ได้วิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรียุตา เทียมหมอก, 2557) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญที่ใช้แผนที่ความคิด (Mind-Mapping Technique) เข้ามาประกอบ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจับใจความ สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ซึ่งเห็นได้จากการทำกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก จะเห็นได้ว่านักเรียนสามารถเขียนแผนที่ความคิดได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กานต์ชนก ดั่งตะกั่ว, 2557) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการวิจัยว่าคะแนนความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้เรียนส่วนมากไม่ค่อยชอบทักษะการอ่าน ดังเห็นได้จากการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เมื่อผู้เรียนต้องทำข้อสอบทักษะการอ่านที่มีเนื้อหาบทอ่านหรือข้อคำถามค่อนข้างยาว ก็จะไม่สนใจอ่าน แต่จะไปเดาคำตอบจากตัวเลือกเลย หรือในบทอ่านบางประเภท ที่ครูเลือกมาใช้ในการวิจัย เช่น เรื่องสั้น หรือ บทความ ที่มีเนื้อหาค่อนข้างมากตามธรรมชาติของงานเขียนนั้นๆ ผู้เรียนก็จะไม่ค่อยสนใจในการอ่านหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องเหล่านี้มากนัก ประกอบกับการทำกิจกรรมกลุ่มแบบคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ที่ครูจัดกลุ่มให้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนบางส่วนไม่ค่อยพึงพอใจในกลุ่มของตน เนื่องจากผู้ที่เรียนเก่ง ก็มักจะ

ได้รับบทบาท รับผิดชอบขั้นตอนต่างๆในกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่เรียนอ่อน และสมาชิกในกลุ่มไม่ค่อยร่วมมือกันในการทำงาน เพราะไม่สนิทสนมกัน ไม่เคยทำงานร่วมกันมาก่อน จนทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่ง ต้องการที่จะจับกลุ่มเองมากกว่า ด้วยสาเหตุเหล่านี้จึงอาจส่งผลทำให้คะแนนความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ไม่มากนัก

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ โดยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งคำถามและหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการได้ สาเหตุอาจเป็นเพราะวิธีสอนแบบ SQ4R ในขั้นตอน Question (Q) ซึ่งเป็นขั้นตอนการตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ภายหลังจากที่ผู้เรียนได้อ่านสำรวจอย่างคร่าวๆแล้ว การตั้งคำถามจะช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ต้องการรู้คำตอบเกี่ยวกับสิ่งที่ตนสงสัย และเมื่อได้ดำเนินการอ่านอย่างละเอียดในขั้นตอน Read (R) ก็จะทำให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายและค้นหาคำตอบของคำถามที่ต้องการได้ ในขณะที่ความคิดเห็นอื่นๆของผู้เรียน กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ทุกขั้นตอน ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นวิธีสอนที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ แต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างสะดวก จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ไหมนา นาทันตอง, 2556) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น รองลงมาได้แก่ นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ นักเรียนได้รับความรู้ใหม่จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งอาจเป็นเพราะ วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนำมาพัฒนาทักษะการอ่าน จากเดิมที่นักเรียนจะไม่ค่อยชอบและไม่ถนัดทักษะการอ่าน เพราะไม่รู้เทคนิคในการอ่าน ไม่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายหรือค้นหา

คำตอบจากการอ่าน แต่เมื่อได้ปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ4R ซึ่งผู้เรียนจะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านซ้ำๆ อ่านอย่างเป็นระบบ อ่านอย่างมีเป้าหมาย ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ บทอ่านที่ครูเลือกนำมาใช้นั้นก็เป็นปัจจัยสำคัญ เพราะเป็นเนื้อหา เรื่องราว ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่และข้อคิดจากเรื่อง ที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ ประกอบกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันทำงานและสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มออกมาให้สำเร็จ โดยเฉพาะในขั้นตอน Reflect (R) การวิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นร่วมกันของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องราวที่อ่าน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ มุมมองความคิดใหม่ๆ เป็นการเปิดโลกทัศน์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการอ่าน ผู้เรียนเกิดมุมมองที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและลึกซึ้ง เพราะผ่านการฝึกฝนหลายขั้นตอน รวมทั้งได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของ (ทิพย์สุนทร อนันบุตร, 2542) ที่ได้เสนอแนะการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงวิเคราะห์ สรุปได้ว่า ผู้เรียนต้องได้เรียนด้วยการเสาะแสวงหา ใฝ่รู้ วิเคราะห์วิจารณ์ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (มยุรี นางาม, 2555) ที่ได้วิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้แบบ SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิดต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถของนักเรียนในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ตลอดจนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้วิธีสอนดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

ในขณะที่ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก คือ ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง รองลงมา คือ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และ นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด อาจเป็นเพราะวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดนั้น เป็นวิธีสอนที่นักเรียนไม่คุ้นเคยและไม่เคยปฏิบัติมาก่อน และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจึงพยายามให้คำแนะนำ และคอยช่วยเหลือนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่มอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการจัดการเรียนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า นักเรียนอาจวิเคราะห์ โดยการพูดหรือการเขียน

สื่อความ โดยมีครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหา หรือข้อความต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์

นอกจากนี้ในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน จากการสังเกตการทำงานกลุ่มของผู้เรียน พบว่า ผู้ที่เรียนเก่ง จะกระตุ้นผู้ที่เรียนอ่อนกว่า ให้ช่วยกันคิดหาคำตอบและทำงาน ผู้ที่เรียนอ่อนกว่า มักจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติขั้นตอน Recite (R) สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิด ตามแนวคิดของ Tony Buzan ทำให้ผู้ที่เรียนอ่อนรู้สึกได้รับการยอมรับ มีกำลังใจมากขึ้นในการทำงาน ร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จรวดเร็วมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุรพล พยอมแย้ม, 2544) ที่กล่าวถึงการทำงานเป็นกลุ่มว่า ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างโอกาสของผู้เรียนในการทำกิจกรรมให้มากที่สุด นอกจากนี้ เนื้อหาของบทอ่านที่นำมาให้ผู้เรียนได้ศึกษานั้น ยังมีส่วนสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเนื้อหามีความหลากหลาย เน้นเรื่องราวใกล้ตัว เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นสนใจที่จะอ่าน ประกอบกับกระบวนการจัดกิจกรรม ครูจะพยายามซักถาม และให้คำแนะนำแก่นักเรียนเสมอ ในกรณีที่มีคำถามหรือข้อสงสัยใดๆ มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถเรียนรู้ตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถสร้างความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิบูลย์ ตัญญุบุตร, 2557) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรีพระจันทร์ แสงเขตต์, 2557) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน จากการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แผนที่ความคิดสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความให้ดีขึ้นและทำให้นักเรียนสามารถสรุปบทเรียนด้วยตนเองได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธิดา บุปผามสาย, 2559) ที่ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ดังนั้น จากการอภิปรายผลข้างต้น จึงสรุปผลได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นวิธีสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจที่ดีแก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผู้สอนควรเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาและความยาวที่ไม่มากจนเกินไป ข้อสังเกตจากการทดลอง พบว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในแต่ละขั้นตอนค่อนข้างใช้เวลานาน โดยเฉพาะขั้นตอน Read นักเรียนใช้เวลาในการอ่านและทำความเข้าใจเรื่อง ค่อนข้างนาน จนทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการอ่าน และไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนให้ครบภายในเวลาที่กำหนดได้ จึงต้องขยายเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ดังนั้นผู้สอนควรกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม และมีความยืดหยุ่น รวมถึงคัดเลือบทอ่านที่มีเนื้อหาและความยาวที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมด้วย

2. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรทบทวนถึงความหมายของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดใหม่ทุกครั้ง เนื่องจากบางครั้งผู้เรียนยังสับสนและจำรายละเอียดแต่ละขั้นตอนไม่ได้ เพราะเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. การเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกกระตือรือร้นและมีความพยายามที่จะทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นได้ รวมทั้งทำให้บรรยากาศในการเรียนผ่อนคลาย ผู้เรียนไม่รู้สึกเครียดจนเกินไป

4. การทำกิจกรรมกลุ่ม โดยคล้อยตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้สมาชิกได้ช่วยกันระดมความคิด ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ช่วยเหลือกัน และได้รู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าใจวัตถุประสงค์ของครูและสามารถปฏิบัติตามได้ แต่ผู้เรียนบางส่วนรู้สึกไม่ชอบในการแบ่งกลุ่มลักษณะนี้ เพราะทำให้ไม่ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนสนิท หรือบางกลุ่มยังไม่ช่วยเหลือกันทำงานเท่าที่ควร ครูจึงต้องอธิบายเหตุผล และพยายามกระตุ้นนักเรียนให้ร่วมมือกันทำงาน โดยมีการแบ่งงานให้สมาชิกแต่ละคนได้ร่วมกันรับผิดชอบตามความเหมาะสม ทำให้ภายหลัง บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนั้น ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

กิจกรรมกลุ่ม ครูควรอธิบายเหตุผลและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงข้อดีของการทำงานเป็นกลุ่มก่อนเรียนทุกครั้ง รวมทั้งคอยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบSQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านประเภทอื่น เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เทคนิคการใช้คำถาม 5W1H เทคนิคหมวกหกใบ แบบฝึกทักษะบทเรียนสำเร็จรูป หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น
3. ควรมีการนำวิธีสอนแบบSQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทยในเนื้อหาอื่นๆ เช่น วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Alvermann, D. E. (1984). The Effect of Graphic Organizer Instruction on Fourth Graders' Comprehension of Social Studies Text. *Journal of Social Studies Research*, 8(1), 13-21.
- Best John, W., & Best, J. W. (1982). *Research in education*: Prentice Hall of India.
- Bradshaw, G. J. (2002). *Text Reconstruction Or SQ3R?: An Investigation Into the Effectiveness of Two Teaching Methods for Developing Textbook Comprehension in College Students*: UMI.
- Hedberg, K. (2002). Using SQ3R method with fourth grade ESOL students. Retrieved May, 3, 2006.
- Lin, S.-Y. (2003). The effects of computer-based concept mapping as a prewriting strategy on the persuasive writing of eighth-graders at a middle school in southeastern Idaho.
- Miner, W. (2005). The Impact of the SQ4R, as a Strategy for Retelling Expository Text on Student Comprehension.
- Taricani, E. M. (2002). *Effects of the level of generativity in concept mapping with knowledge of correct response feedback on learning*. (3051749 Ph.D.), The Pennsylvania State University, Ann Arbor. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/305522959?accountid=50150> ProQuest Dissertations & Theses Global database.
- Wang, C. X. (2003). *The instructional effects of prior knowledge and three concept mapping strategies in facilitating achievement of different educational objectives*. (3109980 Ph.D.), The Pennsylvania State University, Ann Arbor. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/305310137?accountid=50150> ProQuest Dissertations & Theses Global database.
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

- กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด. กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรรณิการ์ เครือมาศ. (2554). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- กองทัพ เคลือบพณิชกุล. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- กัญญาณัฐ แก้วปราณี. (2558). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศศึกษาโดยใช้การสอนแบบแผนที่ความคิดร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อมวลชน คณะครุศาสตรอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- กัณหา คำหอมกุล. (2548). “การพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กานต์ชนก ดั่งตะกั่ว. (2557). “การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- กานต์ธิดา แก้วกาม. (2556). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบSQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟฟิค.

- จำเนียร เล็กสุมา. (2552). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จำรุณ เหลืองขจร. (2543). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม”. วารสารวิชาการ, 3 (2 กุมภาพันธ์ 2543), 35 - 49.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2520). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร: พิกซ์อักษร.
- ชาติรี สำราญ. (2544). หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกหลอนวิธีเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.
- ฉันทขจร กันชาติ. (2550). “ผลของการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทิพย์สุนทร อนันบุตร. (2542). การอ่านเพื่อการวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). 14วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา พลอนันต์ และขวัญฤดี พลอนันต์. (2550). *Mind Map* กับการศึกษาและการจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว'94.
- ธิดา บุปผาสาย. (2559). “การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบSQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วารสารวิชาการ *Veridian E - Journal*, 9, 3(กันยายน - ธันวาคม), 200.
- ธิดิยา สัญญจันทร์. (20 กรกฎาคม 2559) ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน. สัมภาษณ์.
- บันลือ พลฤกษ์วัน. (2534). มิติใหม่การสอนอ่าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ.หม่อมหลวง. (2539). แฉนวนวรรณกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง.

- บุหลัน คำยิ่ง. (2556). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- พรทิพย์ แข็งขัน และ เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2553). โมเดล 5 โมเดล การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ในคู่มือฝึกอบรมภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชชา เสนามนตรี. (2556). “ผลการอ่านเชิงวิเคราะห์หากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิบูลย์ ตัญญาบุตร. (2557). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.
- มนธิรา ภูมิลี. (2557). “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิด.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มยุรี นางาม. (2555). “ผลการเรียนรู้แบบเอส คิว โฟร์ อาร์ เสริมด้วยแผนผังความคิดต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาอังกฤษหน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2547). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนคชคาราม จังหวัดเพชรบุรี.งานทะเบียนวัดผล. (2557). “เอกสารสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O - NET)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคชคาราม ปีการศึกษา2557.”3.
- โรงเรียนคชคาราม จังหวัดเพชรบุรี.งานทะเบียนวัดผล. (2558). “เอกสารสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O - NET)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคชคาราม ปีการศึกษา 2558.”3.
- โรงเรียนคชคาราม จังหวัดเพชรบุรี.งานทะเบียนวัดผล. (2559). “เอกสารสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(O - NET)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคชคาราม ปีการศึกษา 2559.”3.
- ลาวัญญ์ สังข์พันธานนท์ และคณะ. (2549). การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณ บัวเกิด. (2541). แนวคิดในการอ่านวิเคราะห์วิจารณ์สาร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรรณ โสมประยูร. (2542). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิลาวัลย์ ธรรมชัย. (2550). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์เรื่องกระทายไม่ตื่นตูมชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ศรีัญดา เทียมหมอก. (2557). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีพระจันทร์ แสงเขตต์. (2557). “การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร ลิ้มระการ. (2543). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2559). ผลการประเมิน PISA 2015 การอ่าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- สนธญา พลีสดี. (2548). “ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว โฟร์ อาร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนิท สัตโยภาส. (2546). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- สมชาย หอมยก. (2550). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. ปทุมธานี: เอกสารประกอบการสอนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมบัติ การจนารักพงศ์. (2549). คู่มือการประเมินทักษะการคิด. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธารอักษร จำกัด.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). กลเม็ดการอ่านให้เก่ง. กรุงเทพมหานคร: ผ่องแผ้วการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2554). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำลี หุ่นงาม. (2554). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้:เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2546). วิธีการสอนแบบ SQ3R และ SQ4R กระบวนการจัดการเรียนรู้:เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2552). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุพรรณณี วราทร. (2545). การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพิศ กลิ่นบุปผา. (2545). “การศึกษาความสามารถของการเขียนความเรียงภาษาไทยที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5:กรณีศึกษาโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรพล พยอมแย้ม. (2544). จิตวิทยาพื้นฐานสำหรับการศึกษา. นครปฐม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). วิธีจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

- เสนีย์ แสงดี.(2545).ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น.นครพนม:ฝ่ายเอกสารและตำราสถาบันราชภัฏนครพนม.
- เสนีย์ วิลาวรรณ. (2542). พัฒนาทักษะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- แสงระวี ประจวบวัน. (2553). “การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงโดยใช้แบบฝึกทักษะที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไผ่มา นาทันตอง. (2556). “การพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2546). ศิลปะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:เมเนப்பลิชชิง.
- อัจฉรา ประดิษฐ์. (2552). ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. (2554). “ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทัยวรรณ มีนุช. (20 กรกฎาคม 2559) ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน. สัมภาษณ์.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์อุทัยวรรณ มีนุช

วุฒิการศึกษา: ศษ.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตำแหน่ง: ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สถานที่ทำงาน: โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี

2. อาจารย์พัชรินทร์ รอดสิน

วุฒิการศึกษา: ค.บ. (ภาษาไทย), ค.ม. (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง: ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สถานที่ทำงาน: โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

3. อาจารย์บุษราคัม ดุลบุตร

วุฒิการศึกษา: ค.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไปและชีววิทยา) , ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง: ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สถานที่ทำงาน: โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี

ที่ ศธ 6806 (๙๙) / 649

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

30 มกราคม 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นางอุทัยวรรณ มีนุช

ด้วย นางสาวชลธิดา หงษ์เหม รหัสประจำตัว 57255403 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความ
สามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (๙๕) / 620

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

30 มกราคม 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นางพัชรินทร์ รอดสิน .

ด้วย นางสาวชธธิดา หงษ์เหม รหัสนประจำตัว 57255403 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพชิต ไพทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (๙๕)/621

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

30 มกราคม 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวบุษราคม คุณบุตร

ด้วย นางสาวชลธิดา หงษ์เหม รหัสประจำตัว 57255403 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความ
สามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (พท)/๒๕๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

2 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคงคาราม

ด้วย นางสาวชลธิดา หงษ์เหม รหัสประจำตัว 57255403 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความ
สามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด "
มีความประสงค์ จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ในโรงเรียนของท่าน ช่วงเดือน
พฤษภาคม 2560 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทย์ศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (๒๕๖) / ๒๕๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

2 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคงคาราม

ด้วย นางสาวชลธิชา หงษ์เหม รหัสประจำตัว 57255403 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ในโรงเรียนของท่าน ช่วงเดือน พฤษภาคม 2560 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิชา ภาษาไทย (ท 22101)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 1 การอ่านเชิงวิเคราะห์สาร	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	เวลา 50 นาที

1.มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ท 1.1 (ม.2/2)
- เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆ ที่อ่าน ท 1.1 (ม.2/3)
- อภิปราย แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ท 1.1 (ม.2/4)
- อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือแนวคิด

ที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท 1.1 (ม.2/7)

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ (K)

เรื่องสั้น หมายถึง งานเขียนร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีที่มีลักษณะคล้ายกับนวนิยายแต่มีขนาดสั้น ประกอบด้วยโครงเรื่อง แนวคิด ตัวละคร และฉาก มีการดำเนินเรื่องที่รวดเร็วและแฝงคุณค่าให้กับผู้อ่าน การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น คือ การทำความเข้าใจบทอ่านประเภทเรื่องสั้นโดยใช้ความคิด พิจารณาเนื้อหา แล้วสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องราวที่อ่านอย่างแท้จริง การเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและการอ่านในระดับที่สูงขึ้นไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในทุกรายวิชาและสามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 กระบวนการ (P)

1. ทักษะการอ่าน
2. ทักษะกระบวนการคิด
3. ทักษะกระบวนการตอบคำถาม

2.3 ค่านิยม คุณธรรม (A)

1. ความสนใจและตั้งใจเรียน
2. ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม
3. ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน
4. การตรงต่อเวลา

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องสั้นที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถเขียนผังความคิดจากเรื่องสั้นที่อ่านได้
3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องสั้นที่อ่านได้
4. นักเรียนวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องสั้นที่อ่านได้
5. นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องสั้นที่อ่านได้

4. เนื้อหาสาระ

- การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น

5. สมรรถนะสำคัญ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์/ค่านิยม 12 ประการ

สมรรถนะสำคัญ

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีจิตสาธารณะ

ค่านิยม 12 ประการ

3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

6. หลักฐาน/ร่องรอยแสดงความรู้

1. แบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นพรรษา
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง บันทึกการอ่านเรื่องสั้น : ปรัชญาหน้ากระจก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูซักถามนักเรียนว่า การอ่านแบ่งเป็นกี่ระดับขั้น อะไรบ้าง และเฉลยคำตอบที่ถูกต้องจากนั้นทบทวนความรู้เรื่องการเขียนแผนที่ความคิด

2. ครูซักถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักเรื่องสั้นหรือไม่ เรื่องสั้นหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร ระดมสมองและร่วมกันเขียนคำตอบในลักษณะของแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) บนกระดาน จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง เรื่องสั้นและการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น ที่ครูแจกให้ ครูซักถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียนและอธิบายเพิ่มเติม กำหนดเวลา 15 นาที

4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน โดยคณะกรรมการ ก่ง ปานกลาง อ่อน จากนั้นครูแจกบทอ่านประเภท เรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย และแบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นพรรษา

5. ครูอธิบายวิธีการบันทึกการอ่านโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R และให้นักเรียนอ่านตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. Survey (S) ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย อย่างคร่าวๆ แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการอ่าน: เรื่องสั้นพรรษา ในช่อง S (เช่น บันทึกชื่อตัวละคร สถานที่ ปัญหาที่พบในเรื่อง ฯลฯ)

2. Question(Q) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการอ่าน: เรื่องสั้นพรรษาในช่อง Q ครูแนะนำให้นักเรียนตั้งคำถาม 2 ลักษณะ คือคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องและคำถามที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องสั้นเรื่องนี้

3. Read (R) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย ซ้ำอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้

4. Record (R) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำตอบที่ได้ลงในช่อง Record ตลอดจนสาระสำคัญต่างๆที่ได้จากการอ่านในลักษณะของร้อยแก้วโดยใช้ภาษาของตนเองในการถ่ายทอด

5. Recite (R) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดแบบ Tony Buzan โดยเขียนลงในช่อง Recite

6. Reflect (R) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น จากเรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย แล้วบันทึกลงใน แบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นหรรษา ในช่อง Reflect

6. ผู้แทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน แบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นหรรษา จากการอ่านเรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย จากนั้นครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำไปใช้

7. ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์และข้อคิดของเรื่องสั้นที่อ่านที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

8. ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน จากนั้นครูประเมินผลงานของนักเรียนและแจก ใบงานที่ 1 เรื่อง บันทึกการอ่านเรื่องสั้น: ปรัชญาหน้ากระจกรถ ให้นักเรียนทำการบ้านพร้อมทั้ง นำมาส่งในคาบต่อไป

8. คำถามท้าทาย

1. เรื่องสั้นหมายถึงอะไร มีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง
2. การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้นหมายถึงอะไร มีหลักและวิธีการอ่านอย่างไร
3. การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างไรในชีวิตประจำวัน

9. กิจกรรมสู่ผล

1. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
3. การประเมินผลแบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นหรรษา
4. การประเมินผลการทำใบงานที่ 1 เรื่อง บันทึกการอ่านเรื่องสั้น:ปรัชญาหน้ากระจกรถ

10. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่วัดและประเมินผล	วิธีวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. พฤติกรรมรายบุคคล	สังเกตการตอบคำถาม ความสนใจในการเรียน การร่วมกิจกรรม และคุณธรรมต่างๆ	แบบสังเกต พฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล	นักเรียนร้อยละ 80 มีพฤติกรรมในการเรียน ในระดับดี
2. การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	สังเกตความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	นักเรียนร้อยละ 80 มีการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ในระดับดี
3. วัดความรู้ความเข้าใจในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่องสั้น	ประเมินการตอบคำถาม ในแบบบันทึกการอ่าน และใบงานที่ 1	แบบบันทึกการอ่าน และใบงานของนักเรียน	นักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

11. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

1. การกระตุ้นและให้การเสริมแรงด้วยคำชมเมื่อนักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง
2. บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างอบอุ่น ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีสีหน้าท่าทาง ยิ้มแย้มแจ่มใส

12. สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง เรื่องสั้นและการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น
2. เรื่องสั้น เรื่อง พายุร่วมสมัย
3. แบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นหรรษา
4. ใบงานที่ 1 เรื่อง บันทึกการอ่านเรื่องสั้น : ปรัชญาหน้ากระจก

13. การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักความพอประมาณ	หลักความมีเหตุผล	หลักภูมิคุ้มกัน
<p>- สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น และทำงานที่กำหนดได้ตามศักยภาพของตนเองภายในเวลาที่กำหนด</p>	<p>- จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คำนึงถึงความรู้ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนและสังคม</p> <p>- ใช้เนื้อหาตรงตามตัวชี้วัด</p> <p>- สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องและทำงานตามที่กำหนดได้</p> <p>- สามารถวิเคราะห์ประโยชน์ของการเรียนเรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้นได้</p>	<p>- จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างละเอียด สามารถใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ในกรณีขาดครูผู้สอนประจำ ครูสอนแทนก็สามารถสอนได้</p> <p>- กำหนดการวัดผลประเมินผลล่วงหน้าอย่างสอดคล้องกับตัวชี้วัด</p> <p>- มีความรักในภาษาไทย</p> <p>- ชื่นชมในผลงานของตนเองและผู้อื่น</p> <p>- สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม</p>
เงื่อนไขความรู้		เงื่อนไขคุณธรรม
<p>- ความรู้ในรายละเอียดของเรื่องอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น</p> <p>- มีความรอบคอบในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับเวลา ผู้เรียน เนื้อหา บทเรียน</p> <p>- มีความรู้เรื่องสื่อสามารถเลือกใช้สื่อได้เหมาะสม</p> <p>- รอบรู้เรื่องหลักสูตร เช่น มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระ เนื้อหา หลักการ เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์</p> <p>- มีความรู้เรื่องกระบวนการสอน วิธีสอน</p> <p>- เข้าใจธรรมชาติของนักเรียนวัย 12- 14 ปี</p>		<p>- สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองและผลงานมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>- รับผิดชอบงานทั้งของตนเองและส่วนรวม</p> <p>- มีความสามัคคีในหมู่คณะ</p> <p>- มีความอดทน</p> <p>- ใช้ความรอบคอบในการวางแผน จัดกิจกรรมการเรียนรู้และแก้ปัญหา ที่อาจเกิดขึ้น</p> <p>- เข้าสอนตรงเวลา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่</p> <p>- ใช้หลักความยุติธรรมในการประเมินการปฏิบัติงานของนักเรียนโดยกำหนดเครื่องมือ วิธีการ เกณฑ์ที่เหมาะสม ยุติธรรม</p> <p>- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และโรงเรียน</p> <p>- ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า</p>

14. การบูรณาการกับค่านิยม 12 ประการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ค่านิยม 12 ประการ
<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู - เข้าชั้นเรียนตรงเวลา ปฏิบัติตามกฎระเบียบในการเรียน - นักเรียนเข้ากลุ่มและตั้งใจทำงานกลุ่ม ตั้งใจเรียน ไม่ก่อกวนในชั้นเรียน - ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน/ ร่วมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> 3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน 7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

15. บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาว ชลธิดา หงษ์เหม)

...../...../.....

รายละเอียดเนื้อหาสาระ

บันเทิงคดี หมายถึง วรรณกรรมที่เป็นเรื่องเล่าสมมติ มิใช่เรื่องจริง มีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงโดยตรง อาจแทรกสาระความรู้หรือความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆไว้บ้าง แต่มิใช่เจตนาหลักในการเขียน ผู้เขียนอาจใช้พื้นฐานจากความจริงหรือใช้จินตนาการขึ้นเองก็ได้

รูปแบบของบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย บันทึกการท่องเที่ยวที่แทรกนิทานท้องถิ่น และเรื่องที่มีโครงเรื่องทั้งหลาย อาทิ เรื่องล้อ การตลก เรื่องชาชิน เป็นต้น

วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีจะมีส่วนประกอบที่ไม่เหมือนกัน จะมีกลวิธีเสนอเรื่องเฉพาะตัวแตกต่างกันไป ผู้อ่านจึงต้องเรียนรู้ส่วนประกอบต่างๆให้ละเอียดถี่ถ้วน จะได้ ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

เรื่องสั้น (Short Story) เป็นความเรียงร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีอย่างหนึ่ง ที่เริ่มได้รับความนิยมนิยมในประเทศไทยพร้อมๆกับงานเขียนประเภทนวนิยาย

องค์ประกอบของเรื่องสั้น

1. **แนวคิดหรือแก่นเรื่อง (Theme)** คือ สาระสำคัญที่ผู้เขียนตั้งใจจะบอกแก่ผู้อ่าน เป็นแนวคิดเพียงแนวเดียวของเรื่อง ผู้เขียนอาจจะบอกแนวคิดตรงๆหรือไม่บอกโดยตรง แต่ผู้อ่านต้องตีความจากเรื่อง จากพฤติกรรมของตัวละครและตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเอง

2. **โครงเรื่อง (Plot)** คือ คำโครงเรื่องของการดำเนินเรื่องที่ผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมของตัวละครและเหตุการณ์ต่างๆเพื่อให้การดำเนินเรื่องมีความเกี่ยวพันกัน โครงเรื่องของเรื่องสั้นจะชัดเจน ไม่ซับซ้อนเหมือนนวนิยาย

3. **ตัวละคร (Characters) และ บทสนทนา (Dialogue)** คือ ผู้ที่แสดงบทบาทหรือพฤติกรรมต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับโครงเรื่องและแนวคิดของเรื่อง ตัวละครเหล่านี้อาจเป็นมนุษย์หรือสิ่งไม่มีชีวิต เช่น แก้อี้ ต้นไม้ เป็นต้น ตามผู้เขียนสร้างขึ้น ส่วนบทสนทนาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะตัวละครและการดำเนินเรื่องชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น ช่วยให้เรื่องมีความสมจริงมากขึ้น

4. **ฉาก (Setting)** คือ สถานที่ เวลา และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่เหตุการณ์ในเรื่องนั้นๆเกิดขึ้น ฉากจะช่วยให้ผู้เขียนกำหนดเวลา สถานที่ บรรยากาศได้ตรงตามเนื้อเรื่อง ทำให้เรื่องสมจริงยิ่งขึ้น

ลักษณะของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. มีโครงเรื่องง่ายๆไม่ซับซ้อน
2. มีแนวคิดที่สร้างความประทับใจเพียงแนวคิดเดียว

3. มีตัวละครที่มีบทบาทสำคัญไม่มากนัก ตัวประกอบอื่นๆอาจมีตามความเหมาะสม แต่ไม่เกิน 5 ตัว
4. มีการดำเนินเรื่องที่รวดเร็ว กระชับ
5. สร้างเหตุการณ์ที่เป็นปมปัญหาหรือเสนอปมขัดแย้งในความคิดหรือการกระทำในตอนท้ายของเรื่องจึงคลายปมปัญหาหรือความขัดแย้งให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่อง
6. ไม่เน้นฉากหรือบรรยากาศในเรื่อง และไม่นิยมพรรณนารายละเอียดแต่กล่าวถึงสั้นๆพอที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เกิดผลอย่างไร
7. อาจปิดเรื่องโดยการหักมุมที่ผู้อ่านคาดไม่ถึงแต่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดหรือจุดหมายของเรื่องได้ การจบเรื่องแบบนี้ถือเป็นวิธีที่ช่วยดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าการจบแบบธรรมดา
8. มีบทสนทนาที่สร้างความสมจริงตามธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด บุคลิกลักษณะและคุณธรรมของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น ดีกว่าผู้แต่งจะเป็นผู้บอกรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครเสียเอง

ชนิดของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. **ชนิดผูกเรื่อง** เป็นเรื่องสั้นที่เน้นเค้าโครงเรื่องเป็นหลัก การดำเนินเรื่องมักเต็มไปด้วยปัญหา และความขัดแย้งที่ทำให้คนอ่านติดตามด้วยความสนใจอยู่ตลอดเวลา
2. **ชนิดสร้างตัวละคร** เรื่องสั้นประเภทนี้จะเน้นการวางตัวละครเป็นสำคัญ จะพยายามสร้างตัวละครให้มีบทบาทที่เด่นชัดเป็นพิเศษ
3. **ชนิดให้แนวคิด** เรื่องสั้นประเภทนี้ผู้แต่งต้องการมุ่งนำเสนอแนวคิดสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งของชีวิตมนุษย์ผ่านตัวละครส่งถึงผู้อ่าน
4. **ชนิดสร้างบรรยากาศ** เรื่องสั้นประเภทนี้จะสร้างฉากให้มีบรรยากาศให้สอดคล้องไปตามเรื่อง มักต้องใช้ความสามารถและศิลปะในการแต่งสูงเพื่อให้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปด้วยมากที่สุด

กลวิธีในการแต่งเรื่องสั้น

เจือ สตะเวทิน ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของกลวิธีในการแต่งเรื่องสั้น ไว้ว่า

1. การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่อง คือ การเริ่มต้นในฉากแรกของเรื่องที่เขียน เพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามงานเขียนนั้นๆ การเปิดเรื่องทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1.1 สร้างเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจโดยเร็ว
- 1.2 ใช้บทสนทนาเข้าช่วยในการดำเนินเรื่อง จะทำให้น่าสนใจ การเปิดเรื่องมีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น

1.3 ใช้การพรรณนา อาจจะเป็นการพรรณนาบุคลิกลักษณะของตัวละครสำคัญ หรือเป็นการพรรณนาฉากและบรรยากาศของเรื่อง

1.4 ใช้การบรรยาย

1.5 ใช้สุภาษิต บทกวี ข้อความคมคายชวนให้คิด

2. การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่อง คือ การกำหนดให้ตัวละครแสดงบทบาทเรื่องราวไปตามที่ผู้เขียนกำหนดไว้ในโครงเรื่องที่ละบททีละตอน เพื่อบอกเรื่องราวแก่ผู้อ่าน การดำเนินเรื่องต้องใช้วิธีดึงความสนใจของผู้อ่านไว้ให้ได้เสมอ โดยสร้างให้มีความขัดแย้ง ปมปัญหาที่น่าสนใจ แล้วคลี่คลายความขัดแย้งหรือปมปัญหาไปจนปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องมีวิธีที่น่าสนใจหลายวิธีดังนี้

2.1 ดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน คือ การเล่าเรื่องไปตามลำดับก่อนหลัง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เกิดผลอย่างไร

2.2 ดำเนินเรื่องแบบย้อนหลัง คือ อาจจะไปเปิดเรื่องในตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องก็ได้และมีวิธีการเล่าเหตุการณ์ย้อนกลับมา โดยให้ตัวละครนิกย้อนไปถึงเรื่องหรือเหตุการณ์ในอดีตของตน

2.3 ดำเนินเรื่องโดยเล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับไปสลับมา

3. การปิดเรื่อง

การปิดเรื่อง คือ การจบเรื่อง ซึ่งจะคลี่คลายปมสงสัย ปมปัญหาลง (หรืออาจจะทิ้งค้างไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อก็ได้) ถือเป็นจุดสุดยอดของเรื่อง (Climax) เป็นการจบเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง ไม่มีการดำเนินเรื่องอีกต่อไป การจบเรื่องสั้นอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

3.1 จบลงแบบขมวดปมปัญหาหรือหักมุมที่ผู้อ่านไม่คาดคิดมาก่อน

3.2 จบลงด้วยเหตุการณ์อันแสนเศร้าหรือสถานการณ์ที่เลวร้าย

3.3 จบดีมีความสุขหวานชื่น

3.4 จบแบบทิ้งปัญหาหรือข้อขัดแย้งให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบเอง

ท่วงทำนองในการเขียนเรื่องสั้น

ท่วงทำนองการเขียน คือ สลีการการใช้ถ้อยคำสำนวน เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดเจตคติของนักเขียน ซึ่งระบายความลึกซึ้ง ความชัดเจนของชีวิต สะท้อนความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ สามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ท่วงทำนองการเขียนเรียบๆ (Simple Style)

ท่วงทำนองการเขียนแบบนี้เป็นลีการเขียนที่ใช้ถ้อยคำและภาษาง่ายๆ ตัดความซับซ้อนทั้งหลายทิ้งไป ทำให้ผู้อ่านอ่านหนังสือด้วยความสบายๆ สื่อความหมายได้ดี

2. ท่วงทำนองกระชับรัดกุม (Terse Style)

การเขียนท่วงทำนองนี้ ใช้คำสั้นๆ ที่ให้ความหมายชัดเจน คำทุกคำที่นำมาใช้ล้วนมีความหมายตรงไปตรงมา

3. ท่วงทำนองเขียนเข้ม (Vigorous Style)

ท่วงทำนองเขียนแบบนี้เป็นส่วนที่เข้มข้น เขียนเพื่อเร้าความสนใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม ตัวหนังสือมีพลังเข้ม กระตุกอารมณ์ของผู้อ่านให้คิดตาม คิดแย้ง มีการเปรียบเทียบ เยาเย้ยถากถาง ยกย่อง บางครั้งก็ใช้ถ้อยความที่เกินจริง แต่ก็น่าอ่านน่าติดตาม

4. ท่วงทำนองเขียนมีความเป็นประจักษ์ภาพ (Graphic Style)

ท่วงทำนองเขียนที่มีความเป็นประจักษ์ภาพ หมายถึง การเขียนที่ทำให้ผู้อ่าน อ่านแล้วมองเห็นภาพตามที่คุณเขียนต้องการจะบอกได้อย่างแจ่มชัด

5. ท่วงทำนองเขียนสละสลวย (Elegant Style)

ท่วงทำนองการเขียนสละสลวยเป็นการเขียนที่พิถีพิถันกับการนำถ้อยคำมาใช้ คำแต่ละคำจะเป็นคำที่มีความงดงาม ความคิดความเห็นที่แสดงออกมาก็สละสลวย

พรรณนะหรือมุมมองของผู้เขียน

พรรณนะ หรือมุมมอง หมายถึง กลวิธีการเล่าเรื่องราวเรื่องสั้นนั้นๆ ให้ผู้อ่านรับทราบในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผ่านผู้เล่าเรื่องออกไปด้วยการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือบุรุษที่ 3 ให้เป็นบุคคลิกลาย ขยายเรื่องให้ผู้อ่านได้รับรู้ ในมุมมองที่ผู้เขียนกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเลือกใช้

การประเมินคุณค่าของเรื่องสั้น

ในการประเมินคุณค่าของเรื่องสั้นนั้น นักเรียนควรให้ความสนใจและพิจารณาประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. เรื่องสั้นนั้นนำเสนอเรื่องราวได้สนุกสนานเพลิดเพลินได้มากน้อยเพียงใด อย่าลืมว่าเรื่องสั้นเป็นงานเขียนร้อยแก้วที่มุ่งให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ ความรู้และความคิดอาจมีได้ แต่ต้องไม่ใช่ประเด็นสำคัญเท่าความบันเทิง

2. สาระความรู้ แนวคิด และแนวปฏิบัติที่สะท้อนพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์มีหรือไม่ อาจนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้อ่านได้มากน้อยเพียงใด

3. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรมของตัวละครในเหตุการณ์ต่างๆ สะท้อนให้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ตามที่สังคมยอมรับได้มากน้อยเพียงใด พฤติกรรมของตัวละครสามารถนำไปเป็นแบบอย่างหรือควรนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ อย่างไร

4. การใช้ภาษาเพื่อการดำเนินเรื่องและสร้างความสมจริงนั้น มีความถูกต้อง เหมาะสมกับตัวละครหรือไม่ บางครั้งภาษาที่ใช้ในการสนทนาของเรื่องสั้นอาจใช้ภาษาไม่สุภาพ ทั้งนี้ก็เพราะต้องการให้เกิดความสมจริง และเหมาะสมกับบทบาทและบุคลิกภาพของตัวละครเท่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องสั้น

1. คุณค่าทางด้านสติปัญญา ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความคิดต่างๆ เป็นการเสริมสร้างสติปัญญา ทำให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น
2. คุณค่าทางด้านจิตใจ ทำให้ผู้อ่านยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ได้รับคุณธรรมที่แทรกอยู่ในเรื่องสั้น ได้รับปรัชญาชีวิตในการดำเนินชีวิต
3. คุณค่าทางด้านสังคม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสังคม ผู้คนในสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. คุณค่าทางด้านภาษา ทำให้เห็นความงดงามทางภาษา สำนวนโวหารที่ไพเราะ

หนังสืออ้างอิง

- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ.(2548).ภาษากับการสื่อสาร.นครปฐม:โครงการตำราและหนังสือ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถวัลย์ มาศจรัส.(2544).คู่มือการเขียนเรื่องสั้นจากภาจิตและคำพังเพย.พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา จำกัด.
- โสภณ ปิ่นทอง.(ม.ป.ป).คู่มือภาษาไทย ม.2 วิธภาษาและวรรณคดีวิจักษ์.กรุงเทพฯ:ธรรมบัณฑิต.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.(2527).เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน หน่วยที่ 1 - 15.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชื่อ.....ชั้น ม.2/.....เลขที่.....

ใบความรู้ เรื่อง เรื่องสั้นและการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น

บันเทิงคดี หมายถึง วรรณกรรมที่เป็นเรื่องเล่าสมมติ มิใช่เรื่องจริง มีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงโดยตรง อาจแทรกสาระความรู้หรือความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆไว้บ้าง แต่มิใช่เจตนาหลักในการเขียน ผู้เขียนอาจใช้พื้นฐานจากความจริง หรือใช้จินตนาการขึ้นเองก็ได้

รูปแบบของบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย บทกวีการท่องเทียวที่แทรกนิทานท้องถิ่น และเรื่องที่มีโครงเรื่องทั้งหลาย อาทิ เรื่องล้อ การ์ตูน เรื่องขำขัน เป็นต้น

วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีจะมีส่วนประกอบที่ไม่เหมือนกัน จะมีกลวิธีเสนอเรื่องเฉพาะตัวแตกต่างกันไป ผู้อ่านจึงต้องเรียนรู้ส่วนประกอบต่างๆให้ละเอียดถี่ถ้วน จะได้ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

เรื่องสั้น (Short Story) เป็นความเรียงร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีอย่างหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในประเทศไทยพร้อมๆกับงานเขียนประเภทนวนิยาย

องค์ประกอบของเรื่องสั้น

1. แนวคิดหรือแก่นเรื่อง (Theme) คือ สาระสำคัญที่ผู้เขียนตั้งใจจะบอกแก่ผู้อ่าน เป็นแนวคิดเพียงแนวเดียวของเรื่อง ผู้เขียนอาจจะบอกแนวคิดตรงๆหรือไม่บอกโดยตรง แต่ผู้อ่านต้องตีความจากเรื่อง จากพฤติกรรมของตัวละคร และตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเอง

2. โครงเรื่อง (Plot) คือ คำาโครงเรื่องของการดำเนินเรื่องที่ผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมของตัวละครและเหตุการณ์ต่างๆเพื่อให้การดำเนินเรื่องมีความเกี่ยวพันกัน โครงเรื่องขงเรื่องสั้นจะชัดเจน ไม่ซับซ้อนเหมือนนวนิยาย

3. ตัวละคร (Characters) และบทสนทนา(Dialogue) คือ ผู้ที่แสดงบทบาทหรือพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงเรื่องและแนวคิดขงเรื่อง ตัวละครเหล่านี้อาจเป็นมนุษย์ หรือสิ่งไม่มีชีวิต เช่น แก้ว อี ต้นไม้ เป็นต้น ตามผู้เขียนสร้างขึ้น ส่วนบทสนทนาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะตัวละครและการดำเนินเรื่องชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น ช่วยให้เรื่องมีความสมจริงมากขึ้น

4. ฉาก (Setting) คือ สถานที่ เวลา และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่เหตุการณ์ในเรื่องนั้นๆเกิดขึ้น ฉากจะช่วยให้ผู้เขียนกำหนดเวลา สถานที่ บรรยากาศได้ตรงตามเนื้อเรื่อง ทำให้เรื่องสมจริงมากยิ่งขึ้น

ลักษณะของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. มีโครงเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน
2. มีแนวคิดที่สร้างความประทับใจเพียงแนวคิดเดียว
3. มีตัวละครที่มีบทบาทสำคัญไม่มากนัก ตัวประกอบอื่น ๆ มีตามความเหมาะสมแต่ปกติแล้วมักไม่เกิน 5 ตัว
4. มีการดำเนินเรื่องที่รวดเร็ว กระชับ
5. สร้างเหตุการณ์ที่เป็นปมปัญหาหรือเสนอปมขัดแย้งในความคิดหรือการกระทำในตอนท้ายของเรื่อง จึงคลายปมปัญหาหรือความขัดแย้งให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่อง
6. ไม่เน้นฉากหรือบรรยากาศในเรื่อง และไม่นิยมพรรณานarayalละเอียดแต่กล่าวถึงสั้น ๆ พอที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เกิดผลอย่างไร
7. อาจปิดเรื่องโดยการหักมุมที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง แต่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายของเรื่องได้ การจบเรื่องแบบนี้ถือเป็นวิธีที่ช่วยดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าการจบแบบธรรมดา
8. มีบทสนทนาที่สร้างความสมจริงตามธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์เพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด บุคลิกลักษณะและคุณธรรมของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น ดีกว่าผู้แต่งจะเป็นผู้บอกรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครเสียเอง

ชนิดของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. **ชนิดผูกเรื่อง** เป็นเรื่องสั้นที่ให้ความสำคัญกับเค้าโครงเรื่องเป็นสำคัญ เรื่องมักเต็มไปด้วยปัญหา และความขัดแย้งที่ทำให้คนอ่านติดตามด้วยความสนใจอยู่ตลอดเวลา
2. **ชนิดสร้างตัวละคร** เรื่องสั้นประเภทนี้จะเน้นการวางตัวละครเป็นสำคัญ จะพยายามสร้างตัวละครให้มีบทบาทที่เด่นชัดเป็นพิเศษ
3. **ชนิดให้แนวคิด** เรื่องสั้นประเภทนี้ผู้แต่งต้องการมุ่งนำเสนอแนวคิดสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งของชีวิตมนุษย์ ผ่านตัวละครส่งถึงผู้อ่าน
4. **ชนิดสร้างบรรยากาศ** เรื่องสั้นประเภทนี้จะสร้างฉากให้มีบรรยากาศสอดคล้องตามเรื่อง มักต้องใช้ความสามารถและศิลปะในการแต่งสูงเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปด้วยมากที่สุด

กลวิธีในการแต่งเรื่องสั้น

1. การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่อง คือ การเริ่มต้นในฉากแรกของเรื่องที่เขียนเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามงานเขียนนั้นๆ การเปิดเรื่องทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1.1 สร้างเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจโดยเร็ว
- 1.2 ใช้บทสนทนาเข้าช่วยในการดำเนินเรื่องจะทำให้น่าสนใจ การเปิดเรื่องมีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น
- 1.3 ใช้การพรรณนา อาจจะเป็นการพรรณนาบุคลิกลักษณะของตัวละครสำคัญ หรือเป็นการพรรณนาฉากและบรรยากาศของเรื่อง
- 1.4 ใช้การบรรยาย
- 1.5 ใช้สุภาษิต บทกวี ข้อความคมคายชวนให้คิด

2. การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่อง คือ การกำหนดให้ตัวละครแสดงบทบาทเรื่องราวไปตามที่ผู้เขียนกำหนดไว้ในโครงเรื่อง ทีละบททีละตอน เพื่อบ่งบอกเรื่องราวแก่ผู้อ่าน การดำเนินเรื่องใช้วิธีดึงความสนใจของผู้อ่านไว้ให้ได้เสมอ โดยสร้างให้มีความขัดแย้ง ปมปัญหาที่น่าสนใจ แล้วคลี่คลายความขัดแย้ง ปมปัญหาไปจนปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องมีวิธีที่น่าสนใจหลายวิธีดังนี้

- 2.1 ดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน คือ การเล่าเรื่องไปตามลำดับก่อนหลัง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เกิดผลอย่างไร
- 2.2 ดำเนินเรื่องแบบย้อนหลัง คือ อาจจะไปเปิดเรื่องในตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องก็ได้และมีวิธีการเล่าเหตุการณ์ย้อนกลับมา โดยให้ตัวละครนี้ย้อนไปถึงเรื่องหรือเหตุการณ์ในอดีตของตน
- 2.3 ดำเนินเรื่องโดยเล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับไปสลับมา

3. การปิดเรื่อง

การปิดเรื่อง คือ การจบเรื่องซึ่งจะคลี่คลายปมสงสัย ปมปัญหาหลง(หรืออาจจะทิ้งค้างไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อก็ได้) ถือเป็นจุดสุดยอดของเรื่อง (Climax) เป็นการจบเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 3.1 จบลงแบบขมวดปมปัญหาหรือหักมุม ที่ผู้อ่านไม่คาดคิดมาก่อน
- 3.2 จบลงด้วยเหตุการณ์อันแสนเศร้าหรือสถานการณ์ที่เลวร้าย
- 3.3 จบดีมีความสุขหวานชื่น
- 3.4 จบแบบทิ้งปัญหาหรือข้อขัดแย้งให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบเอง

ท่วงทำนองในการเขียนเรื่องสั้น

ท่วงทำนองการเขียน คือ ลีลาการใช้ถ้อยคำสำนวน เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เจตคติของนักเขียน ซึ่งระบายความลึกซึ้งจัดเจนของชีวิต สะท้อนความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ สามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆได้ดังนี้

1. ท่วงทำนองการเขียนเรียบๆ (Simple Style)

ท่วงทำนองการเขียนแบบนี้เป็นลีลาการเขียนที่ใช้ถ้อยคำและภาษาง่ายๆ ตัดความซับซ้อนทั้งหลายทิ้งไป ทำให้ผู้อ่าน อ่านหนังสือด้วยความสบายๆ สื่อความหมายได้ดี

2. ท่วงทำนองกระชับรัดกุม (Terse Style)

การเขียนท่วงทำนองนี้ ใช้คำสั้นๆ ที่ให้ความหมายชัดเจน คำทุกคำที่นำมาใช้ล้วนมีความหมาย ตรงไปตรงมา

3. ท่วงทำนองเขียนเข้ม (Vigorous Style)

ท่วงทำนองเขียนแบบนี้เป็นสำนวนที่เข้มข้น เขียนเพื่อเร้าความสนใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม ตัวหนังสือ มีพลังเข้ม กระตุกอารมณ์ของผู้อ่านให้คิดตาม คิดแย้ง มีการเปรียบเทียบ เยาะเย้ยถากถาง ยกย่อง บางครั้งก็ใช้ถ้อยความที่เกินจริงไปบ้าง แต่ก็น่าอ่าน น่าติดตาม

4. ท่วงทำนองเขียนมีความเป็นประจักษ์ภาพ (Graphic Style)

ท่วงทำนองเขียนที่มีความเป็นประจักษ์ภาพ หมายถึง การเขียนที่ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ ตามที่ผู้เขียนต้องการจะบอกได้อย่างแจ่มชัด

5. ท่วงทำนองเขียนสละสลวย (Elegant Style)

ท่วงทำนองการเขียนสละสลวยเป็นการเขียนที่พิถีพิถันกับการนำถ้อยคำมาใช้ คำแต่ละคำจะเป็นคำที่งดงาม ความคิดเห็นที่แสดงออกมาก็สละสลวย

ทรศนะหรือมุมมองของผู้เขียน

ทรศนะ หรือมุมมอง หมายถึง กลวิธีการเล่าเรื่องราวเรื่องสั้นนั้นๆ ให้ผู้อ่านรับทราบ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผ่านผู้เล่าเรื่องออกไปด้วยการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือบุรุษที่ 3 ให้เป็นบุคคลีคลายขยายเรื่องให้ผู้อ่านได้รับรู้

การประเมินคุณค่าของเรื่องสั้น

1. เรื่องสั้นนั้นนำเสนอเรื่องราวได้สนุกสนานเพลิดเพลินมากน้อยเพียงใด
2. สาระความรู้ แนวคิด และแนวปฏิบัติที่สะท้อนพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์มีหรือไม่ อาจนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้อ่านได้มากน้อยเพียงใด
3. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรมของตัวละครในเหตุการณ์ต่างๆ สะท้อนให้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ตามที่สังคมยอมรับได้มากน้อยเพียงใด สามารถนำไปเป็นแบบอย่าง หรือควรนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ อย่างไร

4. การใช้ภาษาเพื่อการดำเนินเรื่องและสร้างความสมจริงนั้น มีความถูกต้อง เหมาะสมกับตัวละครหรือไม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องสั้น

1. คุณค่าทางด้านสติปัญญา ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความคิดต่างๆเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา ทำให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

2. คุณค่าทางด้านจิตใจ ทำให้ผู้อ่านยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ได้รับคุณธรรมที่แทรกอยู่ในเรื่องสั้น ได้รับปรัชญาชีวิตในการดำเนินชีวิต

3. คุณค่าทางด้านสังคม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสังคม ผู้คนในสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. คุณค่าทางด้านภาษา ทำให้เห็นความงดงามทางภาษา สำนวนโวหารที่ไพเราะ

การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น จึงหมายถึงการทำความเข้าใจบทอ่านประเภทเรื่องสั้นโดยใช้ความคิด พิจารณาเนื้อหา แล้วจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์องค์ประกอบแต่ละส่วน รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องทีอ่านได้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องราวที่อ่านอย่างแท้จริง

พายุร่วมสมัย

ชัชฎกร แสงกระจ่าง

ฉันออกวิ่งจนสุดฝีเท้า...

นี่ถึงสมัยเรียนชั้นมัธยมต้นที่ครูพละสั่งให้ทุกคนวิ่งรอบสนามฟุตบอลหน้าโรงเรียน โดยมีตัวครูถือไม้เรียวอันยาววิ่งไล่กวาดมาข้างหลัง ใครล่าหลังก็จะถูกฟาดจนน้ำตาร่วง จำได้ว่า ฉันจะไม่ยอมให้ครูพละได้มีโอกาสไล่ทันเลย แม้ว่าฉันจะเป็นเด็กตัวเล็ก ขาสั้น แต่ก็ใจสู้แบบที่ครูพละเองก็รับรู้ได้ และมักจะเรียกฉันว่า “ไอ้เล็กพริกขี้หนู”

“แคะแคะ แคะแคะ หนีเต็ดเต็ดขาดไปเลย”

ครูคำรามใส่หูของฉัน เมื่อครั้งหนึ่งฉันจวนเจียนจะถูกไม้เรียวฟาดหลัง ฉันจึงออกลูกไม้โดยการล้มตัวลงนอนกลิ้ง แกล้งร้อง “โอย โอย” ไว้ก่อน

“เอาทุกท่าเลยนะแก”

ครูคำรามซ้ำก่อนจะเดินแกว่งไม้เรียว หัวเราะะ ฮี ฮี จากไป

การไม่ถูกครูพละตีของฉัน ออกจะเป็นที่เลื่องลืออยู่ เพราะปกติแล้ว ครูไม่ค่อยละเว้นใคร นักกีฬาชั้นเยี่ยมของโรงเรียนถูกครูฝึกหัดตักกันจนไม้เรียวหักไปหลายคน แต่สำหรับฉัน ครูไม่เคยตี และไม่ว่าครูคนไหนๆ ฉันก็ไม่เคยถูกตี เพราะฉันมั่นใจว่า ฉันเดินอยู่ข้างหน้าเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนวิชาอะไร

“มันทำเลขได้เต็มได้ยังไงวะ” เพื่อนคนหนึ่งบ่น เพราะฉันเป็นคนทีวกลบคูณหารอะไรกับใครเขาไม่เคยทัน กินกล้วยเตี้ยด้วยกันที่ไร ฉันเป็นบวกผิดให้เขาฮาเอาทุกครั้ง แต่พอคะแนนคณิตศาสตร์ออกมา ทุกคนกึ่งงวย ไปตามๆ กัน

“ท่องสิ ท่องมันหมดทุกตัวอย่างเลย เข้าใจมั๊ย” ฉันอธิบายชัดเจนแต่พวกเขาก็ยังทำหน้างง แลบบางคนยังเพิ่มข้อกล่าวหาใหม่ว่า

“ประสาท”

“ประสาทก็ประสาท” ฉันยอมรับข้อกล่าวหาของพวกเขาโดยคุณุณี เพราะฉันใช้เวลากับมันไม่น้อยเลยในการท่องจำทุกข้อและทุกวิชาที่ฉันไม่ถนัด

“ไปบอกยายเล็กนะ ระวังมันจะเรียนไม่จบเพราะความบ้าเรียน” ครูประจำชั้นสมัยเรียนมัธยมสาม ฝากความมากับเพื่อนคนหนึ่งทีกลับไปเยี่ยม ครูขู่อีกว่า “เข้าโรงเรียนเตรียมได้ ไม่ได้แปลว่าต้องเข้ามหาวิทยาลัยได้นะ ถ้าขึ้นบ้าเรียนแบบนี้ เธอไปบอกเขาให้เพล่าๆ ลงมันนะ”

เพื่อนรักถ่ายทอดให้ฟังอย่างครบถ้วน ทำให้ฉันอดยิ้มไม่ได้ในความห่วงใยของครู

“ไม่มีวัน” ฉันบอกตัวเองข้างใน ฉันต้องทำให้ได้ทุกอย่างตามที่ฉันตั้งเป้าหมายเอาไว้

ฉันต้องวิ่งให้สุดฝีเท้า

เมื่อสักสองสามชั่วโมงที่ผ่านมาเอง อาจารย์วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปแจ้งว่าจะคืนแบบทดสอบครั้งที่ 1 ตอนอาจารย์เข้าห้องทุกคนบ่นกันพึมพำ

“โอย กลัวจังเลย ผิดตั้งหลายข้อแน่ะ” วิชาวิป่น ท่าทางวิตกกังวล “เล็กละ ทำได้ใช้ไหม” เธอหันกลับมาหาฉัน

ฉันเงิบไปนิดหนึ่ง นึกอยู่ในใจว่าจะตอบอย่างไรดี แต่แวตาคาคัดค้นแบบฉงนนิคๆของเพื่อนข้างเคียง ทำให้ปากไวออกไปโดยอัตโนมัติ

“ไม่ได้เหมือนกันแหละ ยากจะตายไป”

แต่ทันทีที่อาจารย์ก้าวเข้ามาในห้อง ทุกคนก็นั่งตัวตรง ตาจ้องเป่งไปที่กระดาษแบบทดสอบในมืออาจารย์ วิชาวิออกไปเอาข้อสอบคืนมาก่อนเพื่อน เธอยิ้มหน้าบาน

“49” เธอหันมากระซิบบอกฉันเบาๆ แล้วหันไปกระซิบบอกคนอื่นต่อ ฉันเริ่มกังวลกับคะแนนตัวเองเล็กน้อย บางทีฉันอาจได้เท่าเธอ เพราะหลังทำแบบทดสอบ ฉันรู้สึกว่าคุณผิดอยู่ข้อหนึ่ง

“จุลมณี”

เสียงอาจารย์เรียกชื่อฉันแล้ว เพื่อนๆเงิบกริบ ขณะฉันเดินถือแบบทดสอบกลับมาที่โต๊ะฉันได้ 50 คะแนนเต็ม เสียงเพื่อนๆปรบมือกราวใหญ่เมื่ออาจารย์ประกาศว่าฉันได้คะแนนเต็มคนเดียวในห้อง

ฉันนั่งลงที่โต๊ะ เงียบสนิท หัวใจเต้นแรง ขณะกวาดสายตาไปบนกระดาษแผ่นนั้น ฉันพอจะจำได้ว่า ฉันเขียน “มัน” ผิด ลายมือคำตอบของฉันปรากฏบนกระดาษ ดูเล็กๆใหญ่ๆ รุนววยสับสน และปนเป เหนือเม็ดเล็กๆซีมออกมาตามหน้าผากและแผ่นหลังของฉัน

“นี่ฉันเป็นอะไรไป”

“นั่นไง ฉันเห็นแล้ว ข้อที่ 39 นั่นไง ฉันเขียนชื่อดาวผิดไปจาก ซีเรส เป็น อีเรส และดูเหมือนว่าตัว อ ของฉันจะดูพอมบางในสายตาของอาจารย์ แต่ฉันรู้ว่าฉันเขียน อ อ่าง หรือ ซุ โซ่ ”

“ทำได้อย่างไรวะ” เสียงเพื่อนผู้ชายผู้เอิกเกริกในความซ่าที่นั่งอยู่ข้างหลังห้องบ่นดั่งๆอย่างจริงจัง ฉันสะดุ้งตกใจ รีบพับแบบทดสอบสอดไว้ในหนังสือวิทยาศาสตร์ พอดีที่อาจารย์สอนต่อ ฉันจึงได้โอกาสทำท่าตั้งอกตั้งใจเรียนโดยไม่สนใจกับเสียงเรียกขอดูแบบทดสอบของเพื่อนข้างหลังอีกต่อไป

หัวใจของฉันเต้นแรงขึ้นอีก เสียงอาจารย์ดังปาวๆแต่ก็ดูเหมือนว่าจะไม่เลือนไหลเข้าไปในหัวของฉันเลยแม้แต่น้อย

เสียงลึกลับภายในกระซิบเบาๆว่า “เราจะบอกกับอาจารย์ดีมั้ยว่าเรามีข้อผิด เราควรจะบอก” แต่ทันทีที่นั่นอีกเสียงหนึ่งก็สวนค้านออกมาว่า “ใครจะรู้ละ อาจารย์เขาตรวจผิดเองนี่ เราไม่ได้

ไปขอร้องหรือด้นรนให้ได้มา แค่ว่าคนเดียวเอง ไม่เท่าไรหรอก ยิ่งไงก็เกรดเอเท่ากัน ไม่แตกต่าง
ไปกว่ากัน ไม่ได้ไปทำให้ใครเดือดร้อนด้วยล่ะ”

เอ แล้วถ้าเกิด เพื่อนเขาขอดูแบบทดสอบ แล้วเขาเห็นว่าเราเขียนผิดล่ะ เราก็อายแยลี หรือ
ถ้าเกิดอาจารย์เขาเห็นแล้ว แต่เขาจะลองใจเราดูล่ะ โห้ย ยิ่งคิดยิ่งกลุ้ม งั้นเราบอกอาจารย์เสียดีกว่า
บอกแล้วยังได้ชื่อว่าเป็นผู้มีมโนธรรมด้วย เป็นคนซื่อสัตย์ เป็นคนดี ยิ่งถ้าอาจารย์เขาจะลองใจเรา
ด้วยแล้ว เราก็จะมีแต่ได้กำไร ไม่มีขาดทุนเลยนะ เป็นคนดีมีศีลธรรมเหมือนคำขวัญโรงเรียนเชียยเลย

ไม่เอาหรอก ไม่อยากเป็นคนดีมีคุณธรรมของอาจารย์และเพื่อนๆ เป็นแล้วต้องเป็นตลอดไป
ต่อไปไม่ทำดีไม่ได้เลยนะ มันเหมือนตราประทับ ประทับแล้วอมตะนิรันดร์กาลเลย

ไม่

ไม่

ไม่

ฉันไม่อยากเป็นคนดีในสายตาเพื่อน

โกหก

เธอโกหกตัวเอง เธอไม่ได้อยากเป็นคนดีหรือไม่ดีหรอก แต่เธอกลัวคะแนนจะลดลง ไข่ใหม่ล่ะ
เธอกลัวจะไม่เป็นที่หนึ่ง เธอกลัวจะไม่ได้อยู่ข้างหน้าสุด

ไม่ใช่

ไม่ใช่

ไม่ใช่

ฉันไม่ใช่คนอย่างนั้นสักหน่อย

ฉันเป็นคนดี เป็นเด็กเรียนเก่งของครู ฉันเป็นหนึ่งในเสมอ...

ฉันวิ่งอยู่ข้างหน้า”

“จูลมณี” เสียงอาจารย์เรียก ฉันสะดุ้งสุดตัว

“เป็นอะไรไปนะ” เสียงอาจารย์ถาม “ทำทางเหมือนจะไม่สบาย”

“ปละ...เปล่าค่ะ” ฉันรีบตอบ รู้สึกเหมือนหัวใจออกมาวิ่งเล่นอยู่บนโต๊ะจนอาจารย์จับได้
หัวใจไม่รักดีเสียด้วย

“ตื่นเต้นคะอาจารย์ ค่าได้เต็ม” เพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งเสนอเสียงดังลั่นห้อง พวกผู้ชายโห่ฮาขึ้น
พร้อมกัน และผู้หญิงหัวเราะคิกคักกันอยู่รายรอบ ราวกับพวกเขากำลังหัวเราะเยาะฉัน ฉันค่อยๆ กาง
แบบทดสอบออก เอื้อมมือไปหยิบปากกา ทำท่าเหมือนกำลังขีดเขียนอะไรเล่นๆ แต่แท้จริงแล้วฉัน
กำลังเติมหาง อ อ่าง ให้เป็น ซ โซ่ อยู่ๆ

ใครจะมาหัวเราะเยาะฉันไม่ได้อีกแล้ว

ไม่ได้อีกแล้ว

ฉันวิ่งสุดฝีเท้าเข้าบ้าน.....

“แม่คะ เล็กที่อชีววิทยาศาสตร์คะแม่”

“เหรอลูก ดีจ๊ะ เด็กเก่ง รักษาความดีไว้” แม่ยังไม่ทันพูดจบประโยค ฉันก็ชิงต่อให้ด้วยประโยคที่จำขึ้นใจ

“เหมือนเกลือรักษาความเค็ม” แล้วเราก็หัวเราะเสียงใสประสานกัน แต่ลึกลงไปฉันรู้ดีว่าเสียงของฉันไม่ใช่เท่าที่ควร

“อ้อ เดี่ยวแม่ต้องรีบไปนะจ๊ะ วันนี้ที่ทำงานแม่เขาเลี้ยงวันเกิดเจ้านายที่โรงแรม.....” แม่เอ่ยชื่อโรงแรมหนึ่ง เมื่อเห็นฉันทำหน้าขมวด แม่ก็รีบต่อประโยคว่า

“ไม่ไปไม่ได้หรอกลูก ให้เจ้านายเขาเห็นหน้าไว้หน่อยก็ดี ไม่งั้นคนอื่นแซงข้ามหัวไปหมด”

ฉันยังไม่พูดอะไร

“เดี๋ยวนี้เขาวิ่งกันยังกะอะไรดี”

ไม่งั้นคนอื่นแซงข้ามหัวไปหมด เดี่ยวนี้เขาวิ่งกันยังกะอะไรดี

ฉันรู้สึกว่าคุณชื่นกับสองประโยคนี้น่ามากที่สุดในวันนี้เอง

“ดูหนังสือไปนะลูก” แม่สั่งเหมือนทุกครั้งที่จะออกนอกบ้าน “คืนนี้คุณพ่อกลับดึกนะ หันราคาตก คุณพ่ออ่อนหน่อย ไม่ว่าอะไรนะจ๊ะ” แม่เอื้อมมือมาจับหัวฉันเขย่านิดหนึ่งอย่างให้กำลังใจก่อนออกจากบ้าน

ฉันหันรีหันขวาง ไม่รู้จะทำอะไรดี จึงออกวิ่งสุดฝีเท้าให้เจ้าเป็ปซี่ หมาหน้าโง่วิ่งตาม

รอบที่หนึ่ง รอบที่สอง รอบที่สาม รอบที่สี่ รอบที่ห้า รอบที่หก.....

ในที่สุด ฉันก็หมดแรงล้มลงนอนกลางสนามหญ้า ปล่อยให้น้ำตาไหลเป็นทางรินสู่ปลายตา ในขณะที่หมาหน้าโง่วิ่งวนร้องจ๊อดอยู่รอบๆ

เช้าวันรุ่งขึ้น ฉันไปโรงเรียนแบบไม่ค่อยสบายใจ ข้างในใจเหมือนมีร่องรอยอะไรบางอย่างที่ยังชำระล้างไม่ได้ ไม่อยากสบตาเพื่อน ไม่อยากสบตาครู รู้สึกเหมือนตัวเองได้ทำอะไรบางอย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน บางอย่างทีเลวร้ายเหลือกำลัง ฉันคิดถึงยาย นี่ถ้ายายรู้เข้า ยายจะต้องบอกว่า “ไปบอกครูเลยนะ หนูต้องซื้อสัตย์ หนูต้องกล้าจะทำดี” แต่ยายก็จากฉันไปแล้ว แม่ก็ไม่มีเวลาที่จะรับฟังฉัน ดีไม่ดีแม่อาจจะบอกว่า “ได้คะแนนมากก็ดีแล้วไง” ยิ่งคิดก็ยิ่งปั่นป่วน ฉันจะทำอย่างไรดี.....

ครูวิทยาศาสตร์กับเพื่อนเดินคุยกันมา ฉันรีบหลบไปหลังป่ายด้วยความที่ยังไม่อยากสบตาครู ครูหยุดยืนอยู่ตรงทางแยก ครูบ่น

“ฉันต้องทำผลงานให้ได้ ไม่งั้นก็แพ้ยายป๊ว เขาผ่านแล้วนะ”

“จ้างสิเธอ ฉันไต่ยินมาว่า มีครูเกษียณคนหนึ่ง มีฝีมือ เขาจ้างทำผลงานแค่แสนหนึ่งเอง”

“โอ๊ย แพง ข้อสำคัญเดี่ยวกรรมการจับได้ละช่วยเลย”

“จะจับได้ไง เพราะมันชื่อเราทุกอย่าง แसनหนึ่งก็ไม่แพง เดี่ยวพอดกเบิกมาก็คุ้มแล้ว”

“จริงหรือ เออดี งั้นเธอช่วยหาเบอร์ของคนนั้นให้ฉันหน่อยนะ”

“ได้”

แล้วครูสองคนก็แยกย้ายกันไปคนละทาง ฉันก้าวออกจากที่กำบังด้วยความรู้สึกหมดแรง
แขนขาอ่อนล้า ร่องรอยในหัวใจเปิดกว้างออกไปอีก

“ฉันต้องทำผลงานให้ได้”

**ประโยคของครูดังก้องอยู่ในหัว ฉันรู้สึกแคว้งคว้างเหมือนลูกโป่งลอยอยู่ในท้องฟ้าที่มีพายุ
ลมแรง แล้วนี่ฉันจะบอกใครดี.....**

ที่มา : ชวงศ์ ฉายะจินดา และคณะ. (2553). ภาพแห่งความทรงจำ:รวมเรื่องสั้นที่ครบวงจรของ "ครู". กรุงเทพฯ :
ส.พิจิตรการพิมพ์.

แบบบันทึกการอ่าน : เรื่องสั้นหรรรษา

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิก

- 1.....เลขที่.....ตำแหน่ง.....
- 2.....เลขที่.....ตำแหน่ง.....
- 3.....เลขที่.....ตำแหน่ง.....
- 4.....เลขที่.....ตำแหน่ง.....
- 5.....เลขที่.....ตำแหน่ง.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ จากนั้นกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง
ต่อไปนี ้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

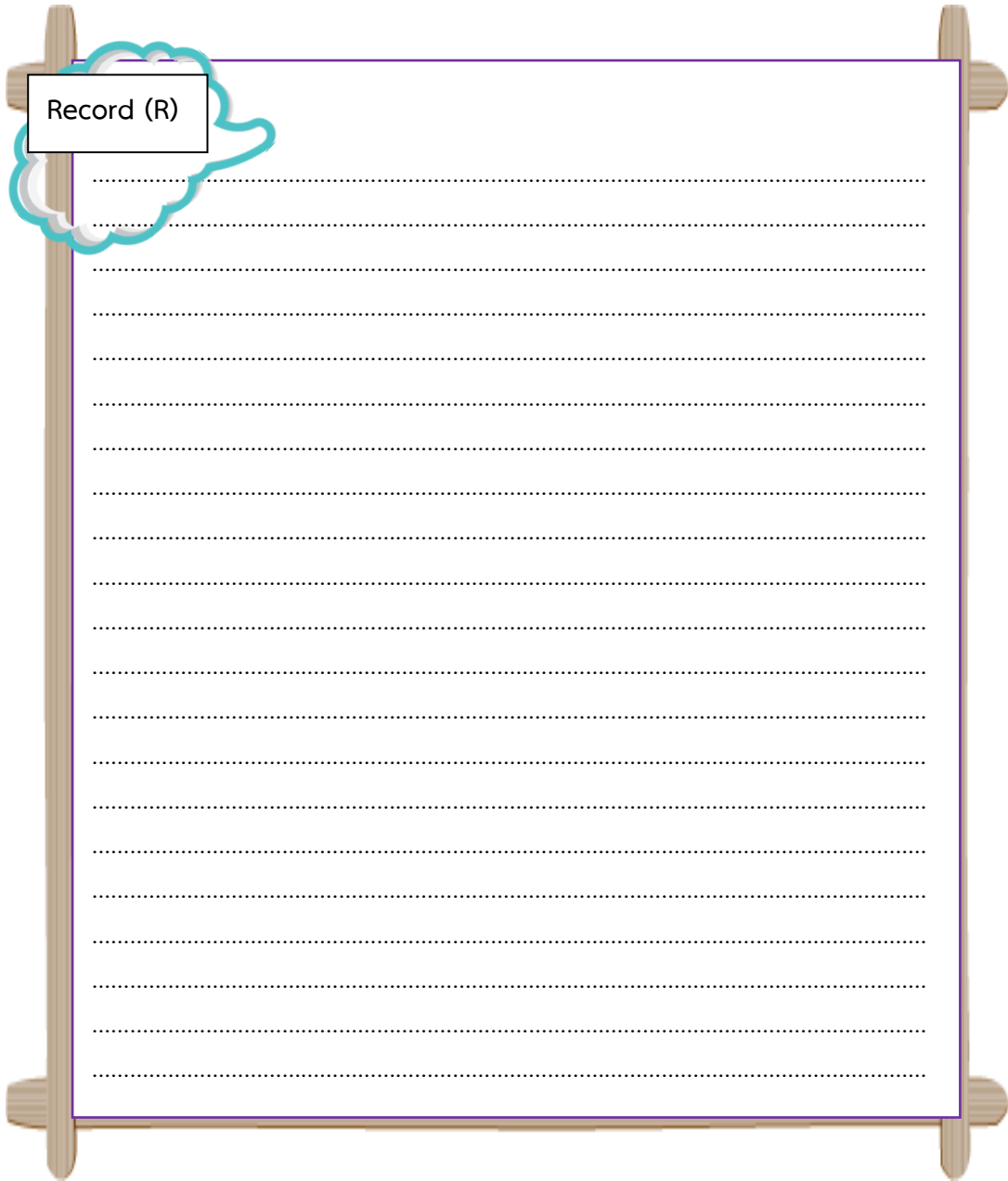
Survey (S)

Question
(Q)

A scroll-like writing area with a wooden frame. The scroll is unrolled and contains 15 horizontal dotted lines for writing. A pink highlight is drawn around the 'Question (Q)' label in the top-left corner.

Read (R)

A scroll-like writing area with a wooden frame. The scroll is unrolled and contains 15 horizontal dotted lines for writing. A purple highlight is drawn around the 'Read (R)' label in the top-left corner.

Record (R)

A scroll-like writing template with a wooden frame. The scroll is unrolled, showing a series of horizontal dotted lines for writing. A small white box with a black border is attached to the top left corner of the scroll, containing the text "Record (R)". The box is partially obscured by a light blue and white cloud-like shape. The scroll is held by four wooden pegs at the corners.

Reflect (R)

แนวคิด.....

.....

.....

ตัวละคร.....

.....

.....

ฉาก.....

.....

.....

บทสนทนา.....

.....

.....

.....

กลวิธีในการแต่ง.....

.....

.....

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

.....

คุณค่า/ข้อคิด.....

.....

.....

อื่นๆ

.....

.....

.....

ชื่อ..... ชั้น ม.2/.....เลขที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง บันทึกการอ่านเรื่องสั้น : ปรัชญาหน้ากระจก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น ปรัชญาหน้ากระจก จากนั้นทำกิจกรรมตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ให้ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์

ปรัชญาหน้ากระจก

ผมขับรถผ่านสี่แยกนั้นทุกวัน ทุกครั้งที่รถจอดรอสัญญาณไฟเขียว ผมคิดถึงงานของผม ผมคิดไม่ออกว่าจะขายสินค้าที่ผมรับผิดชอบอย่างไร บอกตรงๆ สินค้าในสต็อกตัวที่ผมต้องขายนี้ เป็นข้าวพันธุ์ที่มีเม็ดไม่สวยและมีสารฆ่าแมลงเจือปน ไม่น่าเชื่อว่าเป็นข้าวไทย มันดูเหมือนข้าวที่ปลูกกลางทะเลทรายสะฮารามากกว่า

ผมบอกเจ้านาย“หาจุดขายไม่เจอ ไม่ได้คุณภาพ ไม่มีอะไรที่ดีกว่าสินค้าคู่แข่งเลยสักจุดเดียว” เจ้านายกล่าวเพียงว่า “ผมไม่สนใจ คุณต้องขายมันให้ได้ มิฉะนั้น....”

คำว่า “มิฉะนั้น” ของเขาอาจหมายถึงการหางานใหม่ของผม แม้ว่าผมทำงานดีมาก็ครั้งแล้วก็ตาม ไม่มีใครจดจำความดีหลายครั้งของคุณ ได้เท่ากับความล้มเหลวเพียงครั้งเดียว นี่เป็นสัจธรรมในโลกของผม..

ความคิดผมสะดุดลงเมื่อเห็นเด็กชายวัยไม่น่าจะเกินหกเจ็ดขวบ ถือแปรงฟองน้ำกับถังพลาสติก ตรงมาหาผม เสื้อผ้ามอมแมมพอกับใบหน้า ผมโบกมือไล่ เด็กคนนั้นยกมือไหว้และยื่นริมหน้าต่างรถหนึ่ง ผมนิ่ง เขาก็นิ่ง รวากับกำลังทดสอบความอดทน

ผมเกลียดเด็กพวกนี้ คุณก็รู้ดี มีเด็กพวกนี้เกือบทุกสี่แยก ผมเชื่อว่าคุณก็คงจะเคยมีประสบการณ์กับเด็กพวกนี้สักครั้งหรือสองครั้ง เปล่า! ผมไม่ได้ต่อต้านเด็กที่มารบเร้าขอเช็คกระຈຈရငံของ ผม บางทีก็ยึดเยียดขายพวงมาลัย บางครั้งก็ขายหนังสือพิมพ์หรือผ้าสีขาว ผมเชื่อว่าน่าจะมีเด็กแบบนี้ตามสี่แยกสักหลายพันคนในกรุงเทพฯ เป็นแน่ ปัญหาของผมคือทำอย่างไร ไม่ให้เด็กทำให้กระจกรถของผมสกปรกไปมากกว่าเดิม รถของผมยังใหม่ ครั้งหนึ่ง ผมตวาดไล่เด็กไปด้วยโทสะ เมื่อเขาเช็ครถของผมด้วยผ้าเก่าเชรอะ

ผมไขกระจกรถลงมาหยิบเหรียญบาทยื่นให้เขาหนึ่งเหรียญ เขารับเหรียญนั้นไปแล้วยังยื่นมองหน้าผมนิ่ง ผมเลิกคิ้วถาม “ไฉน ไม่พอหรือ?”

เด็กว่า “น้ำ ขอซักสิบบาทเถอะ”

ไฟจราจรกำลังเปลี่ยนเป็นสีเขียว ผมหยิบเหรียญสิบบาทชูขึ้นให้เขาเห็น ยิ้ม และปล่อยเหรียญนั้นตกลงพื้นถนน ขณะที่เคลื่อนรถของผมออกไป ผมได้ยินเสียงเบรคจากรถที่ตามมา ได้ยินเสียงกระแทกกันดั่งโครม แต่ผมไม่ได้หันกลับไปมอง

ผมขับรถผ่านสี่แยกนั้นในวันต่อมา งานอยู่ในหัว ขณะที่รถติดเป็นแถวยาว ยังคิดหาวิธีขาย พันธุ์ข้าวสารของผมไม่ได้

เด็กหญิงวัยสิบกว่าขวบคนหนึ่งหน้าตามอมแมมสวมหมวกแก๊ปสีเขียวยืนมาหา ผมทำ สัญญาว่าไม่ต้องมาให้เธอเช็คกระจกรถของผม เธอไม่สนใจ อีกครั้ง ผมเลื่อนกระจกลง ยื่นเหรียญบาทให้เด็ก บอกว่า “เอานี่ไป แล้วไม่ต้องเช็ค”

“น้ำ หนูขอสักสิบบาทเถอะ กำลังเดือดร้อน”

“เป็นเด็กเป็นเล็ก เดือดร้อนอะไรกันนักหนา”

เด็กหญิงบอก “น้องหนูถูกรถชนเมื่อวาน โคม่าอยู่ที่โรงพยาบาล”

ผมสะดุ้ง นึกถึงเด็กชายที่ผมแกล้งเมื่อวาน ผมยุ่งกับงานจนลืมเรื่องนี้ไปสนิท

“ถูกรถชนที่ไหน”

“ที่สี่แยกนี้แหละน้ำ”

“ใครชน?”

“รถคันนี้ เบรกไม่ทัน แดงก้มลงเก็บตั้งค้บนพื้น เลยถูกรถชน”

ผมควักธนบัตรหนึ่งร้อยบาทให้เด็กหญิง รถแล่นออกไป ในใจเต็มไปด้วยความคิดต่างๆ

ผมนอนไม่หลับทั้งคืน ไม่อยากเชื่อว่าเด็กคนหนึ่งบาดเจ็บสาหัสเพราะเงินสิบบาท ที่สำคัญคือ ผมเป็นต้นเหตุของเหตุการณ์นี้อย่างเลี่ยงความรับผิดชอบไม่ได้ วันต่อมาผมขับรถผ่านไปสี่แยกนั้นอีก แต่ไม่พบเด็กหญิงที่แจ่งขาวคนนั้น ผ่านไปอีกสองวัน ผมถามเด็กหญิงคนนั้น “น้องชายเธอเป็นยังไง แล้ว?”

“แดงตายแล้วคะน้ำ เพิ่งเผาเมื่อวานนี่เอง”

ใจผมสั่นหวิว ควักธนบัตรสองพันบาทยื่นให้เด็กหญิง “เอาไปเป็นเงินทำบุญให้น้องเถอะ”

ผมนอนไม่หลับอีกหลายคืน ไม่เคยรู้สึกแย่อย่างนี้มาก่อน ความผิดของผมแท้ๆ หลายวัน ต่อมา ผมไม่พบเด็กหญิงคนนั้นอีกเลย สอบถามเด็กคนอื่นก็ไม่มีใครทราบ เด็กชายคนหนึ่งชี้มือไปที่ ซอยเล็กริมถนนและบอก “บ้านเขาอยู่ในซอยนั้นแหละน้ำ อยู่สุดซอย บ้านหลังคาสังกะสีทาสีเขียว”

ผมตัดสินใจตามไปที่บ้านของเด็กหญิงคนนั้น ขณะที่เดินไปตามทางเดินลูกรังในซอย ผม ไม่อยากเชื่อว่า หลังตึกกระท่อมมีสลัมซ่อนอยู่

ผมหาบ้านหลังคาสังกะสีทาสีเขียวไม่ยาก ผมยืนหลบมุมที่หน้ากองโองครู่หนึ่ง ขณะพยายาม นึกหาคำพูดที่เหมาะสมเมื่อเจอเด็กหญิง พลันได้ยินเสียงเด็กหญิงคนนั้น

“อ้าว กินซะ ไม่ได้กินอย่างนี้มานานเท่าไรแล้วนี่”

เสียงเด็กชายคนหนึ่งว่า “อ่อยจ้งเลยพี่”

ผมชะงักหน้าออกไปดูทันที เป็นเด็กชายแดงที่ถูกรถชนตายไปแล้ว คนนั้นนั่นเอง! คนตาย คงไม่สามารถยิ้มและกินอาหารอย่างนี้!

เด็กสองคนนี้ไม่ได้ไปทำงานมาหลายวันเพราะเงินสองพันบาทของผม

เด็กหญิงว่า “ขอบคุณน้ำคนนั้นมากเลยที่ให้ค่าทำบุญมาตั้งเยอะ”

“พี่ไปขอบคุณเขาทำไม เขาแกล้งแต่งรู้ไหม”

“แต่เขาก็คงรู้สึกแย่ ไม่งั้นไม่ให้เงินมาตั้งเยอะ”

“พี่เก่งนะที่คิดออกมาได้ ทำให้เขาารู้สึกผิด แล้วยังได้เงินมาตั้งสองพัน”

ผมเดินถอยกลับออกมา หัวเราะหึๆ ในใจรู้สึกปลอดภัยไปอย่างบอกไม่ถูก ผมน่าจะรู้ว่าเด็กพวกนี้มีสัญชาตญาณเอาตัวรอดสูงกว่าผมเสียอีก

ผมบอกที่ประชุมในวันต่อมา “มีทางเดียวที่จะขายข้าวของเรา คือทำโฆษณาให้คนดูรู้สึกแยแบบ Emotional Blackmail นะครับ เสนอภาพชาวานาที่กำลังอดตาย ตายคาทุ่งเลย เอาแรงๆ สู้ให้คนดูรู้ว่า ถ้าเขาไม่ซื้อข้าวของเรา ครอบครัวชาวานาที่มีเด็กเล็กเด็กน้อยอดตายแน่ๆ”

ผมได้ยินเสียงปรบมือในห้องประชุม

ที่มา: รวมเรื่องสั้นชุด หนึ่งวันเดียวกัน (life in a day): วินทร์ เลียววาริณ

ตอนที่ 1 ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและชัดเจน

1. ตัวละครหลักในเรื่องนี้มีใครบ้าง และมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

.....

2. แนวคิดสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร

.....

3. ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องสั้นเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องสั้นตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ฉาก :

4.2 บทสนทนา.....

4.3 กลวิธีในการแต่ง

-การเปิดเรื่อง :

-การดำเนินเรื่อง :

-การปิดเรื่อง :

5. นักเรียนได้รับคุณค่าหรือข้อคิดใดบ้างจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan เพื่อสรุปเรื่องสั้น
ที่อ่านให้ถูกต้องและสมบูรณ์

ปรัชญาหน้ากระจก

แนวคำตอบใบงานที่ 1 เรื่อง บันทึกการอ่านเรื่องสั้น: ปรัชญาหน้ากระจก

1. ตัวละครหลักในเรื่องนี้มีใครบ้าง และมีนิสัยอย่างไร

ตอบ ตัวละครหลักในเรื่องนี้ ได้แก่

1. ชายคนหนึ่ง พนักงานบริษัทฝ่ายโฆษณา เป็นคนตรงไปตรงมา ซื่อราคาญ แต่ลึกๆแล้วจิตใจดี นึกถึงความรู้สึกผู้อื่น พร้อมจะรับผิดชอบการกระทำของตน
 2. เด็กชายแดง เด็กเซ็ดกระจกตามสี่แยกไฟแดง เพื่อขอความเมตตาจากเจ้าของรถ รู้จักการต่อรอง เอาตัวรอดได้
 3. พี่สาวของแดง เด็กเซ็ดกระจกตามสี่แยกไฟแดง ฉลาดแกมโกง มีเล่ห์เหลี่ยม เอาตัวรอดเก่ง
2. แนวคิดสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร

ตอบ มนุษย์ต้องมีสัญชาตญาณการเอาตัวรอดเพื่อให้อยู่ในสังคมได้

3. ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องนี้

ตอบ ชายคนหนึ่งกำลังคิดโฆษณาขายข้าวซึ่งเป็นข้าวที่มีลักษณะไม่ดี วันหนึ่งขณะรถติดไฟแดง มีเด็กชายจะมาเซ็ดกระจก เขายื่นเงินให้หนึ่งบาทแทน แต่เด็กต่อรองขอเป็นสิบบาท เขาแก้มือยื่นเหรียญสิบลงพื้นให้เด็กเก็บ วันต่อมา เขาเจอเด็กผู้หญิงคนหนึ่งมาทำหน้าที่แทน และบอกว่าน้องชายถูกรถชนเสียชีวิต ชายคนนี้ตกใจมาก จึงให้เงินจำนวนมากเพื่อชดเชยความรู้สึกผิด และได้ติดตามไปดูที่บ้านเด็กทั้งสอง กลับพบว่าแท้จริงแล้วสิ่งที่เด็กผู้หญิงบอกเป็นเรื่องโกหก เขาจึงคิดได้และได้ความคิดในการนำเสนอโฆษณาขายข้าวไปเสนอแก่บริษัท

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องสั้นตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ฉาก : ฉากในเรื่องนี้ ได้แก่ สี่แยกไฟแดงบนถนน , บ้านของเด็กชายแดงและพี่สาว และบริษัทของชายคนนี้ แต่ฉากหลักๆที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง ได้แก่ สี่แยกไฟแดงบนถนน

4.2 บทสนทนา : บทสนทนาในเรื่องนี้มีความเหมาะสม มีความสมจริงตามพฤติกรรมมนุษย์ ทำให้ทราบอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด บุคลิกลักษณะและคุณธรรมของตัวละครได้ชัดเจน

4.3 กลวิธีในการแต่ง

- การเปิดเรื่อง: เปิดเรื่องโดยใช้การบรรยายถึงตัวละคร
- การดำเนินเรื่อง: ดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน
- การปิดเรื่อง: จบลงแบบขมวดปมปัญหาหรือหักมุม

5. นักเรียนได้รับคุณค่าหรือข้อคิดใดบ้างจากเรื่องนี้: มนุษย์ต้องรู้จักเอาตัวรอดเพื่อให้อยู่ในสังคมได้ , บางครั้งความเมตตาที่มากเกินไปก็อาจส่งผลเสีย, การทำโฆษณาให้ได้รับความนิยมต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก, คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ ฯลฯ

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล วิชา ภาษาไทย ท 22101 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2/2

เลขที่	พฤติกรรม ชื่อ-สกุล	ความสนใจ กระตือรือร้น ในการเรียน			การมีส่วนร่วม ในการทำ กิจกรรม เช่น ตอบ คำถาม			ความ รับผิดชอบ ต่องาน ที่ได้รับ มอบหมาย			คุณธรรม ในการเรียน เช่น ความขยัน ซื่อสัตย์ มีจิต สาธารณะ			รวม	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		12

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม :

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวชลธิดา หงษ์เหม)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

3 หมายถึง ดี

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ปรับปรุง

ระดับคุณภาพ

10 - 12 คะแนน = ดี

7 - 9 คะแนน = พอใช้

4 - 6 คะแนน = ปรับปรุง

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล
 วิชาภาษาไทย ท 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความสนใจ กระตือรือร้นใน การเรียน	มีความสนใจและ กระตือรือร้นใน การเรียน ตลอดเวลา	มีความสนใจและ กระตือรือร้นใน บางเวลา พุดคุย นอกเรื่องบ้าง 1 – 2 ครั้งในคาบ	มีความสนใจและ กระตือรือร้นใน บางเวลา พุดคุย นอกเรื่อง 3 ครั้ง ขึ้นไป ในคาบ
2. การมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม เช่น ตอบคำถาม	มีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม สม่ำเสมอ ตลอดคาบ ตอบคำถาม ของครูได้ทุกครั้ง	มีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรม แต่ ไม่สามารถ ตอบคำถามที่ครู ถามได้	ไม่มีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม และ ไม่สามารถ ตอบคำถามที่ครู ถามได้
3. ความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย	มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมายอย่างดี ทำงานเสร็จและ ส่งตามเวลา ทุกครั้ง	มีความรับผิดชอบ ต่องาน ที่ได้รับ มอบหมาย แต่ทำงานไม่เสร็จ และส่งไม่ทันเวลา	ไม่มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ทำงานไม่เสร็จและ ส่งไม่ทันเวลา
4. คุณธรรมใน การเรียน เช่น ความขยัน ซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะ	มีคุณธรรมใน การเรียน โดย ขยัน ซื่อสัตย์ หรือมี จิตสาธารณะ ต่อครูและเพื่อน ทุกครั้งที่มีโอกาส	มีคุณธรรมใน การเรียน โดยขยัน ซื่อสัตย์ หรือมี จิตสาธารณะต่อครู และเพื่อน 1 – 2 ครั้ง	ขาดคุณธรรมใน การเรียนโดย ไม่ขยันเรียน ไม่ซื่อสัตย์หรือไม่มี จิตสาธารณะต่อครู และเพื่อน

แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม วิชาภาษาไทย ท 22101 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2/2

เลขที่	พฤติกรรม ชื่อ-สกุล (กลุ่มที่)	ความ ถูกต้อง ชัดเจนของ เนื้อหา ที่นำเสนอ			ความคิด สร้างสรรค์ ในการ นำเสนอ			การมี ส่วนร่วม สร้างสรรค์ งานกลุ่ม			การตรงต่อ เวลา			รวม
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม :

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวชลธิดา หงษ์เหม)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

- 3 หมายถึง ดี
- 2 หมายถึง พอใช้
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

ระดับคุณภาพ

- 10 - 12 คะแนน = ดี
- 7 - 9 คะแนน = พอใช้
- 4 - 6 คะแนน = ปรับปรุง

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
วิชาภาษาไทย ท 22101 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความถูกต้อง ชัดเจนของเนื้อหา ที่นำเสนอ	เนื้อหาที่น่าสนใจ มีความถูกต้อง ชัดเจน ทุกประเด็น มีรายละเอียด ครบถ้วน	เนื้อหาที่น่าสนใจ มีความถูกต้อง ชัดเจน แต่มี ข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น	เนื้อหาที่น่าสนใจ ขาดความถูกต้อง ชัดเจน และ มีข้อผิดพลาด 3 ประเด็นขึ้นไป
2. ความคิด สร้างสรรค์ ในการนำเสนอ	มีความคิด สร้างสรรค์ ในการนำเสนอ ผลงาน ชิ้นงานแปลกใหม่ น่าสนใจ	มีความคิด สร้างสรรค์ ในการนำเสนอ ผลงาน แต่ชิ้นงาน ไม่แปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ	ขาดความคิด สร้างสรรค์ใน การนำเสนอผลงาน ชิ้นงานไม่แปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ
3. การมีส่วนร่วม สร้างสรรค์งานกลุ่ม	สมาชิกทุกคน มีส่วนร่วมใน การสร้างสรรค งานกลุ่ม และแสดง ความคิดเห็น	มีสมาชิก 1 – 2 คน ที่ไม่มีส่วนร่วมใน การสร้างสรรค งานกลุ่ม และ แสดงความคิดเห็น	มีสมาชิกตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป ที่ไม่มี ส่วนร่วมใน การสร้างสรรค งานกลุ่ม และแสดง ความคิดเห็น
4. การตรงต่อเวลา	งานของกลุ่มเสร็จ ตามกำหนดเวลา และงานมีคุณภาพดี	งานของกลุ่มเสร็จ ตามกำหนดเวลา แต่งานไม่มีคุณภาพ	งานของกลุ่มเสร็จ ไม่ทันเวลาที่กำหนด และงานไม่มีคุณภาพ

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ฉบับนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 คะแนน กำหนดเวลาในการทำข้อสอบ 60 นาที
2. ในการตอบให้ใช้ดินสอดำเบอร์ 2B ระบายวงกลมตัวเลือกหรือในกระดาษคำตอบให้เต็มวง (ห้ามระบายนอกวง) ในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่าง ถ้าตัวเลือก ก เป็นคำตอบที่ถูกต้องให้ทำดังนี้

● ก ○ ข ○ ค ○ ง

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ ต้องลบรอยระบายในวงกลมตัวเลือกเดิม ให้สะอาดหมดรอยดำเสียก่อน แล้วจึงระบายวงกลมตัวเลือกใหม่

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 4

แชมเปญ

ชวลิตอารมณ์ดีเป็นพิเศษในคืนนี้

พวกเขาห้าคนเลี้ยงฉลองกันเจียบๆในร้านอาหารเล็กๆแห่งนี้ ชวลิตไม่ชอบสถานที่พลุกพล่าน ความจริงเขาไม่ชอบสถานที่อื่นใดนอกจากสำนักงาน แต่คำประกาศในวันนี้ทำให้เขาปรากฏตัวที่นี่ เขาทำงานมาสี่สิบปี ทั้งฉลาดและขยัน ในที่สุดฝันก็เป็นจริง เขาได้รับการโปรโมตจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ให้เป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัทในประเทศไทย

“ยินดีด้วย” เพื่อนร่วมงานเอ่ย

ใครอีกคนว่า “อย่างนี้ต้องแชมเปญแล้วละ”

แล้วบริกรก็นำแชมเปญมาให้

ชวลิตอารมณ์ดีเป็นพิเศษในคืนนี้ หลังจากกบดานมาห้าเดือน นี่เป็นครั้งแรกที่เขาออกมาพบโลกภายนอก เขาห่อตัวอยู่ในมูมมี้ตของร้าน เขารู้ว่าเขายังไม่ปลอดภัยร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ห้าเดือนที่ผ่านมาพิสูจน์ว่า เขาน่าจะปลอดภัยในระดับหนึ่ง ศัตรูคงคาดไม่ถึงว่าเขาจะมากบดานในกรุงเทพฯ

หลังจากการสังหารเจ้าพ่อสันต์แห่งภาคตะวันออก ฝ่ายตรงข้ามส่งคนมาตามล่าเขาทันที แต่เขาก็สลัดการติดตามของพวกนั้นไปได้ เขามิ่นำรับงานชิ้นนั้นเลย.....

เขากบดานมานานห้าเดือน ออกมาหาอาหารเฉพาะเวลาค่ำ เขานอนไม่พอมานหลายเดือนตื่นกลางดึกทุกครั้งที่ได้ยินเสียงแกรกราก กระจกหน้าต่างอวบลงทุกวัน แต่จับดูจ่าศีลแล้ว ห่าอะไรอรร้อยๆกินและสุราดื่มสักแบน

ร้านอาหารเจียบ ลูกค้าประปราย เสียงคนเสียดังมาจากบางมุมของร้าน

พลันเขาชะงักกึกเมื่อได้ยินเสียงปิ่น เขากะโจนร่างหลบโดยสัญชาตญาณ กระตุกปิ่นคู่ชีพขึ้นมาลั่นไกสวนไปที่จุดกำเนิดของเสียงปิ่น

เสียงกรีดร้องของผู้คน “คุณชวลิตถูกยิง...” พร้อมกับที่วัตถุชิ้นหนึ่งกระเด็นมาหล่นเบื้องหน้าเขา

จุกแชมเปญ.....

1. เพราะเหตุใด ชวลิตจึงมาที่ร้านอาหารแห่งนี้

- ก. เพื่อฉลองตำแหน่งใหม่
- ข. เพื่อสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน
- ค. เพื่อฉลองที่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- ง. เพื่อฉลองที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนบริษัทไปต่างประเทศ

2. จากเรื่องสั้นข้างต้น ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. ชวลิตได้รับตำแหน่งใหม่เพราะความขยัน
- ข. ชาญฆ่าคนตายและมากบดานที่เมืองหลวง
- ค. ฝ่ายตรงข้ามส่งมือปืนมายิงชาญที่ร้านอาหาร
- ง. ชวลิตทดลองตำแหน่งใหม่กับเพื่อนด้วยแซมเป็ญ

3. “ความจริงเขาไม่ชอบสถานที่อื่นใดนอกจากสำนักงานแต่คำประกาศในวันนี้ทำให้เขาปรากฏตัวที่นี้”

จากข้อความข้างต้น คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึงข้อใด

- ก. ประกาศเลื่อนขึ้นเงินเดือน
- ข. ค่ายกย่องชมเชยจากเพื่อนร่วมงาน
- ค. การสนับสนุนจากต้นสังกัดให้รับตำแหน่งใหม่
- ง. คำชมเชยจากหัวหน้างานที่บริษัทในต่างประเทศ

4. ผู้แต่งใช้กลวิธีใดในการปิดเรื่อง

- ก. ปิดเรื่องด้วยการหักมุม
- ข. ปิดเรื่องแบบประทับใจผู้อ่าน
- ค. ปิดเรื่องด้วยการให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน
- ง. ปิดเรื่องโดยทิ้งคำถามไว้ให้ผู้อ่านคิด

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5 – 8

วันนี้บคนในร้านทั้งวันได้ห้าคน

บอกกับไอ้จิกที่นั่งกินอยู่ว่า “เป็นอย่างนี้อีกไม่นาน กูก็คงต้องเลิกขาย เศรษฐกิจแย่คนกินน้อยลง”

ไอ้จิกวางตะเกียบลง “ลุงครับ ขอบอกอะไรตรงๆ ได้ไหม”

“อะไรวะ ไอ้จิก”

“ไม่เกี่ยวกับเศรษฐกิจแย่หรือ กูกินของลุงไม่อร่อยจริงๆ”

“จั้นหรือ?”

“คนอื่นไม่กล้าบอกลุงหรือ แต่ผมเป็นห่วง ลุงเป็นญาติผม”

“ไม่อร่อยยังไงหือ?”

“มันไม่นุ่ม รสชาติไม่อร่อย รสชาติไม่เพรช”

“ลูกขึ้นนะไม่ใช่นมสดหรือดัชมิลล์นะไวย ไอ้จิก”

“ลุงไม่กล้ารับความจริง แล้วบ่นว่าลูกค้าน้อยทำไม? ”

“รสชาติมันแย่เป็นยังไง ไอ้จิก?”

(ต่อ)

“ไม่รู้จะอธิบายยังไง.....” ไอ้จิกมองไปรอบตัว สายตาหยุดที่โทรทัศน์

“.....ลุงรู้ไหม ว่าทำไมละครพวกนี้ถึงมาฉายตอนกลางวัน ในเวลาที่ไม่มีการดู”

“ใครบอกไม่มีคนดู คุณนั่งละที่ดู แล้วมันเกี่ยวอะไรกับลูกชิ้นของกู?”

“มันซ่าซากนะ เขาเลยเอามาฉายให้เต็มเวลา ดูๆไปมันสำหรับคนที่ไม่มีทางเลือก”

“แต่ก็ไม่จริงจรงก็ไม่ต้องแคร์”

ปากมึงจัดเหลือเกิน ไอ้จิก แต่กูรู้ว่ามึงพูดอย่างจริงจัง.....เดินไปหยุดที่หลังร้าน
สายตาจับที่กล่องบนชั้น

“คุณนายศุข”

เขาไม่ได้เปิดกล่องนี้มานานแล้ว ซึมทุกครั้งทีเห็นกล่อง เขารู้สึกว่าพวกเขาน่าจะยัง
เล่นละครได้อีกหลายปี

มองกล่องนั้นเนิ่นนาน ในที่สุดก็หยิบกล่องลงมา

เปิดกล่องออก ภายในนั้นเป็นชุดละครของเจ้าชาย รองเท้าโบราณ ชฎา

หยิบชุดนั้นขึ้นมาสวมและส่องกระจก

“พวกมึงไม่รู้หรือว่า กูเคยใหญ่มาก่อน ตอนนั้นกูเป็นถึงพระเอกเขี้ยววันนะ กูเคย
เหาะเหินเดินอากาศ เคยช่วยเจ้าหญิงจากทรราช ใช้ดาบวิเศษพาดฟันคนร้าย ช่วยบ้านเมือง
จากพอมด กูเคยชนช้างกับข้าศึก”

คุณนายศุขโด่งดังจากละครตามงานวัดและหันไปทำรายการโทรทัศน์ งานไหลมา
เทมา จนต้องถ่ายทำไป แต่งเรื่องไป จนถึงวันที่เขาพบว่าคนดูน้อยลง

เก็บชุดนั้นใส่กล่อง

วางกล่องกลับบนชั้น เดินไปที่ครัว

บางที ถ้าเราใส่ปลาหมึกย่างเข้าไปในลูกชิ้น อาจทำให้ลูกชิ้นอร่อยขึ้นนะ.....

ไม่ลองคงไม่รู้

ที่มา : รวมเรื่องสั้นชุด หนึ่งวันเดียวกัน (life in a day) : วินทร์ เลียววาริณ

5. เรื่องสั้นเรื่องนี้ใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องแบบใด

ก. ดำเนินเรื่องตามปฏิทิน

ข. ดำเนินเรื่องแบบย้อนหลัง

ค. ดำเนินเรื่องแบบย้อนเวลากลับไปกลับมา

ง. ดำเนินเรื่องโดยเล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับไปสลับมา

6. จากเรื่องสั้นข้างต้น นายสุข ควรนำหลักการในข้อใดมาปฏิบัติเพื่อให้การค้าขายได้ผลดีขึ้น
- การแบ่งปัน
 - การปรับตัว
 - การเอาใจใส่
 - การเลียนแบบ
7. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องสั้นเรื่องนี้ตรงกับข้อใด
- คนเราต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดในสังคม
 - มนุษย์ชอบความทันยุคทันสมัยไม่ล้าหลัง
 - เราควรมีความจริงใจให้แกกันในการดำเนินชีวิต
 - ความคิดสร้างสรรค์จำเป็นต่อผู้ประกอบการอาชีพค้าขาย
8. นักเรียนจะตั้งชื่อเรื่องสั้นนี้ว่าอย่างไรให้เหมาะสม
- โลกใบใหม่
 - ละครในกล่อง
 - กล่องของนายสุข
 - กล่องแห่งความจริง

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 9 – 10

ข้าวกล้อง : ของขวัญปีใหม่เพื่อสุขภาพ

พญ.ลลิตา ธีระสิริ

ข้าวกล้อง คือ ข้าวที่กะเทาะเอาเพียงเปลือกแข็ง ๆ ออก เป็นข้าวที่ยังมีเยื่อหุ้มข้าว ซึ่งถือเป็นสารเส้นใย มีวิตามินบีหลายชนิด ซึ่งทำให้เมล็ดข้าวมีสีเหลืองนวล วิตามินบีนี้จะใช้กับการทำงานของสมองและใช้ในเมตาโบลิซึมของการเปลี่ยนข้าวให้กลายเป็นพลังงาน มีจมูกข้าวมีวิตามินอี ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ตัวสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้หากเราต้องการมีสุขภาพดี

จากประวัติศาสตร์คนไทยตำข้าวกินมาตลอด กระบวนการแบบโบราณนี้ทำให้ได้ข้าวกล้องหรือที่เรียกว่าข้าวซ้อมมือ มากิน จึงจะลองสรุป ประโยชน์ของข้าวกล้องต่อสุขภาพพอสังเขป ดังต่อไปนี้

1. ข้าวกล้องคือคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อนซึ่งให้พลังงานพร้อมใช้ เพราะอุดมด้วยวิตามินบีหลายตัว ทั้งยังช่วยในการทำงานของสมอง เส้นประสาท และกล้ามเนื้อ ป้องกันโรคเหน็บชาที่สำคัญวิตามินบีที่มากพร้อมกับข้าวกล้องมีความจำเป็นในการใช้เปลี่ยนข้าวกล้องให้เป็นพลังงาน

(ต่อ)

2. ข้าวกล้องมีวิตามินอีสูง วิตามินอีอยู่ที่จมูกข้าวซึ่งไม่ถูกขัดทิ้งไปเช่นเดียวกับข้าวขาว มีประโยชน์ในการป้องกันอาการเสื่อมของร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะป้องกันอนุมูลอิสระไม่ให้ทำอันตรายผนังหลอดเลือด เป็นการลดอัตราเสี่ยงต่อการอุดตันของหลอดเลือด

3. ข้าวกล้องมีสารเส้นใยสูง เนื่องจากข้าวกล้องคือข้าวที่กะเทาะเอาเพียงเปลือกแข็งที่หุ้มเมล็ดข้าวออก ข้าวกล้องจึงมีเยื่อหุ้มเมล็ดข้าวซึ่งเป็นแหล่งของสารเส้นใย เพราะเหตุนี้ ข้าวกล้องก็เลยมีสารเส้นใยมากถึง 2-3.4 กรัม / 100 กรัม มากกว่าข้าวขาวที่ถูกขัดเอาเยื่อนี้ทิ้งไป

4. ข้าวกล้องอุดมด้วยเซเลเนียม-สารต้านอนุมูลอิสระอีกตัวหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์เอื้อให้การทำงานของเบต้าแคโรทีน วิตามินซี และวิตามินอีเป็นไปอย่างราบรื่น อีกประการหนึ่ง เซเลเนียมจะช่วยป้องกันและลดอาการวัยหมดประจำเดือน ข้าวกล้องจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้หญิง หากเริ่มกินตั้งแต่สาว ๆ อาการวัยหมดประจำเดือน จะไม่มีเลย

ในปีใหม่ที่จะถึงนี้ ลองมอบสุขภาพดีให้กับคนที่คุณรักด้วยการมอบข้าวกล้องให้เป็นของขวัญ จะเป็นข้าวกล้องพันธุ์ไหนก็แล้วแต่ชอบ ตามแต่สะดวก

ที่มา : คอถัมน์ เพื่อชีวิตและสุขภาพ นิตยสารขวัญเรือน ฉบับที่ 1083 ปักษ์แรก มกราคม 2560

9. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของบทความนี้

- ก. ข้าวกล้องประกอบด้วยวิตามินอี วิตามินบีและจมูกข้าวเป็นหลัก
- ข. เราควรหันมารับประทานข้าวกล้องเพราะมีประโยชน์ต่อสุขภาพ
- ค. ในเทศกาลปีใหม่ควรมอบข้าวกล้องให้เป็นของขวัญแก่คนที่เรารัก
- ง. ข้าวกล้องคือข้าวที่กะเทาะเอาเพียงเปลือกแข็งๆออกแต่ยังมีเยื่อหุ้มข้าว

10. ใครปฏิบัติตนไม่สอดคล้องกับความรู้ที่ได้รับจากบทความ

- ก. ต้มซื้อข้าวกล้องไปฝากคุณแม่ซึ่งท้องผูกเป็นประจำ
- ข. ออຍอดหนุนข้าวขัดสีในโครงการน้ำใจไทยช่วยชาวนา
- ค. ซิตาร์นำข้าวกล้องไปปรุงอาหารและแจกจ่ายแก่เพื่อนนางแบบ
- ง. เอ็งเอยเปลี่ยนมารับประทานข้าวกล้องทุกเช้าก่อนไปโรงเรียน

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 11 – 12

ถ่าน คำดี สร้างผิวสวย

มนุษย์รู้จักถ่านมาตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ จากกิ่งไม้ที่ถูกเผาจนเป็นก้อนดำ มีประโยชน์เพียงใช้เขียนภาพบนผนังถ้ำ จนกระทั่งราว 30,000 ปีก่อน ชาวโรมันค้นพบวิธีการทำถ่านไม้และนำถ่านที่ได้มาเป็นเชื้อเพลิง ไม่ต่างกับคนไทยที่มักหุงหาอาหารด้วยถ่าน เพราะทำให้กับข้าวกับปลาจานนั้นมีกลิ่นหอมฉุน

ในปัจจุบัน บ้านไหนไม่มีถ่านนับว่าพลาดมากนะคะ เพราะถ่านก้อนดำๆนี้แหละที่จะช่วยกู้ชีพตู้เย็นในทุกครัวเรือน เนื่องจากดูดกลิ่นและความชื้นได้เป็นอย่างดี แต่นอกจากคุณสมบัติข้างต้น ถ่านยังสามารถสร้างผิวสวยเจิดจรัสได้อีกด้วย

ความจริงของถ่าน

เห็นดำๆไม่น่าใช้ แต่รู้ไหมคะ ถ่านมีดีกว่าที่คุณคิด รองศาสตราจารย์ ดร.จิตต์ลัดดา ศักดาพาณิชย์ อาจารย์ประจำภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อธิบายถึงสรรพคุณของถ่านที่มีต่อผิวพรรณว่า

ถ่านอุดมด้วยแร่ธาตุโมเลกุลเดี่ยวที่ร่างกายดูดซึมได้โดยตรง เช่น โซเดียม โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส สังกะสี เป็นต้น ซึ่งช่วยเสริมความแข็งแรงให้ผิว และยังไม่ต้องกังวลว่าสารเหล่านี้ จะเป็นอันตราย เพราะร่างกายจะกำจัดแร่ธาตุส่วนเกินได้โดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย จึงช่วยลดการอักเสบของผิวได้

ดำๆ ดีดี

ถ่านมีดีกว่าดูดกลิ่นแล้วใช้ใหม่ล่ะ เอาเป็นว่าเรามาสำรวจกันดีกว่า ว่าถ่านเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์เพื่อความงามใดบ้าง ตามเคาน์เตอร์เครื่องสำอาง

มาสก์

ทาทิ้งไว้ 10 – 15 นาที แล้วล้างออก ช่วยให้ผิวแห้งและลอกปรุผิวจากผื่นแดงได้เป็นอย่างดี

สบู่ล้างหน้า

สบู่ผสมสารสกัดจากถ่าน ช่วยลดเชื้อแบคทีเรียและอุดมด้วยวิตามิน เพื่อลดริ้วรอย สร้างสัมผัสที่นุ่มนวล

ยาสีฟัน

แปรงฟันเป็นประจำทุกวัน เช้า – เย็น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูดซับคราบสีตามผิวฟัน

ที่มา : คอลัมน์ Beauty Remedies เรื่อง พรรณิภา จำปาตอง นิตยสารชีวจิต ฉบับที่ 411 ปีที่ 18. 16 พฤศจิกายน 2558

11. จากบทความข้างต้น ข้อใดไม่ใช่ข้อเท็จจริง
 - ก. คนไทยทุกบ้านหุงหาอาหารโดยใช้ถ่าน
 - ข. ถ่านมีสรรพคุณช่วยเสริมความแข็งแรงให้ผิว
 - ค. ถ่านเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์เพื่อความงาม
 - ง. ถ่านอุดมด้วยแร่ธาตุโมเลกุลเดี่ยวที่ร่างกายดูดซึมได้โดยตรง
12. บุคคลใดปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับข้อมูลจากบทความข้างต้น
 - ก. มะนาวทำอาหารจากเตาถ่านเพราะราคาถูก
 - ข. สัมโอชวนเพื่อนไปซื้อเครื่องสำอางตามเคาน์เตอร์
 - ค. ทับทิมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของถ่าน
 - ง. ขุนนมาส์กหน้าเป็นประจำเพื่อช่วยให้ใบหน้าสวยใสไร้สิว

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 13 – 15

สัมพันธ์กับสัมพันธ์

เล่ากันว่า ครั้งหนึ่งลื้อตอกไปจับจ่ายที่ตลาดขายผลไม้แห่งหนึ่ง เขาบอกแม่ค้าขายส้มว่า ช่วยคัดส้มที่เปรี้ยวที่สุดออกมา นัยว่าจะเอาส้มเปรี้ยวไปถ่ายทำหนัง แม่ค้าทำตาม แยกกองส้มเปรี้ยวสัมพันธ์ออกมาเป็นสองกองใหญ่ ลื้อตอกยิ้มอย่างมีเลศนัย กล่าวว่า ข้าพเจ้าเปลี่ยนใจแล้ว ว่าแล้วก็เหมาซื้อสัมพันธ์ไปหมด

ใจคนเราก็เป็นการผสมระหว่างผลไม้สองกอง กองหนึ่งรสหวาน อีกกองหนึ่งรสเปรี้ยว สุขกับทุกข์ รักกับเกลียด ชื่นชมกับอิจฉา สมถะกับโลภ อารมณ์ขันกับอารมณ์เศร้า เหล่านี้คละเคล้ากันในใจเราทุกวัน ทุกวัน และทุกวัน

อารมณ์"เปรี้ยว" ไม่จำเป็นต้องเป็นผลกระทบจากภายนอก บางครั้งนอนหลับตาในห้องปิดเงียบคนเดียว ผลไม้อารมณ์ก็สามารถเน่าเสียได้เช่นกัน หากไม่แยกมันออก ผลไม้ทั้งกองอาจเสียหายทั้งหมด

แต่การแยกกองเปรี้ยวออกมาได้ง่ายเหมือนแยกส้ม ธรรมชาติติดตั้งเครื่องมือให้เราทุกคนฟรีๆ คือ สติ คือการรับรู้สภาพจิตที่กำลังอยู่ในอารมณ์ประเภทใด สติ คือ กรรมวิธีการบ่มอารมณ์ ผู้ใหญ่รุ่นก่อนสอนให้นับหนึ่งถึงสิบ เพื่อรอให้ "สัมพันธ์เปรี้ยว" กลายเป็น "สัมพันธ์หวาน"

ตั้งสติ ใจเย็นๆ รอคอยสักพัก สัมพันธ์เปรี้ยวก็กลายเป็นสัมพันธ์หวาน

ที่มา : วินทร์ เลียววาริณ (ผู้แต่ง).www.winbookclub.com.28 มีนาคม 2548

13. จากบทความข้างต้น ข้อความใดต่อไปนี้ไม่ใช่ข้อคิดเห็น
- สติ คือ การรับรู้สภาพจิตที่กำลังอยู่ในอารมณ์ประเภทใด
 - ผู้ใหญ่รุ่นก่อนสอนให้นับหนึ่งถึงสิบเพื่อรอให้ลมเปรี๊ยะกลายเป็นลมหวาน
 - บางครั้งนอนหลับตาในห้องปิดเงียบคนเดียว ผลไม้อารมณ์ก็สามารถเน่าเสียได้เช่นกัน
 - ใจคนเราก็เป็นการผสมระหว่างผลไม้สองกอง กองหนึ่งรสหวาน อีกกองหนึ่งรสเปรี้ยว
14. การกระทำของล้อต๊อก ตรงกับสำนวนใด
- รีดเลือดกับปู
 - ฉลาดแกมโกง
 - ทำนาบนหลังคน
 - ยิงปืนนัดเดียว ได้นกสองตัว
15. เหตุใดผู้เขียนจึงกล่าวว่า “ตั้งสติ ใจเย็นๆ รอคอยสักพัก ลมเปรี๊ยะก็กลายเป็นลมหวาน”
- เพราะถ้าเรารู้จักรอเวลาที่เหมาะสม เราจะประสบความสำเร็จได้
 - เพราะถ้าเราคิดเป็นก็จะสามารถจัดการกับอารมณ์ต่างๆของเราเองได้
 - เพราะถ้าเรารู้จักอดทนและมีสติก็จะทำให้เราใจเย็น อารมณ์ดีขึ้นเองได้
 - เพราะถ้าเรารู้จักใจเย็น ไม่วุ่นวาย ย่อมเกิดเรื่องดีๆขึ้นในชีวิตเราและคนรอบข้างได้

อ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 16 – 17

ชาวสตัทึบบริจาคของช่วยภาคใต้

เมื่อวันที่ 12 ม.ค.ที่มูลนิธิสว่างโรจนธรรมสถาน อ.สตัทึบ นายพิชิต เกรียกุกุทัณฑ์ หัวหน้าหน่วยกู้ภัยมูลนิธิสว่างโรจนธรรมสถาน พร้อมเจ้าหน้าที่กู้ภัยได้ช่วยกันรวบรวมสิ่งของบริจาค เครื่องอุปโภค บริโภค อาทิ อาหารแห้ง น้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและสิ่งของจำเป็นอีกจำนวนมาก ที่พี่น้องประชาชนชาวอ.สตัทึบได้หลังไหลกันนำมาบริจาค เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมในพื้นที่ภาคใต้ นายพิชิต เกรียกุกุทัณฑ์ กล่าวว่า จากเหตุการณ์ในหลายพื้นที่ของภาคใต้ได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ต่างต้องประสบปัญหาเดือดร้อนอย่างหนัก มูลนิธิสว่างโรจนธรรมสถาน สตัทึบ จึงได้ตั้งจุดรับบริจาคสิ่งของจะนำไปแจกจ่ายให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปีที่ 68 ฉบับที่ 21542 วันศุกร์ ที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2560

16. สำนวนในข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของข่าวข้างต้น

- เคียงบ่าเคียงไหล่
- น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า
- เอาใจเขามาใส่ใจเรา
- สองหัวดีกว่าหัวเดียว

17. จากข่าวข้างต้น ทุกข้อเป็นข้อเท็จจริงยกเว้นข้อใด

- ก. ประชาชนนำสิ่งของมารวมบริจาคเป็นจำนวนมาก
- ข. ภาคใต้ของไทยประสบปัญหาอุทกภัยอย่างหนักทุกปี
- ค. หน่วยงานที่รับบริจาคสิ่งของในที่นี้ คือ หน่วยกู้ภัยแห่งหนึ่ง
- ง. สิ่งของที่คนนำมาบริจาค ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค อาหารแห้ง เป็นต้น

อ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 18 – 20

แจ้งเตือนให้ระมัดระวังการเกิดอัคคีภัย

นายพศิน โกมลวิชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี เปิดเผยว่า ช่วงหน้าหนาวอากาศแห้ง จึงประกาศ แจ้งเตือนส่วนราชการ เอกชนและประชาชนให้ระมัดระวังการเกิดอัคคีภัย ตรวจสอบ บรรดาสายไฟ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ในอาคารบ้านเรือน หากมีสภาพเก่าโทรม เปื่อยยุ่ย ควรเปลี่ยน หรือแก้ไขให้อยู่ในสภาพดี ไม่ควรนำปลั๊กไฟ 1 ตัวใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้าหลายตัว หรือใช้ไฟ เกินขนาด ก่อนออกจากบ้านควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าไม่ได้จุกจุก จุดเทียน เปิดแก๊ส เปิดเตาไฟฟ้า หรือเสียบปลั๊กเตารีดทิ้งค้างไว้ อย่าให้เด็กเล่นไม้ขีดไฟ ไฟแช็กและเก็บให้พ้นตาพ่นมือเด็ก รวมทั้ง ไม่ทิ้งเด็กให้อยู่บ้านตามลำพัง ควรมีหรือติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่ได้มาตรฐาน ศึกษาวิธีการใช้ อย่างละเอียด และปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด หากจำเป็นต้องใส่เหล็กดัดตามประตู - หน้าต่างเพื่อกันขโมย ไม่ควรใช้แบบติดตาย แต่ให้เปิด - ปิดได้ด้วยกุญแจและเก็บลูกกุญแจไว้ใน ที่ที่หยิบได้ทันทีที่มีเหตุฉุกเฉิน จดและจำหมายเลขโทรศัพท์ของสถานีดับเพลิงใกล้บ้านหรือ อย่างน้อยให้จดจำหมายเลข 199,191,1784 ให้ได้ เมื่อเกิดอัคคีภัยให้แจ้งขอความช่วยเหลือทันที

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปีที่ 68 ฉบับที่ 21542 วันศุกร์ ที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2560

18. นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดในข่าวจึงแนะนำให้ติดประตู - หน้าต่างแบบใช้กุญแจ

- ก. สะดวกและมีราคาถูก
- ข. หาซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเปลี่ยนใหม่ได้ง่าย
- ค. ปลอดภัยมากกว่าการติดเหล็กดัดกรณีเกิดการลักขโมย
- ง. กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจะสามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ง่ายกว่า

19. ข้อใดเรียงลำดับเนื้อหาข่าวข้างต้นได้ถูกต้อง

- ก. ช่องทางติดต่อเมื่อเกิดอัคคีภัย - วิธีป้องกันการเกิดอัคคีภัย - สาเหตุการเกิดอัคคีภัย
- ข. สาเหตุการเกิดอัคคีภัย - วิธีป้องกันการเกิดอัคคีภัย - ช่องทางติดต่อเมื่อเกิดอัคคีภัย
- ค. สาเหตุการเกิดอัคคีภัย - ช่องทางติดต่อเมื่อเกิดอัคคีภัย - วิธีป้องกันการเกิดอัคคีภัย
- ง. ช่องทางติดต่อเมื่อเกิดอัคคีภัย - สาเหตุการเกิดอัคคีภัย - วิธีป้องกันการเกิดอัคคีภัย

20. นักเรียนจะนำแนวคิดจากข้างข้างต้นไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรให้เหมาะสม

- ก. กดใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดเมื่อรู้สึกว่าคุณอากาศแห้ง
- ข. ก่อนออกจากบ้านถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าให้เรียบร้อย
- ค. เปลี่ยนสายไฟในบ้านด้วยตนเองเมื่อเห็นมีความผิดปกติ
- ง. เก็บลูกกุญแจบ้านเอาไว้ในที่ที่ปลอดภัยเพื่อป้องกันขโมย

อ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 23

ในระยะนี้ช่วงเดือนสองเดือนที่ผ่านมา เกิดอากาศที่หนาวเย็นในหลายๆ พื้นที่ หลายๆ จังหวัด ส่งผลให้การค้าขายของบรรดาพ่อค้าแม่ค้าแบบรากหญ้าที่ทำธุรกิจเล็ก ค้าขายอาหาร และเครื่องดื่ม อย่างที่จะยกตัวอย่างในวันนี้ คือ อาชีพการขายเครื่องดื่มที่ต้องใส่น้ำแข็ง หรือ เครื่องดื่มแบบเย็น บางรายถึงกับมียอดขายที่ลดน้อยลง ทำให้บรรดาพ่อค้าแม่ค้าต้องหากกลยุทธ์ หรือรูปแบบใหม่ๆ แลกแหวกแนวมาเพื่อให้สินค้า อาหาร หรือ เครื่องดื่มมารับประทาน แม้จะอยู่ในช่วงอากาศที่หนาวเย็นก็ตาม อย่าง ชาเขียวทุโชน เมนูน้ำสองสี ที่คุณวิมล เวชศาสตร์ อายุ 38 ปี ชาวบ้านที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี อดีตพนักงานในบริษัทเอกชน แห่งหนึ่งได้ผันตัวออกมาลงทุนยึดอาชีพ ขายเครื่องดื่ม กาแฟโบราณ ชาเขียว โดยการเช่าพื้นที่ เล็กๆ ที่ข้างร้านสะดวกซื้อ บริเวณสี่แยกห้วยหินสีห์ ถนนเพชรเกษม จำหน่ายในช่วงเช้าตั้งแต่ เวลา 07.00 - 13.00 น. และในช่วงบ่าย 14.00 - 19.00 น. จะขายอยู่ที่ตลาดนัดจอยแจริมคลองชลประทาน ตำบลอ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ของทุกวัน ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของกลุ่มลูกค้าที่มาเดินจับจ่ายซื้อของ และ จากกลุ่มที่ติดตามข่าวสารจากทางสื่อสังคมออนไลน์ ถึงแม้จะมีอากาศที่หนาวเย็นแต่ชาเขียวทุโชนกลับได้รับความนิยม โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน และวัยรุ่น

คุณวิมล เจ้าของสูตรเมนูน้ำสองสีเล่าให้ฟังว่า เมนูน้ำชาเขียวทุโชน หรือน้ำสองสี เกิดขึ้นจากการที่ตนเองทำน้ำผัดหลังจากที่ลูกค้าสั่งน้ำและชวนคุยกันเพลินจนตัวเองเผลอลง ผิดแก้วและสังเกตเห็นน้ำสีสวยดี จึงลองชิม ผลปรากฏว่ามีรสชาติหอมชาเขียว นมสด และได้ ความหวานจากน้ำเฮลท์บลูบอยหรือนมข้นหวาน จึงได้นำมาดัดแปลงลองผัดลองถูก จนได้เมนู น้ำสองสี อาทิ ชาเขียวทุโชนนมสด ชาเขียวทุโชนนมชมพู และ ชาเขียวทุโชนนม หรือจะเป็น เมนูทุโชนที่ลูกค้าสั่งสลัปสี ก็สามารถทำให้รับประทานได้ แต่รสชาติก็ยังคงความเข้มข้น และความหอมของชาเขียวที่ลอยอยู่ด้านบน และจะให้เพิ่มความอร่อย ต้องใช้หลอดคนให้เข้ากัน จะ ได้ความหอมหวานจากน้ำที่นอนอยู่กันแก้ว ส่วนราคาจำหน่ายเพียงแก้วละ 20 บาทเท่านั้น ส่วนน้ำอื่นๆ ก็จะเริ่มต้นราคาตั้งแต่แก้วละ 10 บาท ไปจนถึง 45 บาท เมนูป็นก็เพิ่มอีกเพียง แก้วละ 5 บาท นับได้ว่า น้ำชาเขียวทุโชน หรือน้ำสองสี เป็นน้ำที่คุณวิมลนำมาเป็นเมนูน้ำ รสเด็ด สามารถสร้างรายได้เพิ่มยอดขายอีกด้วย

(ต่อ)

สำหรับผู้สนใจที่อยากจะไปลิ้มลองรสชาติสามารถติดต่อสอบถามทางได้ที่ 092-8470047 หรือ ไปกันได้ทั้งข้างร้านสะดวกซื้อ บริเวณสี่แยกห้วยหินสีห์ ถนนเพชรเกษม จำหน่ายในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 07.00 – 13.00 น. และในช่วงบ่าย 14.00 – 19.00 น จะขายอยู่ที่ตลาดนัดจอยแจ ริมคลองชลประทาน ตำบลอ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ของทุกวัน

ที่มา : <https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news173552>

21. จากข่าวข้างต้น เพราะเหตุใดผู้ค้าขายจึงต้องหากกลยุทธ์ใหม่ในการขายเครื่องดื่ม
- เพราะอากาศที่หนาวเย็น
 - เพราะมีทำเลในการค้าขายไม่ดี
 - เพราะมีคู่แข่งในการค้าจำนวนมาก
 - เพราะลูกค้าต้องการความแปลกใหม่
22. จากข่าวข้างต้น ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องใด
- ที่มาของเมนูน้ำสองสี
 - แหล่งที่ขายเมนูน้ำสองสี
 - ความนิยมในเมนูน้ำสองสี
 - รายได้จากการขายเมนูน้ำสองสี
23. ข้อคิดที่ได้จากข่าวข้างต้นคือข้อใด
- อาชีพค้าขายเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับผู้รักอิสระ
 - สื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญในสังคมปัจจุบัน
 - การเรียนรู้จากความผิดพลาดจะทำให้เราเข้มแข็งมากขึ้น
 - คนที่ประกอบอาชีพค้าขายควรมีความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 24 – 27

นิ้ววิเศษ

คุยกันผ่านนิ้วมือ
สื่อสารผ่านอากาศ
เป็นมนุษย์ประหลาด
วาดนิ้ววิเศษนัก
พบกันทางอากาศ
ปราศจากปากพูดทัก
อ่านคำไม่เว้นวรรค
แวนหนา ตาหนักโต
หัวเท่าไม้ขีดไฟ
นิ้วใหญ่เท่าแดงโม
เป็นไ้มานานโข
โจหัวไม่พ้นจอ
ใช้นิ้วเนรมิต
ความคิดลึกลับทอ
จินตนาการต่อ
สิ้นแล้วหนอความจริง

ที่มา : นิธาร : พรชัย แสนยะมูล

24. จากคำประพันธ์ข้างต้น ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
- บุคคลในเรื่องนี้รับสารโดยการอ่าน
 - บุคคลในเรื่องนี้ปกปิดความจริงกันและกัน
 - บุคคลในเรื่องนี้สื่อสารกันโดยไม่ได้ใช้การพูด
 - บุคคลในเรื่องนี้สื่อสารกันโดยไม่ได้เจอหน้ากัน
25. คำประพันธ์นี้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบการบรรยายในหัวข้อใด
- สุขภาพกับการใช้ชีวิต
 - วิถีชีวิตของมนุษย์เงินเดือน
 - การดำรงชีวิตในสังคมก้มหน้า
 - จินตนาการสำคัญกว่าความจริง

26. จากคำประพันธ์ข้างต้น “เป็นไปมานานโซ” คำที่ขีดเส้นใต้ มีความหมายตรงกับข้อใด
- คนที่พูดไม่ได้
 - คนสองคนที่ไม่กล้าพูดคุยกัน
 - ต่างฝ่ายต่างเคยชินกับการเงียบ
 - คนที่สื่อสารผ่านวิธีการอื่นที่ไม่ใช่การพูด
27. จากคำประพันธ์ข้างต้น สามารถสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวได้ข้อใด
- แนะนำวิธีการใช้เครื่องมือสื่อสาร
 - รณรงค์ลดการใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิด
 - รณรงค์เรื่องโทษของการใช้เครื่องมือสื่อสาร
 - ให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบเห็นหน้ากันในชีวิตจริง

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 28 – 30

โลกกว้างทางไกล

กบน้อยในกะลาม่าสงสาร	หลงว่าบ้านของมันนั้นยิ่งใหญ่
กะลาคลุมครอบหัวไม่กลัวใคร	คิดว่าภัยไม่กล้ามาแผ้วพาน
ไม่รู้มืดหรือสว่างอย่างไรอื่น	ไม่รู้คืนหรือวันที่ผันผ่าน
ไม่รู้ร้อนหรือหนาวอันยาวนาน	ไม่รู้การสังครมรักกลมเกลียว
เปรียบคนเรียนรู้น้อยด้อยความรู้	หยิ่งว่าอยู่โลกใหญ่ได้โดดเดี่ยว
เหมือนแมงป่องอวดพิษน้อยนิดเดียว	โง่งแต่เที่ยวอวดฉลาดขาดปัญญา
คือชีวิตติดลบเหมือนกบน้อย	นับวันถอยหลังไปไม่ก้าวหน้า
เอาอย่างกบกล้าออกนอกกะลา	เปิดหูตากว้างไกลมันใจตน
โลกยังกว้างทางยังไกลค้นให้พบ	ไปให้จบบรู้ให้แจ้งทุกแห่งหน
ย่อโลกไว้ในหนังสือสร้างคน	อ่านคิดค้นขีดเขียนเพียรฝึกปรือ
พัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจ	พัฒนาชีวิตด้วยหนังสือ
พัฒนางานดีด้วยฝีมือ	เพราะนั่นคือพื้นฐานการพัฒนา

ที่มา : กาญจนกานท์ รวมบทกวีวรรณคดีร่วมสมัย เล่ม 2 : สันติ ชนะเลิศ

28. จากคำประพันธ์ข้างต้น ไม่ได้กล่าวถึงคนประเภทใด
- คนที่ชอบเก็บตัว
 - คนที่ชอบอวดเก่ง
 - คนที่ไม่พัฒนาตนเอง
 - คนที่ชอบดูถูกคนอื่น

29. สำนวนใดไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. งูๆปลาๆ
- ข. กบในกะลา
- ค. หมาเห่าไม่กัด
- ง. ปัญญาแค่หางอึ่ง

30. ข้อคิดที่ได้จากคำประพันธ์ข้างต้น ตรงกับข้อใด

ก. พัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจ	พัฒนาชีวิตด้วยหนังสือ
ข. โลกยิ่งกว้างทางยิ่งไกลค้นให้พบ	ไปให้จบบรู้ให้แจ้งทุกแห่งหน
ค. ไม่มีมืดหรือสว่างอย่างใครอื่น	ไม่รู้คืนหรือวันที่ผันผ่าน
ง. เปรียบคนเรียนรู้น้อยด้อยความรู้	หยิ่งว่าอยู่โลกใหญ่ได้โดดเดียว

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด คำตอบของนักเรียนไม่มีผลต่อคะแนนในรายวิชา แต่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้ดียิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ สอบถามความคิดเห็นของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวชลธิดา หงษ์เหม

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
คำชี้แจง พิจารณารายการที่กำหนดให้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
1.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน					
2.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้					
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ทุกขั้นตอน					
4.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งคำถามและหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการได้					
รวม						
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้						
5.	นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด					
6.	นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม					
7.	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
8.	ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
รวม						
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
9.	นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์					
10.	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น					
11.	นักเรียนได้รับความรู้ใหม่จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
12.	นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
รวม						

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

ภาคผนวก ค
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและคะแนนผลการทดสอบ

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

แผน ที่	เนื้อหา สาระ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	ความ หมาย
			1	2	3		
1	การอ่าน เชิง วิเคราะห์ เรื่องสั้น	จุดประสงค์การเรียนรู้					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สาระการเรียนรู้					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		การวัดและประเมินผล					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		กิจกรรมการเรียนรู้					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สื่อการเรียนรู้					
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

แผนที่	เนื้อหาสาระ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	ความหมาย
			1	2	3		
3	การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ	จุดประสงค์การเรียนรู้					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สาระการเรียนรู้					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		การวัดและประเมินผล					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		กิจกรรมการเรียนรู้					
		สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สื่อการเรียนรู้					
		สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 15 แบบสำรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่ประเมิน	ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
				1	2	3		
การอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้	รู้จำ	1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้	เข้าใจ	3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้	วิเคราะห์	5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4. จำแนกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้	วิเคราะห์	7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			8	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	นำไปใช้	9	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			10	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		นำไปใช้	11	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			12	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 15 แบบสำรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด (ต่อ)

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่ประเมิน	ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล		
				1	2	3				
การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	เข้าใจ	13	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		วิเคราะห์	14	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
			15	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		นำไปใช้	16	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		วิเคราะห์	17	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
			18	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		เข้าใจ	19	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		นำไปใช้	20	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		วิเคราะห์	21	วิเคราะห์	21	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
					22	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
				นำไปใช้	23	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
					24	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
การอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าว	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. จำแนกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้	วิเคราะห์	25	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
			26	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		เข้าใจ	27	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
			28	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		นำไปใช้	29	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
			30	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		รู้จำ	31	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		เข้าใจ	32	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
		สังเคราะห์	33	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง		
วิเคราะห์	34	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง				

ตารางที่ 15 แบบสำรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด (ต่อ)

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่ประเมิน	ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
				1	2	3		
การอ่านเชิงวิเคราะห์ คำประพันธ์	1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้	รู้จำ	35	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			36	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2. เขียนผังความคิดจากเรื่องที่ได้	นำไปใช้	37	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			เข้าใจ	38	+1	+1	+1	1.00
	3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ได้	วิเคราะห์	39	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			สังเคราะห์	40	+1	+1	+1	1.00
	4. จำแนกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ได้	วิเคราะห์	41	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			เข้าใจ	42	+1	+1	+1	1.00
	5. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่ได้	วิเคราะห์	43	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
			44	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
45			+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	

ตารางที่ 16 แบบสำรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ประเด็นที่สอบถาม	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้	1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ทุกขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งคำถามและหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	5. นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	6. นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	7. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	8. ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	9. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	10. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	11. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	12. นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 17 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	กลุ่มสูง (Rh)	กลุ่มต่ำ (Rl)	p	r	หมายเหตุ
1	18	9	0.57	0.39	นำไปใช้
2	20	10	0.64	0.43	นำไปใช้
3	19	12	0.66	0.30	นำไปใช้
4	18	13	0.66	0.22	นำไปใช้
5	20	10	0.64	0.43	นำไปใช้
6	18	12	0.64	0.26	นำไปใช้
7	20	15	0.74	0.22	นำไปใช้
8	19	10	0.62	0.39	นำไปใช้
9	18	10	0.60	0.35	นำไปใช้
10	21	14	0.74	0.30	นำไปใช้
11	19	13	0.68	0.26	นำไปใช้
12	19	10	0.62	0.39	นำไปใช้
13	21	11	0.68	0.43	นำไปใช้
14	19	13	0.68	0.26	นำไปใช้
15	20	15	0.74	0.22	นำไปใช้
16	20	10	0.64	0.43	นำไปใช้
17	19	11	0.64	0.35	นำไปใช้
18	21	12	0.70	0.39	นำไปใช้
19	20	7	0.57	0.57	นำไปใช้
20	20	13	0.70	0.30	นำไปใช้
21	19	12	0.66	0.30	นำไปใช้
22	20	10	0.64	0.43	นำไปใช้
23	19	11	0.64	0.35	นำไปใช้
24	19	7	0.55	0.52	นำไปใช้
25	18	11	0.62	0.30	นำไปใช้
26	18	7	0.53	0.48	นำไปใช้
27	19	14	0.70	0.22	นำไปใช้
28	16	10	0.55	0.26	นำไปใช้
29	19	11	0.64	0.35	นำไปใช้
30	20	13	0.70	0.30	นำไปใช้

ตารางที่ 18 ค่าความแปรปรวน (S^2) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 30 ข้อ

X (คะแนน)	f	fx	x^2	fx^2
23	23	4	92	529
22	22	5	110	484
21	21	4	84	441
20	20	5	100	400
19	19	4	76	361
18	18	3	54	324
16	16	3	48	256
15	15	3	45	225
14	14	2	28	196
13	13	3	39	169
12	12	2	24	144
10	10	3	30	100
9	9	2	18	81
8	8	2	16	64
7	7	2	14	49
	$\sum f = 47$	$\sum fx = 778$	$\sum x^2 = 3823$	$\sum fx^2 = 14034$

ค่าความแปรปรวน (S^2) ของแบบทดสอบ

$$\begin{aligned}
 S^2 &= \frac{n\sum f x^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)} \\
 &= \frac{47(14034) - (778)^2}{47(46)} \\
 &= \frac{659598 - 605284}{2162} \\
 &= 25.12
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 19 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	p	q	pq	ข้อที่	p	q	pq
1	0.57	0.43	0.24	16	0.64	0.36	0.23
2	0.64	0.36	0.23	17	0.64	0.36	0.23
3	0.66	0.34	0.22	18	0.70	0.30	0.21
4	0.66	0.34	0.22	19	0.57	0.43	0.24
5	0.64	0.36	0.23	20	0.70	0.30	0.21
6	0.64	0.36	0.23	21	0.66	0.34	0.22
7	0.74	0.26	0.19	22	0.64	0.36	0.23
8	0.62	0.38	0.24	23	0.64	0.36	0.23
9	0.60	0.40	0.24	24	0.55	0.45	0.25
10	0.74	0.26	0.19	25	0.62	0.38	0.24
11	0.68	0.32	0.22	26	0.53	0.47	0.25
12	0.62	0.38	0.24	27	0.70	0.30	0.21
13	0.68	0.32	0.22	28	0.55	0.45	0.25
14	0.68	0.32	0.22	29	0.64	0.36	0.23
15	0.74	0.26	0.19	30	0.70	0.30	0.21
$\sum pq$							6.76

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (KR-20)

$$\begin{aligned}
 &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right] \\
 &= \frac{47}{46} \left[1 - \frac{6.76}{25.12} \right] \\
 &= \frac{47}{46} \times \frac{18.36}{25.12} \\
 &= 1.02 \times 0.73 \\
 &= 0.7446 \approx 0.75
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 20 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)	ค่าความต่าง(D)	ค่าความต่าง (D^2)
1.	13	15	2	4
2.	11	17	6	36
3.	10	16	6	36
4.	18	20	2	4
5.	14	21	7	49
6.	13	15	2	4
7.	19	20	1	1
8.	15	17	2	4
9.	12	23	11	121
10.	14	18	4	16
11.	8	15	7	49
12.	10	16	6	36
13.	16	18	2	4
14.	18	20	2	4
15.	15	19	4	16
16.	18	18	0	0
17.	12	21	9	81
18.	20	24	4	16
19.	10	16	6	36
20.	9	17	8	64
21.	13	17	4	16
22.	20	24	4	16
23.	14	16	2	4
24.	19	22	3	9
25.	13	18	5	25
26.	19	26	7	49
27.	19	22	3	9
28.	19	21	2	4
29.	19	22	3	9
30.	19	24	5	25

ตารางที่ 20 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)	ค่าความต่าง (D)	ค่าความต่าง (D^2)
30.	19	24	5	25
31.	17	19	2	4
32.	20	21	1	1
33.	19	21	2	4
34.	21	23	2	4
35.	19	20	1	1
36.	18	19	1	1
37.	16	20	4	16
38.	8	16	8	64
39.	14	18	4	16
40.	9	15	6	36
41.	15	18	3	9
42.	19	22	3	9
43.	18	23	5	25
44.	17	20	3	9
45.	10	17	7	49
	$\sum X = 689$	$\sum X = 870$	$\sum D = 181$	$\sum D^2 = 995$
	$\bar{X} = 15.31$	$\bar{X} = 19.33$		
	S.D. = 3.83	S.D. = 2.88		

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \\
 &= \frac{181}{\sqrt{\frac{45(995) - (181)^2}{45-1}}} \\
 &= \frac{181}{\sqrt{\frac{44775 - 32761}{44}}} \\
 &= \frac{181}{16.52} \\
 &= 10.95
 \end{aligned}$$

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวชลธิดา หงษ์เหม
วัน เดือน ปี เกิด	13 กรกฎาคม 2530
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลแม่และเด็ก จังหวัดราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอก ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	201 หมู่ 4 ตำบลบางเค็ม อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี 76140
รางวัลที่ได้รับ	ครูผู้สอนดีเด่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปี 2557 ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10

